

Jesu buhe dutiro tiquiro cūriquina tiquina yerire yahuri pũ ijire

—*Espíritu Santo ahtarota, niahye ahri pũre ojoariquiro*

¹⁻² Teófilo, ahri quitire m̄h̄ure ojoaḡu niaja. To pano ȳh̄u ojoa m̄htari pũre Jesu yerire, tiquiro buheyere m̄h̄ure yahu tuhasā. Tee ̄hm̄sepē tiquiro m̄jarire ȳh̄u yahu bato tii. Jesu tiquiro m̄jato pano Espiritu Santo tutuaye mehna duti-ahye tiquiro bese cūriquinare. ³ Sa ye Jesu curusapē tiquiro yariari bato ih̄quē tahari paḡu tiriquireo bajuahye tiquiro cūriquinare. Cuarenta decori bato bajua bato tiahye. Sa yero tiquiro basi catiriquireo ijiyere ih̄ñoahye tiquinare. Sa bajoaro mari Pac̄u tiquiro p̄htoro ijiyere quehnoañe buheyere yahuahye tiquinare.

⁴ Jesu tiquiro cūriquina mehna ijinino tiquinare ohō saha ni yahuahye:

—Jerusalēp̄ta ijiniña yojop̄re. “Espiritu Santore m̄sare ohoḡtja”, ȳh̄u Pac̄u tiquiro ni-diquirore cohteniña. Tire tiquiro nidire m̄sare yahuu ȳh̄u. ⁵ Ñu m̄sare wame yero aco mehna wame yemedi. Ȳh̄u pehe ti ȳhd̄oro yeitja m̄sare. Mehenogã bato Espiritu Santore m̄sa mehna ijiducugã yeitja m̄sare, niahye Jesu.

Jesu ̄hm̄sepē m̄jaa wahahye

⁶ Sa ye ape taha cunupɩ Olivo wame tidupɩ Jesu tiquinare tiquiro bajuagũ ihñañe tiquina sinitu-ahye tiquirore:

—¿Pɩhto, Israe yehpare tiquina eh mari yehpare dɩhse ijigũ usãre pari turi cũgutjari mɩhɩ? ¿Dɩhse ijigũ mari acaye warore pɩhtoro sũgutjari mɩhɩ? niahye tiquiro yequina.

⁷ Tiquina sa nigũ tɩhoro Jesu ohõ saha niahye:

—Mari Pacɩ dihita ti decore mɩsa ya yehpare mɩsa quehnoano ijiatire cũ masine. Ti decore mɩsare masino basioerare. ⁸ Sa masiedapenata mɩsare Espiritu Santo tiquiro wihigũ Cohãcjũ ye tutuayere cɩonata mɩsa. Tiquiro ye tutuayere mɩsa cɩona Jerusalẽ cjẽnare, ijipihtiyequina Judea yehpa cjẽnare, Samaria yehpa cjẽnare, sa ye ijipihtiye yehpari cjẽnare quehnoañe buheyere buhenata mɩsa. Yɩhɩ yariarire, yɩhɩ masa mɩjarire tiquinare buhenata mɩsa, ni yahuahye Jesu tiquinare.

⁹ Sa ni yahu tuhasa, Jesu ɩhmɩsepɩ mɩjaa wahahye. Tiquina tiquirore ihña nɩnɩ tã mɩogũta ehmeo curua puhiapɩ sajã, buti mɩjaa wahahye. ¹⁰ Sa ye tiquina Jesu mɩjariquirore tiquina ihña mɩori watoa pɩaro angele yehseye suhti sañañequina Jesu tiquiro cũriquina watoa bajuadɩca sahye. ¹¹ Sa ye tiquinare ohõ saha niahye:

—¿Mɩsa Galilea cjãna, dɩhse ijiro boro ihña mɩoducuna nijari mɩsa? Ahriquiro Jesu ɩhmɩsepɩ mɩjariquiro, tiquiro mɩjariro saha ahtarota, ni yahuahye angele.

Jesu cūriquina Juda m̄nanore comesatiquirore beseahye

¹² Sa ye Jesu yequina cun̄p̄m̄ Olivo wame tid̄p̄m̄ ijiriquina dijia ta, Jerusalēp̄m̄ tojoa sahye. T̄m̄ cun̄p̄m̄ are ihcā kilómetro ȳhd̄m̄o c̄j̄no yoaro ijiahye Jerusalē d̄ht̄m̄ cahap̄m̄re. ¹³ Tojoa sa, ah̄m̄anop̄m̄ tiquina ijiri tuc̄p̄m̄ m̄jaa wahahye. Ahriquina ijiahye: Pedro, Ñ̄u, Santiago, Andre, Felipe, Tomasu, Bartolomé, Mateo, Santiago, Simo, Juda ijiahye. Santiago pehe Alfeo mac̄no iji-ahye. Simo pehe celote wame tiri curua c̄j̄no ijimediquire ijiahye. Juda pehe Santiago acaȳro ijiahye. ¹⁴ Peye tahari ahriquina ijipihtiyequina, numia mehna, María Jesu pacoro mehna, Jesu bahana mehna quehnoano cahmecoa, tutuaro mehna mari Pac̄m̄re sinie tiahye.

¹⁵ Sa ye ti decorire masa peyequina cahme-coahye. Ciento veinte ijiye ijiboaya. Sa yero Pedro pehe tiquiro mehna c̄j̄na Cristo yequina watoa ducu, yahuahye tiquinare:

¹⁶ —Ȳh̄m̄ acaye, Coh̄c̄j̄ panop̄m̄ tiquiro nidiro sahata waharo nidi. Tire Esp̄ritu Santo Davire yahu dutiahye Juda m̄nanore. Juda m̄nana Jesure ñehetiquinare ih̄noriquiro ijiri. ¹⁷ Sa yeatiquiro ijieperota mari mehna Jesu yere yeriquiro ijimedi. Sa yero h̄s̄a mehna c̄j̄nota ijimedi, niahye Pedro.

¹⁸ Jesure ih̄no dutiye tiquina wapa yerire Juda m̄nana pehe wiari bato tiquiro basita wejē yariaa wahahye. Sa yero bora waha, tiquiro c̄hta misi da t̄h̄n̄a waha, yariaa wahahye. Tiquiro wiari mehna apequina mehenogā yehpare dúahye. ¹⁹ Ijipihtiyequina Jerusalē c̄j̄na masi

pihti cãri jiri Juda m̄n̄ano tiquiro ñano yerire. Sa masiñe tiquiro ye niñeru mehna tiquina dúri yehpare Acéldama wame yeri jiri tiquina ye yahuducuye mehna. Acéldama niñe, “Dii yehpa”, niñe nine. ²⁰ Came ohõ saha ni nemoahye Pedro:

—Panop̄m̄ tiquina ojoariro sahata sa wahari Juda m̄n̄ano. Salmo tiquiro ojoari p̄p̄m̄ ohõ saha ni ojoahye:

Tiquiro w̄h̄m̄ cohõri w̄h̄m̄ ijiahro. Sa ye apequina ti w̄h̄m̄re ijieracãhdo, ni, ojoahye.

Ohõ ḡh̄m̄re ohõ saha ni ojoahye:

Apequiro tiquiro dahrayere comesariquiro ijirota, ni, ojoahye Salmop̄m̄.

²¹⁻²² 'Sa yena mari ihcãquiro beseihna. Ñu wame yeriquiro m̄n̄ano masare tiquiro buheri watoa ihquẽquina Jesu yequina mari mehna wahari. Tiquina mehna cjãnore ihcãquiro bese neno cahmene mari mehna cjãno ijiatiquirore. Jesu mehna mari ijigũ mari mehna sa ijiducuriquirore besero cahmene. Sa mari beseri bato Jesu tiquiro masa m̄jarire mari mehna buherota, ni yahuahye Pedro tiquiro acayerere Cristo yequinare.

²³ Tiquiro sa nigũ t̄hoye p̄arore bese bocaheye tiquina. Ihcãquiro José Justo wame tiriquirore beseahye. Tiquiro Barsaba tiquina ni pisuriquiro ijiahye. Sa ye apequirore Matia wame tiriquirore beseahye. ²⁴⁻²⁵ Tiquinare bese boca tuhasa, tiquina mari Pac̄m̄re ohõ saha ni siniahye:

—M̄h̄m̄ usã p̄h̄to, ijipihtiyequina masa tiquina t̄hotuyere masine. Ahriquina p̄aro usã beseriquina ijire. Juda m̄nanore comesatiquirore diquiro m̄h̄m̄ cahmeniquirore beseya. Jesure cohãtjiano Juda m̄n̄ano pehe pecap̄m̄ wahahye.

Tiquirore comesariquiro Jesu tiquiro cūriquiro ijirota. Sa yero usã mehna quehnoañe buheyere buherota, niahye tiquina mari Pacure.

²⁶ Sa niñeta Juda mananore comesatiquirore beseye tehe utã paca mehna doque cū majahye “Noa pehe sajãnotari”, niñe. Matia tiquiro quehnoano wijiagã, tiquiro pehe Jesu cūriquina once cūriquina mehna cjãno tojoahye.

2

Espíritu Santo Jesu yequina mehna iji dcahaye

¹ Sa ye Pentecoste wame tiri deco ijigã tiquina ijipihtiyequina ihcã wãhãpã cahmecoahye. ² Ti pjereta wihnono tutuaro wẽno saha ãhmãanopã bisiro ca tahye. Sa bisiro ca tagũ tãhoahye ijipihtiyequina ti wãhãpã ijiriquina. ³ Sa ye peca pohna yero saha ijiye tiquina ijipihtiyequina dapu paca bui bajuahye. Ti peca pohnarigã ñehmeno yero saha bajuahye. ⁴ Sa yero Espíritu Santo wihiahye tiquinare tiquiro tutuayere ohoro taro. Espíritu Santo tiquinare yedohoro puno tiquina pehe apequina ye mehna quehnoano yahuducuahye.

⁵ Ti decorire Jerusalẽpã peyequina judio masa ijiahye. Mari Pacure ño peoyequina ijiahye. Tiquina macaripe cjẽna ijiahye. ⁶ Sa ye ãhmãsepã bisigã tãhoye Jesu buheyequina cahãpã peyequina cahmecoahye. Masape ye yahuducuyere Jesu buheyequina tiquina yahuducugã tãhoahye. Sa tiquina yahuducugã tãhoye, tiquina tãho maria wahahye.

7-8 –Ahyou, ¿Dahse yeye ahriquina Galilea cjēna ijiepetata quehnoano mari yere yahuducujari? Tiquina mari masa bajarioropu ahtariquina yero sahata yahuducuye ca tare, niahye tiquina pehe.

9-10 –Ijipihtiequina mari yere yojopure yahuducuye nine: Partia cjāna, Media cjāna, Elā cjāna, Mesopotamia cjāna, Judea cjāna, Capadocia cjāna, Ponto cjāna, Asia cjāna, Frigia cjāna, Panfilia cjāna, Egipto cjāna, Libiapu ijiye macaripu Cirene cahapu ijina, Romapu ahtarina ijiaja mari. Ihquēquina judio masa ijiaja mari. Apequina mari judio masa ijiena, judio masa ye buheyere buhenapu ijiaja mari. ¹¹ Creta cjēna gūhu, Arabia cjēna gūhu ijire mari mehna. Sa yena ahriquina mari yere tiquina yahuducugū tūhoaja mari. Tiquina mari ye mehna Cohācjū tutuaye mehna tiquiro yerire yahuye nine, ni yahuducuahye masa tiquina basi.

¹² Sa niñeta tiquina tūho acūaa waha, tiquina ihñarire tiquina tūhorire quehnoano masiedahye.

—¿Ahri dahse ijiro boro ahriquina apequina ye mehna Cohācjū yere sa quehnoano yahuducujari, mūsa tūhotugū? ni cahme sinituahye tiquina basi.

¹³ Tiquina sa ni tūhotuepegūta apequina tiquina mehna cjēna bujūpeahye:

—¿Dahse ahriquina sihbiori sihni, queheye niajari? ni bujūpeahye apequina tiquina basi.

Pedro masare yahuahye

¹⁴ Sa yero Pedro once Jesu cūriquina mehna ducu, masare yahuahye:

—Musa Judea yehpa cjãna, ijipihtina Jerusalẽpũ ijina, ahrire masiña m̃sa. Yũhũ yahugũ tãhoya m̃sa. ¹⁵ Musa tãhotuye poto ijierare. Yojoputa nueve hora ijire. Sa ye ahriquina queherare. ¹⁶ Ahriquina Cohãcjũ panopũ tiquiro nidiro sahata yeye nine. Ti pjerẽre Joere Cohãcjũ yere yahu m̃htariquirore, ahrire yahu dutiahye Cohãcjũ pehe:

¹⁷ Iji bato tiye decori ijigũ ohõ saha ijirota: Yaquiro Espiriture masare ijipihtiyequinare ohogutja. Sa ye m̃sa pohnapũ yeere yahueta. Sa ye m̃sa mehna cjẽna wahma pjia bajumehneñene ihñaeta. Sa ye m̃sa mehna cjẽna bucuna quehẽnopũ quehẽeta. ¹⁸ Sa yegũ yũhũ cahacjẽnare, yũhũ cahacjẽna numia gãhure yaquiro Espiriture ohogutja. Sa ye tiquina yahueta yeere. ¹⁹ Sa yegũ yũhũ tutuaye mehna bajumehneñene ye ihñogutja ahm̃anopũ. Yehpapũ gãhure yũhũ bajumehneñene ihñogutja: Diire, pecare, peca ohmeore ihñogutja. ²⁰ Sa yero asũ deco cjãno nahitiaa waharota. Ñami cjãno dii yero saha sohãriquiro comesarota. Ohõ saha waharota Cristo m̃sa pũtoro tiquiro ahtati deco, yũhũ nidi deco pano. Ti decopũ ihña maria wahaeta masa. Sa yero ihyo ijiri deco ijisi. Ti deco quehnoari deco ijirota. ²¹ Sa yero ohõ saha ijirota. Ijipihtiyequina masa Cristore tiquina ñañene cohã duti siniñequinare tiquiro tiquinare pecapũ wahaboriquinare yũhd̃orota, nine Cohãcjũ, ni ojoahye Joel.

²² Musa Israe masa yũhũ yahugũ tãhoya: Jesu

Nazare cjãno pehe Cohãcjũ ohoriquiro ijiri. Jesure tiquiro ohorire masa tiquina masiato saha tiquiro tutuaye mehna ye ihñori m̄sare. M̄sa tire masine. ²³ Jesure ohori m̄sare apequiro. Panop̄ Cohãcjũ “Sa waharota”, tiquiro nidiro sahata sa yeri apequiro. Sa yena m̄sa Jesure curusap̄ wejẽ dutiri masa ñañequinare. ²⁴ Cohãcjũ pehe Jesure yariariquiro m̄nanore masori. Pari turi ne yariasi tiquiro. Tiquiro yaria dojoerare. Sa catiducuatiquiro ijire. ²⁵ Ohõ saha niahye Davi panop̄ cjãno Cristo tiquiro niboriro sahata:

Ȳh̄h̄ p̄h̄to, ȳh̄h̄ mehna ijire m̄h̄h̄. Ijipihtiye decori Cohãcjũ ȳh̄h̄ p̄h̄to ȳh̄h̄ caha m̄h̄h̄ ijigũ ihñae tii ȳh̄h̄ cuerato saha. ²⁶⁻²⁷ M̄h̄h̄ Cohãcjũ ȳh̄h̄ jeripohnare yariayequina tiquina ijirop̄re ne cohãsi. Ȳh̄h̄re ñanop̄ ȳh̄h̄ jeripohnare cohãsi m̄h̄h̄. Ȳh̄h̄ m̄h̄h̄ cahacjũ m̄h̄h̄re ño peoḡu ijiaja. Ȳh̄h̄ paḡre ahba dutisi m̄h̄h̄. Sa yeḡu tutuaro bucueaja. Bucueye mehna yahuducuaaja. Sa yeḡu m̄h̄h̄re Cohãcjũre quehnoano wacũ tutuaḡu ijiḡu cuero marieno quehnoano iji cjã. ²⁸ Ȳh̄h̄re pari turi catigũ yeḡuta m̄h̄h̄. Ȳh̄h̄ mehna m̄h̄h̄ ijigũ tutuaro bucueaja, ni, ojoahye Davi m̄nanano Cristo tiquiro niboriro sahata.

²⁹ 'Acaye, ohõ saha quehnoano yahuḡtja m̄sare Davire mari acaȳro, panop̄ cjãnore. Tiquiro yariaa wahahye. Sa yero tiquirore tiquina yari cope yojop̄re ijire. Sa yero “Ȳh̄h̄ paḡre ahba dutisi m̄h̄h̄”, ni ojoaro tiquiro basi wame peo yahuro niedahye. ³⁰⁻³¹ Panop̄ Cohãcjũ Davi m̄nanore ohõ saha niahye: “Poto niita niaja.

Muhu panamena iji turiayequina mehna cjano muhu yero saha ahri yehpa cjená pũhtoro ijirota”, niahye Cohãcjũ Davire. Davi Cohãcjũ yere yahu mũhtariquiro ijiahye. Sa yero Cristore Cohãcjũ tiquiro pũhtoro sãatire masino, Cristo tiquiro masa mũjatire yahu mũhta tuhasahye Davi pehe. Ohõ saha niahye: “Tiquiro yariayequina ijiropũre iji dojoasi. Tiquiro pagũ topũ ahbasi”, niahye Davi. ³² Ahriquirore Jesure Cohãcjũ masori. Ũsã ijipihtina ihñau. ³³ Cristo mari Pacũ poto pehepũ ijire dutiriquiro ijiro. Sa yero tiquiro Pacũro “Espíritu Santore yehpapũ ohogũtja”, niahye tiquirore. Sa yero Cristo pehe ahriquinare Espiritu Santore ohori. Yojopũre Espiritu tiquiro yeyere mũsa ihñana nine. Sa yena mũsa tũhore. ³⁴ Davi mũnana pehe Jesu tiquiro mũjariro sahata uhmũsepũ mũjaedahye. Sa yero tiquiro basi ohõ saha niahye:

Cohãcjũ nidi yũhũ pũhtorore: “Yũhũ poto pehepũ dujiya mũhũ. ³⁵ Mũhũre ihñã tuhtiyequinare mũhũre yũhdũdũca basautja yũhũ”, nidi Cohãcjũ yũhũ pũhtorore, niahye Davi mũnana.

³⁶ 'Sa yena ijipihtina Israe masa ahrire quehnoano masiña mũsa: Ahriquiro Jesure mũsa curusapũ wejẽdiquirore mũsa pũhtoro sõri Cohãcjũ pehe. Tiquirore mũsare yũhdũoatiquirore Cristore cũri Cohãcjũ, ni yahuahye masare Pedro.

³⁷ Tiquiro sa nigũ tũhoye tutuaro bũjũa witiye, cueye masa pehe Pedro gũhũre sinituahye:

—¿Ũsã acaye, dũhse yenatari usã? ni sinituahye tiquina.

³⁸ Tiquina sa ni sinitugũ yũhtiahye Pedro gũhũ:

—Musa ñañe yeyere bujua witina ijiya. Quehnoañe pehere comesaya. Sa yena Jesu wame mehna wame yenohrina ijiya musa ijipihtina. Musa sa yegũ musa ñañene borota Cohãcjũ. Musa sa yegũ Espíritu Santo musa mehna ijirota. Cohãcjũ yaquiroy Espíritu Santore sa oho cãnota musare. ³⁹ Musare, musa pohñare, musa panamena iji turiayequinare, yoaropũ cjẽnare, ijipihtiyequina Cohãcjũ mari puhtoro tiquiroy beseriquinare, “Potota yũhdũogũtja musare”, ni, cũahye Cohãcjũ, niahye Pedro.

⁴⁰ Sa ni tuhasa peye yahu nemoahye tiquiroy. Sa yero tutuaro mehna yahuahye tiquinare:

—Ahri yehpa cjẽnare tiquina ñano yeri buhirire buhiri dahrerota Cohãcjũ. Sa yena musa pehe Cohãcjũ yequina ijiya. Musa sa ijigũ tiquiroy musare buhiri dahresi, niahye Pedro masare.

⁴¹ Tiquiroy sa nigũ tuhoye peyequina tiquiroy yahuducuyere quehnoano tuhoahye. Sa yero tiquinare tiquiroy wame yeahye. Sa ye Cohãcjũ yequina mehna cjẽna tres mil masa waha nemoahye. ⁴² Sa ye tiquina masa Cristo cũriquina mehna decoripe ijie tiahye. Sa ye tiquina ti buheyere decoripe tuhoe tiahye. Tiquina ihyayere cahme iti, Cohãcjũre sini, Cristo cũriquina mehna quehnoano ijie tiahye.

Jesu yequina coã iji dũcayequina tiquina ijiye tiyere yahuahye

⁴³ Sa ye Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye Jesu cũriquina. Tiquina sa yegũ ihñañe masa ijipihitiyequina ihña maria wahae tiahye. ⁴⁴ Sa ye

ijipihtiyequina Jesure wacũ tutuayequina cahme-coa, quehnoano ijie tiahye. Sa ye tiquina yere cahme itie tiahye. ⁴⁵ Tiquina yere dua, ijipihtiyequinare apee boro marieñequinare tiquinape ohoe tiahye tiquina. ⁴⁶ Sa ye decoripe tiquina Cohãcjũ wuhupũ cahmecoae tiahye. Ijipihtiyequina tiquina ye wuhusepũ bucueye mehna cahmecoa, ihyae tiahye. ⁴⁷ Tiquina sa cahmecoa, “Cohãcjũ quehnoariquiro ijire”, ni ño peoe tiahye. Sa ye apequina masa tiquinare cahme yuhdũe tiahye. Sa yero decoripe Cohãcjũ apequinare tiquiro yequina wahagũ yee tiahye.

3

Tini masieniquirore yuhdũoahye mari Pacũ

¹ Ñamicahapũ tres ijigũ Cohãcjũ mehna yahuducuri pje ijigũ Pedro, Ñu mehna Cohãcjũ wuhupũ wahaye niahye. ² Decoripe ti wuhũ cjã sopecaha quehnoari sopecaha wame tiri sopecahapũ apequina ihcãquiro masũnore ne cãhta, duhu dapoe tiahye. Tiquiro masũno pehe wahma masa bajaropũta tini masiedahye. Sa yero tiquiro ti sopecaha caha niñerure sini dujie tiahye ti wuhupũ sajãñequinare. ³ Sa ye Pedro, Ñu mehna ti wuhupũ tiquina esadũcagũ tini masieniquiro pehe tiquinare ihña, niñerure siniahye. ⁴ Sa ye Pedro gũhũ tiquirore ihña, Pedro pehe ohõ saha niahye:

—Usãre ihñaña mũhũ, niahye Pedro tiquirore.

⁵ Tiquiro sa nigũ tũhoro “Ahriquina mehenogã yuhũre niñerure ohoeta”, ni tũhoturo ihñadoque ohõ, tũhoahye tiquinare. ⁶ Tiquiro sa ni

tuhotuepegūta Pedro tiquirore ohō saha ni yahuahye:

—Niñerure cūoeraja yuhū. Cūoerapeita, ahrire yeitja mūhure. Jesucristo Nazare cjūno tiquiro tutuaye mehna tiniña mūhū, niahye Pedro tini masieniquirore.

⁷ Sa ninota tiquiro omocare poto pehe cǎ omocare ñehe, tiquirore weje wahcō docoahye. Ti pjeta tini masieniquirore tiquiro ñecari tutuaa wahahye. ⁸ Tiquiro sa wahari bato tiquiro wahcādūca sa, waha dūcahye. Sa yero tiquiro waha, uhpu maa, “Cohācjū quehnoariquiro ijire”, ni bucueahye. Sa bucuero tiquina mehna Cohācjū wuhūpū sajā wahahye. ⁹ Tiquiro sa tinigū “Cohācjū quehnoariquiro ijire”, tiquiro nigū masa ijipihtiyequina tiquirore ihñahye. ¹⁰ Sa ye masa tiquirore ihña masiahye. Tiquiro Cohācjū wāhū cǎ sopecaha quehnoari sopecaha caha niñerure tiquiro sini dujirire masiahye masa. Sa ye tiquiro tinigū ihñañe, ihña maria wahahye.

Cohācjū wuhūpū Pedro masare buheahye

¹¹ Sa ye tini masieniquiro Pedro gūhure tiquiro ñeheni watoa, masa ijipihtiyequina ihña maria waha, quehnoari paapū Salomo wame tiri paapū oma cā, cahmecoahye. ¹² Tiquina sa cahmecoari bato Pedro pehe yahuahye tiquinare:

—¿Mūsa Israe masa, dūhse yena ahriquiroro ihña mariajari? ¿Dūhse yena usāre mūsa ihña nūnūajari? Usā pehe usā ye tutuaye mehna Cohācjūre usā wacū tutuaye mehna usā esa tuharo ahriquiroro tinigū yerū usā. ¹³ Abrahā, Isaac, Jacob mari ñecūsumūa paaporū cjēna Cohācjūre

ño peoe tiahye. Tiquiro Cohãcjũ pehe tiquiro cahacjånore Jesure tutuariquiro, quehnoariquiro tiquiro ijigũ m̄sare ihñoe tiri. M̄sa Jesure tiquirore ihña tuhtiyequinare ohori. Sa yena Pilato tiquirore peresu wio duepegũta m̄sa pehe tiquirore wio gũ cahmedari. Pilatore Jesure ohori m̄sa. ¹⁴ Pilato tiquirore wio duamedi. Tiquiro sa wio duepegũta m̄sa Jesure quehnoariquirore, quehnoano yeriquirore cahmedana, apeqirore masa wejēdiquiro pehere wio dutiri m̄sa. ¹⁵ Sa yena Jesure marine catigũ yeriquirore wejēdi m̄sa, ʒsã acaye judio masa. Tiquiro yariagũ Cohãcjũ tiquirore masori. Tire ʒsã ihñam̄. ¹⁶ Sa yena ʒsã tiquirore wacũ tutuana ijiaja. ʒsã sa wacũ tutuagũ ihñano ahriquirore m̄sa yojop̄m̄ ihñariquirore m̄sa ihña masiniquirore Jesu pehe tiquiro tutuaye mehna tinigũ yeri.

¹⁷ Ȳh̄h̄ acaye, mari p̄h̄toa mehna Jesure quehnoano masiedapenata tiquirore wejēdi m̄sa. Tire masiaja ȳh̄h̄. ¹⁸ Sa ye panop̄m̄ cjēna Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina Cohãcjũ tiquinare tiquiro yahu dutiriro sahata yahuahye tiquina. “Cristo ñano ȳhd̄rota”, ni yahuahye tiquina. Tiquina sa ni yahuriro sahata sa wahari yojop̄re. ¹⁹ Sa yena yojop̄re m̄sa ñañe yerire b̄j̄ua witina ijiya. Quehnoañe pehere comesaya. Cristore wacũ tutuaya. Sa yero m̄sa ñañe yerire borota Cohãcjũ. Sa yero m̄sare bucueye decori cūnota tiquiro. Sa yena quehnoano jeri sajānata. ²⁰ Sa yero Cohãcjũ Cristore tiquiro beseriquirore m̄sare ohorota. Cristo Jesuta ijire. ²¹ Cohãcjũ cahap̄m̄ iji nine Jesu. Panop̄m̄ Cohãcjũ tiquiro

yere yahu mahtariquinare yahuyu dutiahye. Masare ahri yehpa gũhare tiquiroyeatire yahuyu dutiahye. Sa yero tiquiroyahuriro sahata yojopure ijipihiyere quehnono nine. Quehno tuhasaro pari turi Cristore ahri yehpape ohorota. ²² Moise tire yahuro ohõ saha niahye: “Mari mehna cjanore mari acayore Cohacjũ yere yahu mahtariquiore Cohacjũ mari pãtoro ohorota masare. Yũhare tiquiroyahuriro saha ohorota tiquiroyahuriro gũhare. Sa yena masare tiquiroyahuriro yagũ tũho pihti cãhãna masa. ²³ Ohõ saha ijirota. Ijipihiyequina tiquiroyahuriro tũhoerariquinare, tiquiroyahuriro dutiyere yerariquinare tiquiroyahuriro cohãnota. Cohacjũ yequina mehna cjẽna ijisi tiquina”, niahye Moise.

²⁴ Ijipihiyequina Cohacjũ yere yahu mahtariquinape Samuel, tiquiroyahuriro bato ijipihiyequina gũhare ahri decorire yahuahye. ²⁵ Mari ñecusumare panope cjẽnare yahuahye Cohacjũ. Mari gũhare sa ni yahuro niahye. Abrahãre tiquiroyahuriro nidiro sahata mari gũhare ni yahuro niahye. Ohõ saha ni yahuahye Cohacjũ Abrahãre: “Ijipihiyehuriro yehpa cjẽnare quehnoano yeyitja. Ohõ saha tire yeyitja: Camerũ iji nũnũ tãriquiroyahuriro mahũ acayore pehe masare quehnoano ye basarota yũhare”, niahye Cohacjũ Abrahãre. ²⁶ Sa yero Cohacjũ tiquiroyahuriro macunore mari cahape oho mahtari mari ñãñe yeyere duhu dutiatiquiroyahuriro. Sa yero marine tiquiroyahuriro quehnoano yeri, niahye Pedro tiquinare.

4

Pedro, Ñũ mehna pãhtoare yahuducuahye

1-3 Masa mehna tiquiro yahuducuri watoa pahia, Cohãcjũ wũhũre cohteyequina surara pũhtoro, saduceo masa gãhũ tiquinare tũhoahye. Ohõ saha ni buheahye Pedro Ñũ mehna masare:

—Jesu tiquiro yariari bato masa mũjaa wahari. Tiquiro sa masagũ ihñana mari gãhũ came mari tiquiro yequina mari masa mũjatire masiaja mari, ni yahuahye Pedro gãhũ.

Tiquina sa nigũ tũhoye pũhtoa pehe tiquina mehna usuahye. Sa usuaye nahi quehagũ ihñañe tiquina Pedrora, apequina Jesu cũriquina gãhũre ñehe, peresu yeahye. ⁴ Pũhtoa tiquina sa cahmedapegũta peyequina Cohãcjũ yere tũhoyequina pehe “Ijirota ijire”, ni tũhotuahye. Sa ye Jesu yequina peyequina sajàhye. Tiquinare mũma sehsarore mari queogũ Jesure wacũ tutuayequina cinco mil masa ijiahye.

⁵ Sa ye ape decora ti maca cjẽna pũhtoa, bucuna, judio masa buheyequina mehna Jerusalẽra cahmecoahye. ⁶ Sa yero pahia pũhtoro, Anás wame tiriquireo topũ ijiahye. Tiquiro acaye gãhũ ijiahye. Caifa, Ñũ, Alejandro, apequina mehna Anás acaye gãhũ ijiahye. ⁷ Sa ye tiquina Pedro gãhũre tiquina cahmedoqueogũ, surara pehe pũhtoa watoapũ tiquinare ne wihi docoahye. Tiquina sa yeri bato pũhtoa sinituahye Pedro gãhũre:

—¿Noa ye tutuaye mehna mũsa tiquirore tinigũ yeari? ¿Noa ijiajari mũsare tire ye dutiriquireo? ni, sinituahye tiquina.

⁸ Tiquina sa nigũ tũhoro Espiritu Santo tutuaye mehna yahuahye Pedro tiquinare:

9 —¿Musa p̄h̄toa, m̄sa b̄c̄na, ʉs̄a tini masieniquiروه quehnoa wahagũ ʉs̄a yerire sinituna niajari m̄sa? 10 Ahrire masiña m̄sa ijipih̄tina, Israe masa. Ahrire Jesucristo sa yeri. Jesu Nazare cjũno, m̄sa curusap̄ wejēdiquiro, Cohãcjũ tiquiro masoriquiro pehe ahriquiro tini masieniquiروه quehnoa wahagũ yeri. Sa yena ahriquiroه yojop̄re m̄sa ih̄nop̄re tiquiro tinigũ ih̄n̄are m̄sa. Ohõ saha nine Cohãcjũ yere tiquina ojoari p̄p̄re Cristore yahuro: 11 “Ahriquiro ʉt̄a yero saha ijiriquiro ijire. ʉt̄are w̄h̄ dahreatiquina tiquina cohãno saha masa tiquiroه cohãri. Tiquina sa yepegãta yojop̄re w̄h̄ dahreriquina w̄h̄re yeye tiquina cũ m̄htari ʉt̄are tiquina cũno saha Cohãcjũ tiquiroه p̄htoro s̄ori. Tiquiro Cristo pehe mariedagũ Cohãcjũ yequina wahaeraboaya masa. Tiquiro sa ihyo ijiriquiro ijierapegãta m̄sa mari p̄h̄toa mehna tiquiroه cahmedari. M̄sa sa cahmedapegãta Cohãcjũ pehe tiquiroه mari p̄htoro s̄ori”, ni ojoahye panop̄re. 12 Ne, apequiro masare pecap̄ wahaboriquinare ȳhd̄oriquiro ne mariedare. Ahri yehpap̄re Jesu dihita masare ȳhd̄oriquiro ijire. Ne apequina tiquiro yero saha ijiyequina ne mariedare, ni yahuahye Pedro tiquinare.

13 Tiquiro sa ni yahuri bato Pedro, Ñu mehna buhemehneñequina tiquina ijigũ ih̄ñañe, cuero marieno tiquina buhegũ ih̄ñañe, p̄h̄toa, b̄c̄na, judio masa buheyequina mehna t̄ho maria wahahye. Sa ye Jesu yero saha tiquina buhegũ ih̄ñañe, ohõ saha masiahye tiquina: “Pedro, Ñu

gãhũ potota Jesu mehna cjěna ijire ahriquina”, ni, masiahye tiquina. ¹⁴ Sa yero tini masieniquiro ijimediquiro Pedro gãhũ mehna ijiahye. Tiquiro quehnoariquiro ijigũ ihñahye pãhtoa, bucuna, judio masa buheyequina mehna. Sa ye tiquina Pedro gãhũre “Ñano yeye nine”, ni yahusã masiedahye. ¹⁵ Sa yahusã masiedaye, pãhtoa tiquina cahmecoari tucũpũ ijieyequinare Pedro gãhũre wijia dutiahye. ¹⁶ Tiquina wijiari bato tiquina basi ohõ saha ni yahuducuahye:

—¿Ahriquinare dũhse yenatari mari? ni, yahuducuahye tiquina.

Ohõ saha ni yahuducu nemoahye:

—Pedro, Ñũ mehna Cohãcjũ tutuaye mehna tini masieniquirore tinigũ yeri jiri. Sa ye Jerusalẽ cjěna ijipihtiequina tiquina sa yerire masidi. Sa yena mari pehe “Sa yerari tiquina”, ni masiedaja mari. ¹⁷ Sa yena Jesu tiquiro buherire apequinare buhe dutieracãhna tiquinare, “Apequina ti buheyere cahmeari”, nina, ni yahuducuahye tiquina basi.

¹⁸ Sa ni yahuducu tuhasa Pedro gãhũre pijio, ohõ saha niahye:

—Jesu tiquiro buherire ne buheracãhña apequinare. Tire ne yahuducueracãhña, nimahye tiquinare.

¹⁹ Tiquina sa nigũ tuhoye Pedro, Ñũ mehna ohõ saha niahye tiquinare:

—Mũsa ohõ saha nigũ mũsare yũhtina, Cohãcjũ pehere yũhdũdcana niboaga usã. ¿Noa pehere usã yũhtigũ cahmeajari mũsa? ¿Mũsa pehere usã yũhtigũ cahmeajari mũsa? ¿O Cohãcjũ pehere usã yũhtigũ cahmedajari mũsa? ²⁰ Usã pehere usã

ihñarire, usã tãhorire usãre nũono basioerare, ni yãhtiahye Pedro, Ñũ mehna.

²¹ Tiquina sa nigũ tãhoye pãhtoa pehe pari turi dutimahye tiquinare tja:

—Jesu tiquiro buherire mũsa buheri buhiri ñano yãhdũnata mũsa, nimahye pãhtoa tiquinare.

“Ñũ, Pedro mehna ñano yeye nine”, ni masiedari jiri tiquina. Sa ye masa pehe tini masieniquiro tiquiro yãhdũgũ ihñañe, “Cohãcjũ potota quehnoariquiro ijire”, niahye masa. Tiquina sa nigũ tãhoye pãhtoa pehe Pedro gũhare buhiri dahre masieda, tiquinare wioahye. ²² Tini masieniquiro, tiquina yãhdũoriquiro cuarenta cahmari cãoriquiro ijiahye.

Jesu yequina tiquina cueratire siniahye Cohãcjũre

²³ Sa ye Pedro, Ñũ mehna tiquina mehna cjẽna cahapũ esa, pahia pãhtoa, bũcũna tiquinare tiquina nidire yahuahye. ²⁴ Tiquina sa nigũ tãhoye tiquina ijipihtiyequina mari Pacũre Cohãcjũre siniahye:

—Usã pãhto, mũhũ ãhmũsere, yehpare, mări gũhare yerigũ, ijipihtiyequina catiyequinare yerigũ ijire mũhũ. ²⁵ Mũhũ yaquiro Espiritu Santo usã ñecũ mũnano Davire mũhũ cahacjũnore ahrire yahu dutiahye mũhũ nidiro sahata:

¿Dũhse ye Israe masa ijieyequina usuajari? Tãho masieñequina ijire masa. ²⁶ Peye yehpari cjẽna pãhtoa cahmecoa, mari pãhtoro Cohãcjũre, tiquiro pãhtoro sãriquiro Cristo gũhare ihña tuhti, ñano ye duare tiquinare, ni yahu dutiahye mũhũ Davire panopũre.

27 'Sa tjire. Ahri macapu Herode, Poncio Pilato, judio masa ijieyequina, judio masa mehna muhu beseriquirore Jesure quehnoariquiro muhu cahacjũnore wejẽ duaye, cahmecoari. 28 Ti pje muhu cahmediro sahata "Sa waharota", muhu nidiro sahata yeri tiquina. Muhu masiñe mehna sa ni yahuahye muhu. 29 Sa yegu usã puhto, tiquina usãre "Musa buheri buhiri ñano yuhdunata", tiquina nidire wacũña muhu. Usãre yuhduoya. Sa yegu usãre muhu cahacjãnare cuero marieno muhu buheyere yahu dutiya usãre. 30 Muhu tutuaye mehna dohatiyequinare yuhduoya. Sa yegu muhu buheyere cuero marieno yahu dutiya usãre. Sa yegu Jesu quehnoariquiro muhu cahacjũno tiquiro tutuaye mehna ye ihño dutiya usãre. Sa yegu dohatiyequinare usã yuhdu dutigũ tiquiro tutuaye mehna yedohoya usãre, ni siniahye tiquina mari Pacure.

31 Tiquina sa ni sinidi bato, tiquina cahmecoari wuhu ñuhmia wahahye. Sa ñuhmigũta Espiritu Santo tiquiro tutuaye mehna wacũ tutuayequina wahagũ yeahye tiquinare. Sa wahaye, Espiritu Santo tiquiro dutiriro sahata yeye, cuero marieno Cohãcjũ yere yahuahye tiquina.

Jesu yequina tiquina yere itie tiahye

32-33 Sa ye Cohãcjũ tiquiro tutuaye mehna tiquina Jesu cũriquina ohõ saha ni yahue tiahye masare: "Jesu tiquiro masarire usã ihña", ni, yahue tiahye tiquina masare. Sa yero tiquinare ijipihtiyequinare Cohãcjũ quehnoano yedohoducue tiahye. Sa ye Jesure wacũ tutuayequina peyequina ijiye, tiquina ihcãno

saha t̄hotuyequina ijie tiahye. Sa ye tiquina yere, tiquina doeri c̄jēne “Yee dihita ijire”, ne nieda tiahye. Tiquina ijipihtiyequina tiquina yere apee boro marieñequinare tiquina mehna c̄jēnare itie tiahye. ³⁴ Sa ye tiquina mehna c̄jēna pejec̄oyequina marieda tiahye. Tiquina mehna c̄jēna dihta c̄oyequina, w̄h̄use c̄oyequina tiquina yere duae tiahye. ³⁵ Sa duaye tiquina wapatarire ne c̄āhta, Jesu c̄ūriquinare ohoe tiahye. Sa ye tiquina pehe tire tiquina mehna c̄jēnare itie tiahye. Ijipihtiyequina c̄oyequinare itie tiahye. ³⁶ Ti pjere ihc̄āquiro tiquina mehna c̄jāno José wame tiriquiro ijiahye. Jesu c̄ūriquina Josére Bernabé wame yeahye. Tiquiro wame Bernabé “Masare bucueriquiro ijire”, nine griego ye mehna. Tiquiro Leví ya curua c̄jāno Chipre n̄uc̄o c̄jāno ijiahye. ³⁷ Sa yero tiquiro wese c̄oriquiro ijiro tire duahe. Sa yero tiquiro wapatarire Jesu c̄ūriquinare ohoahye tiquiro apequinare iti dutiro.

5

Anania tiquiro namono Safira mehna ni mehoahye

¹ Apequina ḡh̄u Bernabé yero saha yemahye. Tiquina Anania wame tiriquiro, tiquiro namono Safira wame tiricoro ijiahye. Tiquina ya wese duahe tiquiro. ² Sa dueperota tiquiro wapatarire tiquiro basi neahye. Tiquiro namono ḡh̄u tiquiro sa yerire masiahye. Sa yero tiquina wapatarire tiquina d̄uharire ne c̄āhta, Jesu c̄ūriquinare ohoahye Anania pehe. Sa ohoro “Oho pehoḡu

niaja”, nimahye tiquiuro. ³ Tiquiro sa yegũ ihñano Pedro tiquiore yahuahye:

—Anania, watĩno mũhũre ni meho dutiri jiri Espĩritu Santore. Sa yegũ mũhũ ya yehpare dua, mũhũ wapatarire mũhũ basi nedi jiri. ⁴ Mũhũ duato pano mũhũ ya wese ijiri. Sa yero mũhũ duari bato mũhũ ye wapata ijiri. ¿Sa yegũ dahse ijiro boro sa ni mehoari mũhũ? Mũhũ usã dihitare ni mehoedari. Cohãcjũ gãhũre ni mehoari mũhũ, niahye Pedro tiquiore.

⁵ Tiquiro sa nigũ tũhorota, Anania pehe doque quehe sa, yariaa wahahye. Sa ye ijipihtiye-quina tiquiuro sa wahagũ masiñe, tutuaro cueahye.

⁶ Tiquiro yariari bato wahma pjia ahta, tiquiuro pagũre suhtiro cahsero mehna wahme, sopeca-hapũ ne wijia, yahye tiquiore.

⁷ Sa ye ihtia hora bato Anania mũnano namono, tiquiuro yariarire masiedaro Pedro cahapũ sajãhye.

⁸ Sa yero Pedro ticorore ohõ saha niahye:

—¿Mũsa ya wesere duatjiãna noho puno wap-atari mũsa? niahye tiquiuro.

Sa yero ticoro manũno mũnano tiquiuro nidiro punota, “To punota wapataũ usã”, ni yahumahye ticoro.

⁹ Sa yero Pedro yahuahye ticorore:

—¿Dahse yena mũsa ihcãno saha Cohãcjũ yaquiuro Espĩriture ni meho duajari? Tũhoya yojopũre. Mũhũ manũno mũnanore yariquina ahtare. Mũhũ gãhũre mũhũ pagũre neñe taye nine, niahye Pedro.

¹⁰ Tiquiro sa ni yahugũta ticoro doque quehe sa yariaa wahahye. Sa ye wahma pjia ti wahũre sajã wihi, ticoro pagũre ne wijiaa wahahye. Ne

wijia ticorore ne cãa wahahye. Ne cã, ticoro manano manano pari paha yahye. ¹¹ Sa ye Jesu yequina ijipihtiequina apequina tire tãhoye cue yãhdãahye.

Jesu cõriquina Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihõoahye

¹² Sa ye masa watoarã Jesu cõriquina peye tahari Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihõoe tiahye. Sa ye tiquina Salomo wame tiri tucõrã quehnoari tucõrã cahmecoae tiahye. ¹³ Sa ye apequina tiquinare cueye, tiquina caharã wahaera tiahye. Sa cuepeta tiquinare Jesu cõriquinare, “Quehnoañequina ijire ahriquina”, nie tiahye masa. ¹⁴ Sa ye ãmã, numia peyequina Jesure wacũ tutua dãcahye. ¹⁵ Sa ye tiquina dohatiequinare ne cãhta, coma cjõñe mehna pũ ta, duhu cõe tiahye maharã tiquinare. Sa ye Pedro tiquinare tiquiõ ña peogũ cahmeahye tiquinare ne cãhtariquina pehe dohatiequina tiquina yãhdãgũ cahmeñe. Tiquinare tiquiõ ña peoeragũ Pedro tiquina bui watõdoque peogũ cahmeahye tiquina. Ti dihitare cahmeahye tiquina yãhdãato saha. ¹⁶ Sa ye Jerusalẽ caha ijiye macari cjõna gũhã dohatiequinare, watã mehna ijiyequina gũhare ne cãhtae tiahye. Ijipihtiequina tiquina pagãri quehnoa wahahye.

Jesu cõriquinare apequina ñano yee tiahye

¹⁷ Tiquina sa yegũ ihõañe pahia pãhtoro, tiquiõ mehna cjõna mehna Pedro gũhare ihõa tuhtiahye. Pahia pãhtoro mehna cjõna saduceo masa ijiahye. ¹⁸ Sa ye tiquina usua yãhdã, Jesu cõriquinare ñehe, peresu yeahye. ¹⁹ Sa yero ñamipã Cohãcjũ yaquiõ

angel p̄oahye tiquinare peresup̄u dujiyequinare. Sa ye tiquinare wijia ta dutiro yahuahye angel:

²⁰ —Cohãcjũ wuhup̄u wahaya. Ti wuhup̄u ijina Cohãcjũ tiquiro masorire ahri quehnoañe buheyere yahuya masare, niahye angel tiquinare.

²¹ Tiquiro sa nigũ t̄hoye, ñami cjũno Cohãcjũ wuhup̄u sajã, masare buheahye tiquina. Ti decota pahia p̄hutoro, tiquiro mehna cjẽna, Israe masa p̄htoa mehna cahmecoa, Jesu c̄uriquinare peresup̄u ijiyequinare ne cãhta dutimahye surara p̄htoare. ²² Sa niepegũta surara p̄htoa peresu tiquina yeri wuhup̄u waha, ihñahye. Tiquinare bocaerahye. Bocaera, tojoaa wahahye. Tojoa sa yahuahye tiquina p̄htoare:

²³ —Peresup̄u ijiye sope pahmari bihari pahmari dihita ijiri. Sa ye ti pahmari cahap̄u tiquina peresu yeriquinare cohteyequina ducuri. Sa ihñaa usã. Usã sa ihñaepegũta p̄o sãa, usã ihñagũ, tiquina peresu yeriquina mariedari, ni yahuahye tiquina.

²⁴ Tiquina sa nigũ t̄hoye, surara Cohãcjũ wuhare cohteyequina p̄hutoro, pahia p̄htoa mehna tire t̄ho, t̄ho maria wahahye. “¿Duhse waha sohtori tirotari ahri, tiquina sa yeye?” ni, t̄hotuahye tiquina. ²⁵ Sa yero tiquina cahap̄u apequiro ahta, tiquinare yahuahye:

—Musa peresu yeriquina Cohãcjũ wuhup̄u ijiri. Ihñana wahaya. Ti wuhup̄u masare buheye nidi tiquina, ni yahuahye.

²⁶ Tiquiro sa nigũ t̄horo, surara p̄hutoro tiquiro yequina surara mehna waha, Jesu c̄uriquinare pari turi ñehe cãhtahye tja. Sa ñehepeta tiquinare surara tuhtierahye. Sa ye tiquinare quẽboriquina ijiepetã, masare cueye quẽdahye tiquinare. “Ahriquinare

mari quēgũ apequna masa pehe utã paca mehna doqueeta marine”, ni, tãhotuahye tiquina surara pehe. ²⁷ Sa ye tiquinare ne cãhta, pãhtoa caha duhu docoahye tiquina. Tiquina sa ne wihi duhu docogũ pahia pãhtoro tiquinare tuhtiahye:

²⁸ –Mũsare usã tutuaro dutimi. “Jesu yere buheracãhña”, nimi usã mũsare. Usã sa niepegũta mũa pehe ijipihtiequina Jerusalẽ cjẽnare buheri mũa. Jesu tiquiro yariari buhiri, usãre buhiri tigũ ye duana niaga mũa, niahye pãhtoro pehe.

²⁹ Tiquiro sa nigũ tãhoro Pedro pehe apequna Jesu cũriquina mehna yãhtiahye:

–Cohãcjũ dutiri pehere ye mũhtanatja. Sa yena came Cohãcjũ cahmegũ masa tiquina dutiyere yenatja. ³⁰ Cohãcjũ, mari acaye panopũ cjẽna pãhtoro Jesure masori jiri. Tiquirota ijire mũa curusapũ quẽ biha wejẽdiquiro. ³¹ Jesure “Quehnoagũ ijire”, ni, tiquiro poto pehe duji dutiri Jesure tiquiro Pacaro pehe. Sa yero Jesu masa pãhtoro, masare masoriquiro ijiro, Israe masare tiquina ñañe yerire bujũa witiyequina iji dutiro, tiquina ñañene cohã duare Jesu. ³² Sa yena usã pehe Jesu tiquiro yerire ihñarina ijina tire yahuaja usã. Espíritu Santo tire ihñariquiro ijiro yahure tiquiro gũhũ. Tiquirore Espíritu Santore Cohãcjũ ohori. Ijipihtiequina Cohãcjũ dutiyere yeyequinare tiquiro Espíritu Santore ohori, ni yuahyehye tiquinare.

³³ Tiquiro sa nigũ tãhoye pãhtoa pehe usua yũhdũahye. Sa ye tiquina Jesu cũriquinare wejẽ duamahye. ³⁴ Sa wejẽ duepegũta Gamalie, fariseo masũno topũ ijiriquiro tiquinare “Wejẽari”, nino

tiquinare yahuro taro niahye. Tiquiro p̄ahtoa mehna c̄j̄no, dutiyere buheriquiro ijiḡ, masa tiquirore ño peoe tiahye. Tiquiro Jesu c̄uriquinare mehenoḡa cohte dutiro ape siep̄u tiquinare ne c̄a dutiahye surarare. Tiquina sa ne c̄ari bato tiquiro yahuahye masare:

³⁵ —M̄sa Israe masa, ahriquinare m̄sa yeatire quehnoano t̄ahotuya “M̄sap̄u wej̄ari”, nina. ³⁶ Wac̄ña Teuda m̄nanore. Tiquiro basi “Masare ȳhd̄d̄caḡu ijiaja ȳh̄u”, nidi masare. Sa ye masa peyequina cuatro cientos masa tiquiro mehna c̄j̄na tojoari. Sa ye apequina pehe tiquirore wej̄edi jiri. Tiquiro buheyere buheriquina pehe waha sitea wahari jiri. Sa ye tiquina m̄ana yojop̄u mariedare. ³⁷ Came masare tiquina queori p̄je ijiḡ Galilea c̄j̄no Juda wame tiquiro m̄nana masare tiquiro buheḡu tiquiro mehna masa peyequina tojoari. Tiquiro ḡh̄u yariaa wahari jiri. Sa ye tiquiro yequina ijipihtiyequina waha sitea wahari jiri. ³⁸ Sa niḡu m̄sare yojop̄u ahrire yahuḡu niaja. Sa ih̄ña c̄h̄ña ahriquinare Jesu yere yahuyequinare. Sa ye ahri buheye, ahriquina ye buheye Coh̄c̄j̄ ye buheye ijieraro, pihtia waharota Teuda ḡh̄u tiquina ye buheye ti pihtiro sahata. ³⁹ Sa ijiepeḡata ahri Coh̄c̄j̄ ye buheye ijiro, ne pihtisi. Ahri buheye Coh̄c̄j̄ ye ijiḡu ne ahrire butiḡu ye masiedare m̄sa. M̄sa ahrire butiḡu ye duana Coh̄c̄j̄ mehna cahmequena niboaga m̄sa, niahye Gamalie tiquinare.

⁴⁰ Tiquiro sa ni yahuḡu t̄ahoye, “Ijirota ijire”, ni t̄ahotuahye masa. Sa ye tiquina Jesu c̄uriquinare pijio, tiquina wihiḡu ih̄ñañe, tiquinare tanahye.

“Jesu yere buheracãhña m̄sa”, ni tuhasa, tiquinare waha dutiahye. ⁴¹ Tiquina sa waha dutigũ t̄hoye tiquina p̄htoa cahap̄u ijiriquina wahaa wahahye. Jesu yere tiquina yeri buhiri ñano ȳhd̄aye tutuaro bucueahye Jesu c̄uriquina. ⁴² Sa ye decoripe Cohãcjũ w̄h̄ap̄u, tiquina ye w̄h̄usep̄u Cristo Jesu ye buheyere yahue tiahye tiquina.

6

Siete yedohoyequinare beseahye Jesu yequina

¹ Ti decorire Jesu buheyequina peyequina wahahye. Sa ye judio masa tiquina quehnoano yeragũ ihñañe griego masa pehe tiquina mehna cahme tuhtiahye Jesu yequina dihita ijiepetã. Griego masa wape wiha numiare decoripe tiquina ihyayere quehnoano tiquina itieragũ ihñañe, judio masare tuhtiahye. ² Sa ye doce Jesu c̄uriquina, peyequina Jesu buheyequinare tiquina cahap̄u pijio, ohõ saha ni yahuahye:

—Usã Cohãcjũ yere buhena ijiaja. Ihyayere itiborina ijieraja usã. ³ M̄sa usã acaye, siete um̄are, “Quehnoañequina”, apequina tiquina niñequinare, quehnoano t̄ho masiñequinare, Espíritu Santo c̄oyequinare macaña. Tiquinare ihyayere iti dutiya m̄sa. ⁴ Sa yena usã pehe decoripe Cohãcjũre sini, Cohãcjũ yere buhenatja, niahye tiquina Jesu c̄uriquina.

⁵ Tiquina sa nigũ t̄hoye, “Āh, sata yeihna”, niahye tiquina ijipihtiyequina Jesu yequina. Sa ye Estebãre Cristore wacũ tutuariquiore, Espíritu Santo tutuayere pajiro c̄oriquiore beseahye

tiquina. Apequina gũhũre beseahye. Felipere, Prócorore, Nicanore, Timore, Parmenare, Nicolare ihyaye itiatiquinare beseahye tiquina. Nicola pehe judio masano ijieriquiro Antioquía cjãno judio masa ye buheyere cahmeno, tiquina mehna sajãmediquiro ijiahye. ⁶ Tiquina beseriquinare Jesu cũriquina cahapũ ne wihiahye apequina Jesu yequina pehe. Tiquina sa ne wihigũ ihñañe tiquina Cohãcjũre sini basaye, tiquina beseriquina bui omocarine duhu peohye.

⁷ Sa ye ti yehpa cjẽna Cohãcjũ yere masi pihti cjũne niahye. Sa ye Jerusalẽpũ ijiyequina Jesu buheyequina peyequina wahahye. Sa ye pahia gũhũ peyequina Jesu yequina wahahye.

Apequina Estebãre ñeheahye

⁸ Sa yero Estebã Cohãcjũ tutuayere cãoriquiro ijiahye. Tiquiro Cohãcjũ quehnoano yenhriquirio ijiahye. Sa yero tiquiro Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye masa tiquina ihñoño. ⁹ Tiquiro sa yepegãta judio masa tiquina buheri wãhũ cjẽna tiquirore ihña tuhtiahye. Sa ye tiquiro mehna cahme dũse tini wiaye niahye. Cahacjẽna ijirire yũhdũ wiritiquina wame tiyequina ijiahye tiquina. Cirene cjẽna, Alejandría cjẽna, Cilicia cjẽna, Asia cjẽna mehna peyequina ijiahye tiquina. ¹⁰ Sa ye Estebã quehnoano masiniquiro Espiritu Santore pajiro cãoriquiro tiquiro yahuducugũ tũhoye tiquina “Mũhũ nidi poto ijierare”, tiquirore ni ihño masiedahye. ¹¹ Sa tũho dueraye tiquina apequinare ni meho dutiye, wapa yeahye tiquinare. Tiquina sa ni meho dutigũ ohõ saha ni yahusãmahye tiquina:

—Ahriquiro Cohãcjäre tiquiro ñano yahuducugã, Moiserere tiquiro ñano yahuducugã gãhure usã tãhou, ni yahusãmahye ni mehoñequina pehe apequinare.

¹² Tiquina sa nigũ tãhoye masa, judio masa buheyequina, bucuna gãhũ tiquiro mehna usuahye. Sa ye tiquina Estebãre ñehe, tiquina pũhtoa cahapũ neahye tiquirore. ¹³⁻¹⁴ Sa ye tiquina apequinare ni meho dutiahye:

—Ahriquiro decoripe Cohãcjũ wũhure, tiquiro dutiye gãhure ñano yahuducuriquiro ijire. Tãhou usã tiquirore tiquiro ohõ saha nigũ: “Jesu Nazare cjãno Cohãcjũ wũhure cohãnota. Sa yero tiquiro Moise dutiyere marine yahurire camesarota Jesu”, nidi Estebã usã tãhogũ, ni meho yahusãmahye tiquina.

¹⁵ Sa ye ijipihtiequina topũ dujiyequina Estebãre quehnoano ihñadoque ohõ, tiquiro wũhdoare ihñahye tiquina. Angel yero saha bajuahye tiquiro wũhdoa.

7

Estebã Jesu yere yahuahye

¹ Sa ye pahia pũhoro sinituahye Estebãre.

—¿Ahriquina niñe potota ijiajari? ni, sinituahye tiquiro Estebãre.

² Tiquiro sa nigũ tãhoro, Estebã pehe tiquinare ohõ saha ni yahuahye:

—Yũhũ acaye, bucuna, usã pacusumũa tãhoya. Abrahã mari ñecũ mũnana panopũ cjãno Mesopotamiapũ tiquiro ijigũ, Harãpũ tiquiro ijiato pano, Cohãcjũ tutuariquiro asi siteriquiro

pehe tiquiore Abrahãre bajuahye. ³ Sa bajoaro Cohãcjũ yahuahye tiquiore. “Mũhũ ya yehpare mũhũ acaye mehna ijieracãhña. Sa yegũ ape yehparũ wahaya. Mũhũ sa wahagũ mũhũre ti yehpare ihñogũtja yũhũ”, niahye Cohãcjũ Abrahãre. ⁴ Tiqiro sa nigũ tũhoye, Abrahã gũhũ Caldea yehpa cjẽna ya yehparũ ijiriquina wahahye. Sa yero Harãrũ esahye. Topũ esa, ijiahye. Sa yero tiqiro pacũro yariari bato ahri yehpa yojopũ mũsa ijiri yehparũ Cohãcjũ ahta dutiahye Abrahãre. ⁵ Cohãcjũ Abrahã tiqiro ijiri yehpare quehnoano waro cũedarĩahye tiquiore. Ne mehenogã cũedarĩahye. Sa yero Abrahã pohna marieniquiro ijiepegũta Cohãcjũ pehe tiquiore ohõ saha ni yahuahye. “Mũhũre, mũhũ panamena ape tjuro cjẽnapũre ahri yehpare ohogũtja”, niahye Cohãcjũ Abrahãre. ⁶ Sa ninota ohõ saha ni yahu nemoahye Cohãcjũ. “Mũhũ panamena ape tjuro cjẽna ape yehparũ wahaye, topũ apeqũna caharũ ijiye, tiquina cahacjẽna ijieta tiquina. Sa ye cuatro cientos cahmari waro to cjẽna ñano yeeta mũhũ panamena iji turiayequinare. ⁷ Sa yegũ to cjẽnare tiquina sa yeri buhiri buhiri dahregũtja yũhũ. Yũhũ sa yeri bato mũhũ panamena iji turiayequina ahri yehparũ wiheta tja. Sa ye ahri yehparũ yũhũ cahacjẽna ijieta tiquina”, niahye Cohãcjũ Abrahãre. ⁸ Sa nino Cohãcjũ “Yũhũ nidiro sahata yegũtja”, nino Abrahã tiqiro wacũatire ohõ saha cũahye tiquiore. Cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre ne dutiahye tiquiore, tiqiro ni yahuripũre wacũ dutiro. Sa ye Abrahã Isaare pohna tiahye. Ocho decori bato cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre neahye Isaare. Came

Isaac Jacore pohna tiahye. Sa yero Jacob doce waro pohna tiahye. Tiquina doce pehe mari ye cururipe mari dahpoto cjēna ijiatiquina ijiahye.

⁹ Sa ye tiquina mari ñecusumua mana panopu cjēna Josere cooye ihña tuhtiyē, tiquirore dua cāhye Egiptopu wahayequinare. Sa yero Josere Cohācjū yedohoahye. ¹⁰ Tiquiro ñano yuhdugū ihñano Cohācjū tiquirore yedohoahye. Tiquiro sa yedohogū José pehe quehnoano tūho masiniquiro wahahye. Sa yero faraō Egipto cjēno puhtoro pehe Josere cahmeahye. Tiquirore cahmegū yeahye Cohācjū pehe. Tiquiro sa yegū faraō pehe Josere puhtoro sōahye tiquiro yequina masare dutia-tiquirore. Tiquiro faraō ya wahu gūhare puhtoro ijiahye.

¹¹ Sa ye ti pjere Egiptopu, Canaarpu ne acoro ahtaerahye. Sa ye ñano yuhduahye to cjēna. Sa ye mari ñecusumua mana panopu cjēna ihyayere bocaerahye. ¹² Sa bocaeraro Egiptopu trigo ijigū tūhoro, Jacob tiquiro pohnene mari ñecusumua manare topu coā ohoro niahye. ¹³ Came Egiptopu tiquina esagū José tiquiro wahmisumhare yahuahye. “Musa bahata ijiaja yahu”, niahye tiquinare. Sa yero José acayere coā ihñano niahye puhtoro faraō. ¹⁴ Came José tiquiro wahmisumhare tiquiro pacuro Jacore piji dutiro ohoahye. Tiquiro acaye setenta y cinco masa ijiahye. ¹⁵ Tiquiro macno pijiogū tūhoro Jacob wahahye Egiptopu tiquiro macno cahapu. Tiquiro macno cahapu ijiro, came yariaa wahahye. Sa ye mari ñecusumua mana gūhu topu yaria pihtia wahahye. ¹⁶ Sa ye Siquē wame tiropu tiquina

pagurire nea, masa coperire sehe tuhasa cohãhye tiquina pagurire. Abrahã tiquiro dúri yehpa ijiahye ti yehpa. Panopu Abrahã ti yehpare Hamor pohnene dúahye niñeru mehna.

¹⁷ 'Sa yero Cohãcjũ Abrahãre "Ahri yehpare ohogutja mũhare", niahye. Ti yehpare "Ohogutja", tiquiro nidi pje mũmũ sagũ tiquiro acaye Israe masa peyequina masa wahahye. ¹⁸ Egiptopu tiquina ijinigũ, apequro puhtoro sajãhye. Sa yero tiquiro puhtoro pehe Josere masiedahye. ¹⁹ Tiquiro mari acayere ñano ye dua, tiquina pohnene wejẽ dua, cohã dutiahye tiquinare. Sa yero mari ñecusumua mũna iji turiayequinare ñano yeahye puhtoro faraõ pehe. ²⁰ Tiquiro sa yeri watoa Moise mũnana pehe masa bajahye. Tiquiro quehnoariquiro, Cohãcjũ tiquiro quehnoano ihña coariquiro ijiahye. Sa ye ihña asũ waro quehnoano ihboahye tiquirogãre tiquiro pacusumua. ²¹ Sa yero Moiserẽ tiquina mũo nemoedagũ faraõ macono tiquirogãre ihña boca, ne maja, ticoro macunore yero saha cõoahye tiquirogãre. ²² Sa ye Egipto cjẽna quehnoano masiñequina yere buheahye Moiserẽ. Sa yero cuero marieno yahuducuriquiro puhtoro yero saha yeriquiro ijiahye Moise.

²³ 'Sa ijieperota tiquiro cuarenta cãmari cõoro tiquiro acayere Israe masare ihña duaro tiquina cahapu tinino wahahye. ²⁴ Sa tinino esaro Egipto cjũno Moise acayurore tiquiro ñano yegũ Moise ihñahye. Sa ihñano tiquiro acayurore yedohoahye Moise. Tiquiro acayurore yedohoro, Egipto cjũno pehere wejẽahye tiquiro. ²⁵ Sa

yero Moise ohõ saha ni t̃hotumahye. “Ỹh̃h̃ acaye tiquina acaỹrore ỹh̃h̃ yedohogũ ihñañe ‘Cohãcjũ marine quehnoano yedohogũ ye dutiro ohori ahriquiore’, ni t̃hotueta ỹh̃h̃ acaye”, ni t̃hotumahye Moise. Tiquiro sa ni t̃hotuepegũta tiquina pehe ne sa ni t̃hotuerahye. ²⁶ Ape decop̃ Moise tiquiro acayere p̃aro tiquina basi cahmequeñequinare ihñahye. Sa yero tiquiro tiquinare yahumahye. “¿M̃sa basi ijiepenata cahmequeajari m̃sa?” nimahye Moise tiquinare. ²⁷ Tiquiro sa nigũ t̃horo ihcãquiro tiquiro acaỹrore ñano yeriquiro Moisere tudoqueoahye. “M̃h̃h̃ usã p̃hto ijierare. Usãre dutig̃h̃ ijierare m̃h̃h̃. ²⁸ ¿Cañre Egipto cj̃nore m̃h̃h̃ wejẽdiro sahata ỹh̃h̃re wejẽ duag̃h̃ niajari m̃h̃h̃?” niahye tiquiro Moisere. ²⁹ Tiquiro sa nigũ t̃ho maria waha, Moise oma duhti cãa wahahye. Madiã yehp̃ap̃ waha wahahye. Top̃re numino boca p̃aro pohna tiahye.

³⁰ ‘Sa ye Moise cuarenta c̃hmari waro top̃ tiquiro ijiri bato Sinaí wame tid̃ c̃ñ caha masa marienop̃ tiquiro ijigũ angel tiquirore bajuahye. Angel pehe yuc̃g̃h̃ meheñgã ɰj̃ri peca pohnap̃ bajuahye. ³¹ T̃h̃ sa ɰj̃gũ ihñano Moise ihña maria wahahye. Ti pecare cahagã quehnoano tiquiro ihñano wahagã waro Cohãcjũ tiquirore yahuahye. ³² “Cohãcjũ ijiaja ỹh̃h̃. M̃h̃h̃ ñec̃sum̃a Abrahã, Isaac, Jacob tiquina ño peorig̃h̃ ijiaja”, niahye Cohãcjũ Moisere. Tiquiro sa nigũ t̃horo Moise pehe nanarea wahahye. Ne ihña wahcõedahye. ³³ Sa yero Cohãcjũ yahuahye tiquirore. “Mi-anogãta ỹh̃h̃ cahap̃ ducug̃h̃ nine m̃h̃h̃. Sa yeg̃h̃

cua pesaro mehna m̄h̄h̄ dahpo suhtire tu weya. ³⁴ Yeequina masa Egiptop̄h̄ tiquina ñano ȳh̄d̄ḡũ ih̄ñ̄ā. Tiquina utiyere t̄h̄ou. Sa yeḡh̄ tiquinare yedohoḡh̄ ahtā. Tiquina sa wahaḡh̄ ih̄ñ̄aḡh̄ wahaya m̄h̄h̄ ḡh̄h̄. Egiptop̄h̄ m̄h̄h̄re ohoḡh̄t̄ja tiquinare yedoho dutiḡh̄”, niahye Cohãcjũ Moiser̄e.

³⁵ Tiquina pehe mari acaye Israe masa Moiser̄e cahmedahye. “M̄h̄h̄ h̄s̄ã p̄h̄to ijierare. M̄h̄h̄ h̄s̄ãre dutiḡh̄ ijierare”, Moiser̄e sa niñe cahmedaye niahye tiquina. Tiquina sa cahmedapeḡh̄ta Cohãcjũ tiquirore Egiptop̄h̄ ohoahye, mari acayere Israe masare yedohoatiquirore, p̄h̄toro ijiatiquirore. Angel tiquirore yuc̄ḡp̄h̄ bajuariquiro pehe oho basahye tiquirore.

³⁶ Moise mari acayere Israe masare Egiptop̄h̄ ijieyeyinare wioahye. Sa yero Egiptop̄h̄ ahriquiro Moise Cohãcjũ tutuaye mehna ye ih̄ño d̄cah̄ye. Sa yero pajiri ma soh̄ãri map̄h̄ sa yeahye t̄ja. Camer̄h̄ masa marienop̄h̄ ḡh̄h̄re cuarenta c̄h̄mari waro Cohãcjũ tutuaye mehna ye ih̄ñoahye tiquiro.

³⁷ Ahriquiro Moise pehe mari acayere Israe masare yahuahye. “Ȳh̄h̄ yero saha ijiriquirore Cohãcjũ yere yahu m̄h̄tariquirore Cohãcjũ ohorota. Sa yero tiquiro m̄sa mehna cj̄ño m̄sa acaȳro ijirota”, niahye Moise tiquinare. ³⁸ Moise masa marienop̄h̄ mari acaye Israe masa mehna ijiahye. Sa yero Sinaí wame tid̄h̄ c̄n̄p̄h̄ tiquirore yahuriquiro angel mehna ijiahye. Sa yero mari ñec̄s̄m̄na panop̄h̄ cj̄ña mehna ijiahye tiquiro. Cohãcjũ tiquiro dutiyere c̄riquiro ijiahye Moise.

³⁹⁻⁴⁰ ‘Sa ye ti dutiyere c̄n̄p̄h̄ Moiser̄e tiquiro c̄ri watoa mari ñec̄s̄m̄na panop̄h̄ cj̄ña Egiptop̄h̄

tojoaa duahe, Moisere yuhduacaye. Tiquina tiquirore cahmedahye. Sa cahmedaye, tiquina Moise bahuro Aarõre ohõ saha niahye: “Cohãmana queoyere yeya mari yequina ijiatiquinare. Sa ye tiquina mahu yeriquina marine dutiye mari waha duari mahapu marine neaeta. ¿Tiquiro Egip-topu ijiyequinare marine ne cãhtariquiro Moise duhse wahayari tiquiro? Masiedaja usã”, niahye tiquina. ⁴¹ Sa ye ti decorire tiquina wecu queoyere uru mehna yeahye. Sa ye tuhasa, tiquina wahiquinare wejẽ, tiquina yeriquiro cahapu ne cãhta, ño peohye tiquirore. Sa ye tiquina yeriquiro wecure ihña, bucue, bose deco yeahye. ⁴² Cohãcjũ wecure tiquina ño peogũ ihñano tiquinare cohã cãa wahamahye. “Yuhure cohã, ñahpicoha pehere ño peocũnahdo”, nino cohã cãa wahamahye. Cohãcjũ yere yahu mãhtariquina sa ni, ojoahye.

Musa yuhure ña yuhduaro yeri. Israe masa masa marienopu cuarenta cãhmari waro ijina, wahiquinare musa wejẽñequinare musa ujãañequinare ohona, yuhure musa ño peoboriro sahata yemedi musa. Sa yepenata yuhu pehere musa ño peorari. ⁴³ Sa yena musa Molo wame tiriquire ño peona ijina, tiquirore ño peori wãhure cãori musa. Ñahpicoha apeqiro cohãcjũ Rejã wame tiria queoyere musa yeriare musa ño peori tja. Ti queoyere musa yeriquinare musa ño peori. Musa sa yeri buhiri musare Babilonia ape sie pahrẽpu cohãgutja yuhu, ni, yahu ojoahye Cohãcjũ yere yahu mãhtariquina.

44 'Sa ye masa marienopꝛ Cohãcjũ masa mehna tiquiro ijiri wãhũre wãhiquina cahseri wãhũre cãoahye mari ñecũsumãa panopꝛ cjẽna. Ti wãhũ Cohãcjũ masa mehna tiquiro yahuducuri wãhũ ijiahye. Ti wãhũpꝛ Cohãcjũ dutiye tiquiro ojoari pjĩni utã pjĩni ijiahye. Ti wãhũre Cohãcjũ tiquiro yahuriro sahata Moiserere tiquiro ihñoriro sahata dahre dutiahye Cohãcjũ Moiserere. 45 Sa ye mari ñecũsumãa panopꝛ cjẽna Josué mehna ti wãhũre wãhiquina cahseri mehna tiquina yeri wãhũre ne cãhtahye ahri yehpapꝛ mari ijiri yehpapꝛ. Tiquinare mari acaye Israe masare Cohãcjũ tiquiro cũati yehpapꝛre ahri yehpapꝛre tiquina wihiato pano ahri yehpapꝛ iji mũhtariquina Canaa cjẽna mũnare Cohãcjũ cohã cãhye. Ti pjere Cohãcjũre ño peori wãhũre wãhiquina cahseri wãhũre cãoahye mari ñecũsumãa. Tee Davi mũnano tiquiro ijigũpꝛ cão bato tiahye ti wãhũre. 46 Sa yero Davi mũnano Cohãcjũre bucuegũ yeahye. Sa yero Cohãcjũ ya wãhũ ijiatire Davi pehe ye duaro, sinimahye Cohãcjũre. 47 Tiquiro sa siniepegũta Salomo pehe Cohãcjũ ya wãhũre yeahye. 48 Tiquiro sa yepegũta Cohãcjũ pehe masa tiquina yeri wãhũpꝛre ijierare. Ohõ saha niahye Cohãcjũ yere yahu mũhtariquiro.

49 "Uhmuse yãhũ dujiro ijire. Topꝛ dujigũ duti-aja yãhũ. Sa yero yehpa pehe yãhũ dah-pocãrine duhu peoro yero saha ijire. Yãhũ tutua yãhdũagũ ijiaja. Ya wãhũ ijiatore ye masiedare mũsa. Cohãcjũ yãhũ ijigũ yãhũ ijiati wãhũre mũsa ye masiedare. 50 Yãhũ basi ahri yehpare ijipihtiro yei yãhũ", ni-ahye Cohãcjũ, ni ojoahye Cohãcjũ yere yahu

m̄htariquiro.

⁵¹ M̄sa ne ȳhti duena ijire. Coh̄c̄jũ yere t̄hoepenata, tiquirore ȳhti duerare. Esp̄ritu Santore ȳhd̄d̄ca ȳhd̄d̄are m̄sa. M̄sa ñec̄sum̄na tiquina yeriro sahata yere m̄sa.

⁵² M̄sa ñec̄sum̄na ijip̄htiyequina Coh̄c̄jũ yere yahu m̄htariquinare ñano yeahye. Tiquina Coh̄c̄jũ yere yahu m̄htariquina pehe “Came quehnoariquiro Coh̄c̄jũ yere yahu m̄htariquiro ahtarota”, tiquina ni yahuyequina ijigũ t̄hoye m̄sa ñec̄sum̄na m̄na sa ni yahuriquinare wej̄e tiahye. Sa yena “Quehnoariquiro”, tiquina nidiquirore m̄sa ḡh̄ yojop̄re tiquiro ya curua cj̄ana ijiepenata tiquirore wej̄edi. ⁵³ Coh̄c̄jũ dutiyere angele pehe yahumahye m̄sare. Sa yena m̄sa ti dutiyere c̄omahye. Sa yena ti dutiyere ȳhd̄d̄cari m̄sa, niahye Esteb̄a.

Tiquina Esteb̄a ut̄a paca mehna doque wej̄eahye

⁵⁴ Tiquiro sa nigũ t̄hoye tiquina pehe tutuaro usuahye. Sa tutuaro usuaye, cuayequina wahahye. ⁵⁵ Tiquina sa usuepegũta tiquiro Esp̄ritu Santo dutiriro sahata ye pehoriquiro ijiro, tiquiro tutuayere quehnoano c̄oriquiro ijiro, ̄hm̄sep̄ ih̄nadoque m̄o, Coh̄c̄jũ asi siteyere ih̄nahye Esteb̄a. Jesu Coh̄c̄jũ poto pehep̄ ducugũ ih̄nahye tiquiro. ⁵⁶ Sa ih̄nano oh̄o saha niahye:

—̄hm̄sep̄ mehenogã par̄i we maagũ Jesu Coh̄c̄jũ ohoriquiro Coh̄c̄jũ poto pehep̄ tiquiro ducugũ ih̄naja ȳh̄, niahye Esteb̄a.

⁵⁷ Tiquiro sa nigũ t̄hoye tiquina tutuaro sañuducu, tiquina cahmo coperire biha cã, ihcãno mehna tiquiro cahap̄ oma maa cã, tiquirore

ñeheahye. ⁵⁸ Ñehe tuhasa, tiquirore ne cã, ti maca dũhtũ cahapũ cohãhye tiquirore. Sa ye utã paca mehna doque wejẽahye tiquirore. Tiquina sa wejẽato pano tiquirore yahusãriquina tiquirore utã paca mehna doqueatiquina tiquina suhtire tu we, wahmũnore Saulo wame tiriquire tiquina suhtire cũo basa dutiahye. ⁵⁹ Sa yero Estebãre tiquina wejẽato pano ohõ saha niahye tiquiro:

—Jesu yũhũ pũhto, yũhũ jeripohnare neña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nino watoa tiquina pehe utã paca mehna doqueye niahye tiquirore.

⁶⁰ Sa yero tiquiro dũsepe curi mehna quehe sa, ohõ saha niahye:

—Pũhto Jesu, ahriquina yojopũ ñano yũhũre tiquina yeyere tiquinare buhiri dahreracãhña mũhũ, niahye Estebã.

Sa nidi bato tiquiro yariaa wahahye.

8

¹ Sa yero Estebã tiquiro yariagũ ihñano, “Quehnoare”, niahye Saulo pehe.

Saulo Jesu yequinare ñano yeahye

Sa ye ti decoreta Jesu yequinare Jerusalẽpũ ijieyequinare ñano ye dũcahye apequina pehe. Tiquina sa ye dũcagũ Jesu yequina Judea yehpapũ, Samaria yehpapũ, yoaropũ duhti site cãa wahahye. Jesu cũriquina dihita wahaerahye. ² Sa ye apequina Cohãcjũre ño peoyequina Estebãre ya, tutuaro utiahye tiquina. ³ Sa yero Saulo pehe Jesu yequinare ña yũhdũaro yee timahye. Tiquiro

tiquina ye wãhusepũ sajã, umãare, numiare ñehe, peresupũ biha docoe tiahye.

Samariapũ Jesu yere buheahye Felipe

⁴ Sa yeye yoaropũ waha siteriquina Jesu yere buheahye. ⁵ Sa yero Felipe Samaria wame tiri macapũ esa, Cristo yere buheahye ti maca cjẽnare. ⁶ Tiquiro sa buhegũ ti maca cjẽna quehnoano tãhoe tiahye. Sa ye Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro ye ihñogũ ihñahye tiquina. Sa ihñañe tiquirore quehnoano tãhoe tiahye. ⁷ Peyequina watĩare cãoyequina tiquiro cahapũ tiquina wihigũ ihñano watĩa pehere waha dutie tiahye tiquiro. Watĩa pehe tutuaro sañuducu, duhu cãa wahahye tiquina. Sa yero peyequina tini masieñequinare, pari yuri wahayequinare quehnoano pagũ tiyequina wahagũ yeahye. ⁸ Tiquiro sa yegũ ihñañe ti maca cjẽna peyequina masa bucueahye.

⁹ Ti pjere Simo wame tiriquire ti maca cjãno yairo ijiahye. Sa yero yayia tiquina yerire ye ihñoe tiahye Samaria cjẽnare. Tiquiro sa ye ihñogũ ihñañe, ti maca cjẽna ihña maria waha, tiquirore cua pesaro ihñae tiahye.

—Yũhũ masi pehogũ ijiaja, nimahye Simo pehe tiquinare.

¹⁰ Tiquiro sa yegũ ihñañe masa pehe ohõ saha nie timahye:

—Ahriquire Cohãcjũ ye tutuayere cãoriquire ijire. Cohãcjũ yero saha tutuariquire ijire, nie timahye tiquirore masa, pũhtoa mehna.

Tiquina ijipihtiequina quehnoano tãhoahye tiquirore.

¹¹ Tiquiro yayia tiquina yeye mehna yoari pje ye ihñoe tiahye tiquinare. Tiquiro sa ye ihñogũ ihñañe tiquina ihña maria wahae tiahye. Sa ye tiquina tiquirore ño peoe tiahye. ¹² Tiquina sa ño peoepegũta Felipe pehe Cohãcjũ tiquiro pũhtoro ijiyere, Jesucristo yere quehnoañe buheyere yahuahye. Tiquiro sa yahugũ tiquina tiquirore quehnoano tũhoahye. Tiquina sa quehnoano tũhogũ ihñano umũa, numia gũhũre wame yeahye Felipe. ¹³ Sa yero Simo gũhũ Felipere quehnoano tũhoe tiahye. Sa yero tiquiro gũhũre wame yeahye. Tiquiro sa wame yeri bato Felipe mehna tojoae tiahye tiquiro. Felipe pehe Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro ye ihñogũ ihñano, dohatieyequinare tiquiro yũhdũogũ ihñano Simo ihña maria wahahye.

¹⁴ Sa ye Samaria cjẽna Cohãcjũ yere tiquina tutuaro cahmegũ Jesu cũriquina Jerusalẽpũ ijiyequina tũhooahye tiquinare. Sa tiquina cahmegũ tũhooye Pedrore, Ñu gũhũre ohoahye Samariapũ. ¹⁵ Topũ esaye Pedro gũhũ Cohãcjũre siniahye. “Ahriquina Samaria cjẽna mũhũre ño peoyequina mũhũ yaquiro Espĩritu Santore cũoahro”, ni, sini basahye tiquina Cohãcjũre. ¹⁶ Tiquina Samaria cjẽna Jesucristo wame mehna wame yeriquina ijiyahye. Ti dihitare masiahye tiquina. Sa ye Espĩritu Santore cũoera tiahye ti pjere tiquina. ¹⁷ Sa ye Pedro, Ñu mehna Samaria cjẽnare tiquina omocarine tiquina bui duhu peori bato Espĩritu Santore cũo dũcaae tiahye tiquina.

¹⁸ Sa yero Pedro gũhũ tiquina omocari mehna tiquina duhu peogũ ihñahye Simo. Espĩritu San-

tore tiquina ñehegũ gãhure ihñahye tiquiuro. Sa ihñariquiuro ijiro, ti tutuayere cahmeno, niñeru mehna wapa ye duamahye. Ohõ saha nimahye Simo:

¹⁹ —Yũhũ gãhure ohoya ahri tutuayere. Yũhũ gãhũ yũhũ omocari mehna masa bui duhu peo yegũ tũũ niaja Espiritu Santore tiquina ñeheatõ saha. Sa yegũ ahri yũhũ yeati wapare wapa ye duaja, nimahye Simo tiquinare.

²⁰⁻²¹ Tiquiro sa nigũ tũhoro Pedro ohõ saha ni-ahye:

—Mũhũ niñeru mehna Cohãcjũ ye tutuayere mũhũ dú duari buhiri mũhũ niñeru mehnata pecarũ wahaya mũhũ. Cohãcjũ mũhũ tũhotuyere masine. Mũhũ ñagũ ijinine. Sa yegũ ahrire usã yeyere ye masiedare mũhũ. Ahrire yebogũ ijierare mũhũ. ²²⁻²³ Tutuaro ihña coore mũhũ. Sa yegũ ñañe yeyere ne duhu masiedare mũhũ. Sa yegũ ahrire mũhũ ñañe yerire bujua witiya mũhũ. Cohãcjũre mũhũ ñañe tũhotuyere bo dutigũ siniña mũhũ. Mũhũ sa yegũ ihñano tiquiuro mũhũ ñañene borota, niahye Pedro tiquiore.

²⁴ Tiquiro sa nigũ tũhoro Simo yũhtiahye tiquiore.

—Yũhure sini basaya mũsa Cohãcjũre mũhũ ni-di-ro saha yũhũ wahaeragũ. Ti buhiri pecarũ waha dueraja yũhũ, niahye Simo tiquiore.

²⁵ Came Pedro Ñu mehna Cohãcjũ yere yahuahye. “Jesu tiquiuro masa mũjagũ ihñaũ usã”, ni, Samaria yehparũ ijiye macari cjẽnare quehnoañe buheyere buheahye. Tiquinare Cohãcjũ yere buhe tuhasa Jerusalẽpũ tojoaa wahahye.

Felipe Etiopía yehpa cjãnore buheahye

²⁶ Sa ye Cohãcjũ tiquiro yaquiro angel Felipere yahuahye:

—Yojoꝛꝝre sur peheꝛꝝ wahaya. Jerusalẽ caha ijiri mahapꝝ Gazapꝝ wahari mahapꝝ wahaya, ni yahuahye angel Felipere.

Ti maha masa marienopꝝ ijire. ²⁷ Tiquiro sa nigũ tũhoro tiquiro pehe ti mahapꝝ wahahye. Came ti mahapꝝ ihcãquiro masũnore piti caro taro niahye. Tiquiro piti catiquiro ijiahye Etiopía yehpa cjãno pũhtoro. Sa yero Candace wame tiricoro Etiopía cjõno pũhtoro yere, niñerure ijipihtiyere ihña ihboriquiro ijiahye. Sa yero tiquiro Jerusalẽꝛꝝ mari Pacũre ño peoro waha tuhasahye. ²⁸ Tiquiro ya macapꝝ tunuria mehna tojoa taro tiapꝝ wahaeperotã buhero niahye. Cohãcjũ yere yahu mãhtariquiro Isaia tiquiro ojoari pũre buhero niahye. ²⁹ Sa yero Espíritu Santo pehe Felipere ohõ saha ni yahuahye:

—Siquiro tunuriapꝝ wahariquiro cahapꝝ wahaya, niahye Espíritu Santo tiquirore.

³⁰ Tiquiro sa nigũ tũhoro Felipe pehe tunuria cahapꝝ oma cã, Isaia ojoarire Etiopía cjãno buhegũ tũhoahye. Sa tũhoro Felipe sinituahye tiquirore:

—¿Mũhũ buheyere tũho masiajari mũhũ? niahye tiquiro.

³¹ Tiquiro sa nigũ tũhoro Etiopía cjãno ohõ saha ni yũhtiahye:

—Apequiro yũhũre yahu yũhdũoatiquiro mariedagũ quehnoano masiedaga yũhũ. Ohõ yũhũre yahu dujigũ ahtaya yũhũ pari paha, ni yũhtiahye tiquiro Felipere.

—Aũ, ni, nuju sahye tiquiro caha.

³² Sa ye Cohãcjũ yere Etiopía cjũnore tiquiro buheri pũ ohõ saha niahye:

Ovejare tiquina ñehe wejẽdiro saha tiquiro gũhure ñehe wejẽeta masa. Sa yero ovejagãre tiquiro poarire tiquina segũ tiquiro dihta marieno saha tiquiro masano gũhũ dihta marieno ijirota. ³³ Tiquirore tiquina bũjũpeeta. Sa ye tiquiro ñano yerapegũta tiquina pehe ñano yeeta tiquirore. Tiquiro ahri yehparũ ijigũ tiquina tiquirore wejẽeta. Sa yero tiquiro pohna marieniquiro yariaa waharota, ni ojoahye ti pũpũre.

³⁴ Ti pũ sa ni yahugũ ihñano, Etiopía cjũno sinituahye:

—Yahuya yũhure. ¿Ohõ saha Isaia tiquiro nidiquiro noa boro ijiajari ahriquiri? ¿Isaia tiquiro basi yahuro niagari? ¿O apequiri yahuro niagari? ni, sinituahye Etiopía cjũno.

³⁵ Tiquiro sa ni sinitugũ tũhoro Felipe pehe ti pũre ihña, Jesu yere yahuahye Etiopía cjũnore.

³⁶ Sa ye tiquina tia mehna waha, mágãpũ esahye.

—Ihñaña, ohõ mágã ijire. Ahri mágãpũ yũhure wame yeya, niahye Etiopía cjũno.

[³⁷ —Jesure mũhũ quehnoano wacũ tutuagũ ihñagũ mũhure wame yeitja, niahye Felipe tiquirore.

—Jesure wacũ tutuaja yũhũ. Tiquiro Cristo Cohãcjũ macano ijire. Tire quehnoano masiaja yũhũ, niahye Etiopía cjũno.]

³⁸ Sa ninota tunuria ohoturiquirore yũsũo dutiahye. Tia yũsũ quehe sari bato wijiahye tiquina. Wijia, ti mágãpũ esa, ñumudũca sahye tiquina.

Topu ñumuduca sa, Felipe pehe tiquiore wame yeahye. ³⁹ Wame ye tuhasa tiquina majaduca sagũ Cohãcjũ yaquiro Espiritu Felipere nea wahahye. Tiquiro sa wahari bato Etiopía cjũno quehnoano bucueriquiro tiquiro ya yehpapu tojoaa wahahye. Tiquiro sa yeri bato tigũ ne pari turi Felipere ihña nemoedahye. ⁴⁰ Sa ye tuhasa Azotopu esahye Felipe pehe. Sa yero peye macarine quehnoañe buheyere buheahye masare. Cesareapu buhe bato tiahye.

9

Saulo Jesucristore ihñano tiquiore wacũ tutua ducahye

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Ti pjere Saulo Jesu yequinare ihña tuhtiriquiro, “Tiquinare wejẽgũtja”, nino, tiquiro pahia puhtoro cahapu wahahye. ² Topu esaro tiquiro ojoari pũrine siniahye pahia puhtorore. Ohõ saha niahye:

—Damasco cjẽ wuhusepu judio masa mari buh-eye wuhusepu Jesu yequinare umhare, numiare boca sagu, tiquinare ñehe dante, Jerusalẽpu ne cãhtagũtja. Ti wuhusepu ijiyequinare yahu ñeheatire papera pũre ohoya, ni siniahye Saulo pahia puhtorore.

³ Ti pũre ne tuhasa, waha, Damasco cahagã tiquiro esagũ waro ummanopu asi sitedoque dijioahye tiquiore. ⁴ Sa asi sitedoque dijiogũta tiquiro yehpapu bora quehe saro, yahuducugũ tũhoahye:

—¿Saulo, dáhsegu mǎhǎ yǎhǎre ñano yeajari? nino ca tahye.

⁵—¿Pǎhto, noa boro ijiajari mǎhǎ? niahye Saulo pehe.

—Yǎhǎ Jesu, mǎhǎ ñano yenohrigǎ ijiaja. [Mǎhǎ yǎhǎ mehna usuagu yǎhǎre yǎhtieragǎ, mǎhǎ ba-sita ñano yǎhdǎre, niahye Jesu Saulore.

⁶Tiquiro sa nigǎ Saulo cue nanare, ohǒ saha ni sinituahye:

—¿Pǎhto, dáhse yǎhǎ yegǎ cahmeajari mǎhǎ? niahye Saulo.

Tiquiro sa nigǎ ohǒ saha niahye Jesu:]

—Wahcǎdǎcaya mǎhǎ. Si macapǎ wahaya. Ti macapǎ mǎhǎ esagǎ ti maca cjǎno mǎhǎ yeatire yahurota mǎhǎre, niahye Jesu Saulore.

⁷Tiquiro sa nigǎ Saulo mehna cjǎna pehe tiquiro yahuducuye dihitare tǎhoahye. Jesu pehere ihñedahye. Tiquiro sa wahagǎ ihñañe, cu-eye, tiquina yahuducu masiedahye. ⁸Sa yero Saulo yehpapǎ cuñariquiro wahcǎdǎca, tiquiro ihñagǎ tiquiro caperi bajuerahye. Sa ye tiquina tiquiro omocare ñehe, Damascopǎ tǎã cǎa wahahye tiquirore. ⁹Sa yero tiquiro ihtia deco waro ne ihñeda, ihyera, ne sihniedahye.

¹⁰Sa ye Jesu buheriquiro Anania wame tiriquire Damascopǎ ijiahye. Sa yero Jesu bajuahye Ananiare. Sa bajuaro pisuahye tiquirore:

—¿Anania, ijiajari mǎhǎ? niahye Jesu.

—Ijiaja, ni, yǎhtiahye Anania tiquirore.

¹¹Tiquiro sa nigǎ Jesu yahuahye tiquirore:

—Poto wame tiri mahapǎ wahaya. Topǎ wahagǎ Juda ya wǎhǎpǎ Tarso cjǎnore Saulo wame

tiriquireore macaña. Tiquiro Cohãcjüre sinino niaga. ¹² Sa yero quehẽno saha tiquiro ihñarire ihñano niaga topare. Ohõ saha ijiyere ihñano niaga tiquiro: Mũhũ omocare tiquiro bui duhu peo, tiquiro caperi quehnoa wahagũ ihñano niaga tiquirore bajarire, niahye Jesu Ananiare.

¹³ Tiquiro sa nigũ tũhoro Anania ohõ saha niahye:

—Pũhto, tiquiro mũhũ yequinare quehnoañequinare Jerusalẽ cjẽnare ñano yeñohti. Peyequina masa yũhare sa ni yahuri. ¹⁴ Sa yero ohõre tiquiro ijipihtiyequina mũhũre cahmeñequinare peresu yero taro niñohti. Pahia pũhto tiquirore sa ye dutiñohti, niahye Anania Jesure.

¹⁵ Tiquiro sa nigũ Jesu pehe yahuahye tiquirore:

—Tiquiro Saulo pehe yũhũ beseriquiro ijire. Tiquiro yee buheyere peye macari cjẽnare, Israe masa ijieyequinare, tiquina pũhtoare, Israe masa gũhare buherota. Sa yegũ wahaya mũhũ. ¹⁶ Sa yero peye tahari yeere tiquiro yeri buhiri tiquiro ñano yũhdarota. Tire tiquirore masigũ yegũtja, niahye Jesu Ananiare.

¹⁷ Tiquiro sa nidi bato Anania pehe waha, esa, Saulo tiquiro ijiri wũhũpũ sajãhye. Sajã sa, tiquiro omocare Saulo bui duhu peo, yahuahye tiquirore.

—Yũhũ acayũ Saulo, mari pũhtoro Jesu pehe mahapũ mũhũre bajariquiro yũhũre ohori, mũhũ caperire ihña dutiro, Espiritu Santore mũhũre cũo dutiro, tiquiro dutiro sahata mũhũre ye dutiro, ni yahuahye Anania Saulore.

¹⁸ Tiquiro sa nigũta tiquiro caperire wahi natũri saha bajuyere tiquiro caperire pahna dijiagũ

ihñahye Saulo. Tiquiro sa ihña tuhasari bato wahcãdũca sagũ apeqiro pehe wame yeahye tiquirore. ¹⁹ Sa yero tiquiro ihyari bato pagũ tutuariquiro wahahye.

Saulo Damascopũ Jesu yere buhe dũcahye

Sa ye meheñe decorigã Damasco cjẽna Jesu yequina mehna ijiahye Saulo.

²⁰ Sa yero ti pjereta tiquiro judio masa buheye wũhũsepũ Jesu yere buheahye masare. Jesu Cohãcjũ macũno tiquiro ijiyere yahuahye Saulo.

²¹ Tiquiro sa yahugũ ihñañe ijipihtiyequina tiquirore tũhoyequina acũaa wahahye.

—Ahriquiro Cohãcjũ yequinare Jesure cahmeñequinare ñano yee tiriquiro ijire. Sa yero tiquiro tiquinare ñehe, dũhte, pahia pũhtoare oho duari jimedi. Sa ye duaro ohõpũre ahtari jimedi tiquiro, niahye masa tiquirore tũhoyequina.

²² Tiquina sa ni tũhotuepegũta Saulo cuero marieno tutuaro mehna buhe dũcahye. Judio masare Damasco cjẽnare quehnoano yahuahye. “Ahriquiro Jesu potota Cristo marine yũhdũoriquiro ijire”, tiquiro ni yahugũ tiquina pehe tiquirore “Ni mehono nine ahriquiro”, ni masiedahye tiquirore.

²³ Sa ye peye decori bato judio masa tiquirore wejẽ duaye, tiquina basi yahuducuahye. ²⁴ Sa yero Saulo tiquina wejẽ duagũ masiahye tiquiro basi. Sa ye ti maca cjẽ sopecaharire decorũre, ñamipũ gũhũre cohtee tiahye tiquirore wejẽ duaye.

²⁵ Tiquina sa wejẽ duagũ ihñañe ñamipũ Saulo buheyequina tiquirore pũhũro pajiri pũhũdupũ

ne sãa, ti maca cjã sahrĩno behero peheru duhu dijioahye tiquirore.

Saulo Jerusalẽpũ ijiahye

²⁶ Sa ye Saulo Jerusalẽpũ esaro, topũ Jesu yequina mehna tiquiro iji duamahye. Tiquiro sa iji duepegãta tiquina tiquirore “Jesu buheriquiro ijierare ahriquiro”, niñe, tiquirore cue niahye.

²⁷ Tiquina sa cuepegãta Bernabé pehe tiquirore ne cãhye Jesu cũriquina cahapũ. Sa yero Saulo mahapũ Jesure tiquiro ihñarire, Jesu mehna tiquiro yahuducurire, Damascopũ cuero marieno Jesu yere tiquiro buhe dũcarire yahuahye Bernabé pehe. ²⁸ Tiquiro sa ni yahuri bato Saulo tiquina mehna sajãno, Jerusalẽpũ tiquina mehna ijie tiahye. ²⁹ Sa yero tiquiro cuero marieno Jesu yere buhee tiahye. Sa yero tiquiro judio masare Jesu yere yahu yãhdũdũcaro niahye. Tiquina judio masa griego masa yere yahuducuyequina ijiahye. Sa ye Saulo tiquiro sa yahu yãhdũdũcari buhiri tiquina tiquirore wejẽ duamahye. ³⁰ Tiquina sa wejẽ duagũ ihñañe, Saulo mehna cjẽna Jesu yequina pehe tiquirore Cesareapũ ne duhti cãa wahahye. Topũ tiquirore siho ijiducume Tarsopũ ohoahye tiquirore.

³¹ Sa ye ijipihtiropũ, Judea yehpapũ, Galilea yehpapũ, Samaria yehpapũ Cohãcjũ yequina quehnoano ijie tiahye. Ti pjere ne masa ñano yera tiahye tiquinare. Sa ye quehnoano buheahye tiquina. Sa ye tiquina Cohãcjũre cua pesaro ihñahye. Espíritu Santo tiquinare tiquiro yedohogũ tiquina pehe masa peyequina wahahye.

Pedro Eneare quehnoa wahagũ yeahye

³² Sa ye Pedro ijipihtiye macarip_u waharo, Jesu yequina Lida maca cjēna cahar_u gūhare esahye tiquiuro. ³³ Top_u esaro Enea wame tiriquirere boca sahye. Enea tini masieniquiro ijiro, ocho cūhmari waro cuñari cahsero mehna cuñae tiahye tiquiuro.

³⁴ Sa yero Pedro pehe tiquirere ohō saha niahye:

—Enea, Jesucristo mūhare quehnoa wahagū yere. Wahcād_ucaya. Mūh_u eō tu cuñari cahserore quehnoña, niahye Pedro tiquirere.

Tiquiro sa nigūta tiquiuro wahcād_ucā wahaa wahahye. ³⁵ Sa ye ijipihtiyequina Lida cjēna, Saronā cjēna tiquirere ihñañe, tiquina ñañe yerire duhu, Jesure wacū tutuahye.

Dorca wame tiricorore masoahye Pedro Jesu tutuaye mehna

³⁶ Sa ye Jope wame tiri macar_u Jesure ño peoricoro Tabita wame tiricoro ijiahye. Ticoro wame Tabita griego ye yahuducuye mehna Dorca ijire. Ticoro quehnoañene yero, peye ohoe tiahye pejec_uoyequinare. ³⁷ Sa yero ti pjere ticoro dohati wahcō, yariaa wahahye. Ticoro yariagū ihñañe, tiquina ticorore quehnoano cose, ūhm_uano cǎ tucū_u cūahye ticorore.

³⁸ Lida wame tiri maca Jope cahagā_u ijiri. Sa ye Jesu buheyequina Jope cjēna Pedro Lidar_u tiquiuro ijigū tūhoahye. Sa tūhoeye, p_uaro ohoahye Pedro cahar_u. Tiquiro cahar_u esaye, Pedroro yahuahye tiquina.

—Sojaro mehna ūsā ijirop_u wahaya, ni yahuahye tiquina.

³⁹ Tiquina sa nigū tūhoro tiquina mehna wahaa wahahye tiquiuro. Top_u tiquirere tiquina ne sari bato ūhm_uano cǎ tucū_u ne m_ujaa wahahye

tiquirore. Sa ye ijipihtiyequina wape wiha numia tiquiro cahapꝰ esadꝰca, utiahye. Tabita tiquina mehna ijininopꝰ peye suhtire yee tiahye. Sa ye tiquina ticoro yeri suhti ijrere ihñoahe Pedroe. ⁴⁰ Tiquina sa ihñoepegũta Pedro tiquinare ti tucũpꝰ ijieequinare wijia dutiahye. Tiquina wijari bato tiquiro dꝰsepe curi mehna quehe sa, Cohãcjũre ticorore sini basahye. Sa yero ticoro pagꝰre majare ihñahye.

—Tabita wahcãña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nigũta ticoro pehe ihña wahcõ, Pedroe ihña, wahcã nuju sahye. ⁴¹ Ticoro wahcã nuju sagũ ihña, tiquiro ticoro omocare ñehe, tũã wahcõ docoahye ticorore. Sa yero tiquiro to cjẽnare Jesu yequinare, wape wiha numiare pijio, ticorore catiricorore wiahye tiquinare. ⁴² Tiquiro sa yeri bato ijipihtiyequina Jope cjẽna tire masiñe peyequina masa Jesure wacũ tutua dꝰcahye. ⁴³ Came Jopepꝰ Simo wahiquina cahserire quehnoriquiro mehna peye decori Pedro tiquiro mehna ijiahye.

10

Pedro Corneliore Jesu yere yahu dꝰcahye

¹ Ti pjere Cesareapꝰ Cornelio wame tiriquire ijiahye. Tiquiro cien surara pꝰhoro ijiahye. Tiquina surara pehe tiquina ya curua Italiano wame tiahye. ² Cornelio tiquiro ya wꝰhꝰ cjẽna mehna mari Pacꝰre ño peoyequina, cua pesaro ihñañequina ijie tiahye. Sa yero tiquiro judio masa pejecꝰoyequinare yedohoro, peye ohoahye. Sa yero decoripe tiquiro mari Pacꝰre sinie tiahye.

³ Sa ye ñamicahapũ tres hora ijigũ Cohãcjũ yaquiro angel tiquirore bajuahye. Sa bajuaro Cornelio cahapũ sajãhye.

—Cornelio, niahye angel tiquirore.

⁴ Sa yero Cornelio tiquirore ihña cuero ohõ saha niahye:

—¿Pũhto, yabere cahmeajari? niahye tiquiro.

—Pejecũoyequinare mũhũ ohorire, mari Pacũre mũhũ sinidire tiquiro wacũno niaga. ⁵ Sa yegũ Jopery mũhũ cahacjẽnare ohoya. Topũ Simo Pedro wame tiriquiro ijire. Tiquirore ne cãhta dutiya mũhũ cahacjẽnare. ⁶ Tiquiro apequiro Simo wahiquina cahseri quehnoriquiro cahapũ, pajiri ma dũhtũ cahapũ ijiri wũhũpũ ijire, niahye angel Corneliore.

⁷ Angel sa ni tuhasa, wijiaa wahahye. Tiquiro sa wijari bato Cornelio pũaro tiquirore yedohoyequinare ihcãquiro surara mehna cjãnore piji-ahye. Surara pehe mari Pacũre ño peoriquiro ijiro, decoripe Corneliore yedohoe tiahye. ⁸ Sa yero Cornelio tiquinare yahu peho, Jopery ohoahye tiquinare.

⁹ Sa ye ape deco Jopery tiquina wahari watoa coheri pje ijigũ Pedro pehe wũhũ buipũ Cohãcjũre sinino wahahye. ¹⁰ Sa yero tiquiro mũhũ ahbagũ ihya duahye. Sa ihya duaro apequina tiquiro ihyayere tiquina dahreri watoa tiquiro pehe bajuagũ ihñahye. ¹¹ Uhmũanopũ parĩ maagũ, pajiri cahsero ti cahsero sohtoripũ dũhteri cahsero dijia tagũ ihñahye. ¹² Ti cahsero puhiapũ peyequina wahiquina nũcũ cjẽna, yehpary bũa tiniñequina, minicjũa pari ijiahye. ¹³ Tire tiquiro ihñari bato, Pedro yahuducugũ tũhoahye.

—Pedro, wahcãducaya. Ahriquinare wejẽ ihyaya, ni yahuducugã tãhoahye tiquiro.

¹⁴ Tiquiro sa niepegũta Pedro ohõ saha niahye:

—Pũhto, ne tiquinare ihyeraja yũhũ. Ñãñequinare, Cohãcjũ tiquiro ihya dutier-ariquinare ne ihyera tii yũhũ, niahye Pedro.

¹⁵ Sa yero Pedro pari turi yahuducugã tãhoahye:

—Cohãcjũ “Quehnoañequina ijire”, tiquiro ni-diquinare “Ñãñequina ijire”, niedacãhña mãhũ tiquinare, ni yahuducugã tãhoahye Pedro.

¹⁶ Sa ye ihtia taha tiquina sa ni yahuducuri bato ti cahsero umũanopũ mãjaa wahahye tja. ¹⁷ Sa yero Pedro tutuaro wacũ “¿Dũhse ni yahu duaro niajari sa bajuaro?” ni tãhotuahye tiquiro basi. Tiquiro sa tãhoturi watoa Cornelio ohoriquina pehe Pedro ijiri wũhũpũ esahye. “¿Simo ya wũhũ nohopũ ijiajari?” ni, tiquina sinituri bato ti wũhũpũ esahye tiquina. ¹⁸ Sa ye tiquina sinitu madoqueoahye. “¿Simo Pedro wame tiriquire ahri wũhũre ijiajari?” ni sinituahye tiquina. ¹⁹ Sa yero Pedro tiquiro tãhoturi watoa Espĩritu Santo tiquirore yahuahye:

—Ihñaña. Ihtiaro umũa mãhũre macañe nine. ²⁰ Wahcãducaya. Dijiahya. Tiquina mehna wahaya. Yabiro marieno wahaya quehnoano mehna. Yũhũ pehe tiquinare ohõpũre ahtagũ yei, niahye Espĩritu Santo Pedrore.

²¹ Tiquiro sa nigũ tãhoro Pedro tiquina cahapũ dijiaa wahahye.

—Ihñaña. Ohõpũ ijiaja yũhũ mãsa maca cãhtarigu. ¿Dũhse yena tana niajari mãsa yũhũ cahapũre? niahye Pedro tiquinare.

²² Tiquiro sa nigãta tiquina pehe ohõ saha niahye:

—Cornelio cien surara pãtoro, quehnoañene yeriquiro, mari Pacure cua pesaro ihñariquiro, ijipihitiyequina judio masa “Quehnoariquiro”, tiquina nidiquiro mähare piji dutiro ohori usãre. Cohãcjũ quehnoariquiro yaquiro angel Corneliore mähare piji dutiñohti. Ohõ saha niñohti: “Pedrore mähũ ya wãhũpũ ne cãhta dutiya mähũ cahacjẽnare. Sa ye tiquiro mähare yahurota”, ni piji dutiñohti angel Corneliore, ni yahuahye Cornelio Pedrore tiquiro piji dutiriquina pehe.

²³ Tiquina sa nigã Pedro pehe tiquinare sajã ta duti, ihyaye oho, tiquiro ijiri wãhũpũ carĩ dutiahye tiquinare. Sa yero ape deco Pedro wahcã, tiquina mehna wahaa wahahye. Sa ye apequina Cristo yequina Jope cjẽna Pedrore piti ti cãhye.

²⁴ Ape deco tiquina Cesareapũ esahye. Sa yero Cornelio pehe tiquiro acayere, tiquiro mehna cjẽna gãhare piji cahmecoa, Pedrore cohteahye.

²⁵ Sa yero Pedro Cornelio ya wãhũ cahapũ tiquiro ahtagũ ihñano Cornelio pehe tiquirore piti ca wi-jia, tiquiro dahpocãri cahapũ quehe sahye. ²⁶ Sa yepegãta Pedro tiquirore ne wahcõ doco ohõ saha niahye:

—Ducuya mähũ. Yũhũ gãhũ mähũ yero saha ijigũ ijiaja. Cohãcjũ ijieraja yũhũ, niahye Pedro tiquirore.

²⁷ Tiquiro sa ni tuhasari bato Cornelio tiquirore ne sajãa wahahye tiquiro ya wãhũpũ. Topũ sajã saro masa pari ti wãhũpũ cahmecoa, tiquirore

cohteyequinare ihñahye Pedro. ²⁸ Sa yero Pedro tiquinare yahuahye:

—Judio masu ijiepegata ape curua cjēna mehna ijigu usā dutiyere yuhduucaguh niaja yuhuh. Tire quehnoano masine musa. Sa ijiepegata ape curua cjēnare “Ñañequina ijire”, yuhure ni dutierari Cohācjū. Sa ni yahuri yuhure tiquiro. ²⁹ Tiquiro sa nigū tūhoguh ohōpūre musa cahapūre ahtah. Musa yuhure pijioḡū “Ne wahaeraja”, niedu yuhuh. “¿Dahse ijiro boro yuhuh ohōpū ahtagū cahmeari musa?” niahye tiquinare Pedro.

³⁰ Tiquiro sa nigū tūhoro Cornelio pehe ohō saha niahye:

—Tres hora ijigū waro mari Pacu yaquiro angel yuhure bajuari. Pititia deco wahare yuhure tiquiro bajuari bato. Ti decota mari Pacure yuhuh sinini watoa angel asi siteri suhtiro sañariquiro yuhuh cahapū ducuri. ³¹ Sa yero tiquiro yuhure ohō saha nidi: “Cornelio, mahuh mari Pacure mahuh sinigū tiquiro tūhori. Sa yero pejecoyequinare tiquina cahmeñene mahuh ohogū ihñano mari Pacu wacūno mahure yedohorota. ³² Sa yegu Joperu mahuh cahacjēnare ohoya, Simore, Pedro wame tiriquire mahuh cahapū tiquina ne cāhtagū. Tiquiro apequiro Simo wahiquina cahseri quehnoriquiro ya wuhupū pajiri ma dūhtu cahapū ijiri wuhupū ijire tiquiro”, ni yahuri yuhure tiquiro. ³³ Tiquiro sa nigū tūhoguh yuhuh cahacjēnare mahure ne cāhta dutiguh ohou yuhuh. Sa yegu quehnoano yegu ahtari jiri mahuh usā cahapūre. Sa yena usā ijipihtina ohōre mari Pacu tiquiro ihñonopū ijina niaja usā. Ijipihtiyere mari Pacu mahure tiquiro yahu du-

tirire tũho duana, cohteĩ usã, niahye Cornelio Pedrore.

Pedro Jesu yere yahuahye

³⁴ Tiquiro sa nigũ tũhoro, Pedro ohõ saha ni yahuahye:

—Yojoꝛũ masiaja. Ijirota ijire. Cohãcjũ ihcãno saha quehnoano yere marine. ³⁵ Sa yero ijipihitiye macari cjẽna Cohãcjũre cua pesaro tiquina ihñagũ, quehnoañene tiquina yegũ Cohãcjũ pehe tiquina mehna bucuere. ³⁶ Cohãcjũ usã judio masa cahapũ Jesucristore ohori. Masare Cohãcjũ mehna quehnoano iji dutiro Jesu pehe quehnoañe buheyere yahuri. Ti buheyere mũsa masine. Jesucristo pehe ijipihitiyequina masa pũhtoro ijire.

³⁷ Ñu wame yeriquiro ohõ saha ni yahuri: “Mũsa ñañene bũjũa witiya. Sa yena wame yenohrina ijiya”, ni, yahuri Ñu. Masare tiquiro sa ni yahuri bato Galileapũ quehnoañe buheyere Jesu pehe yahu dũcari. Came Judea yehpapũ ti buheyere yahu pehori. ³⁸ Ahriquiro Jesu Nazare cjãnore Cohãcjũ pehe tiquiro tutuayere, Espĩritu Santo mehna tiquiro ye masiatire ohori Jesure. Sa yero Jesu quehnoano yero wahari. Sa waharo watĩare cũoyequinare ñano yũhdũyequinare ijipihitiyequinare quehnoa wahagũ yeri. Mari Pacũ Jesu mehna ijiri. ³⁹ Judea yehpapũ, Jerusalẽpũ gũhũre ijipihitiye tiquiro yerire usã ihñaaũ. Came tiquina curusapũ wejẽdi tiquirore. ⁴⁰ Sa yero ihtia deco wahaboro Cohãcjũ tiquirore masori jiri. Sa yero Jesure apequinare bajuagũ yeri jiri mari Pacũ. ⁴¹ Ti pjere Jesure ijipihitiyequina ihñedari. Meheñequinagãre bajuari tiquiro. Mari

Pac̄u tiquiro cahmenare, Jesure ihñatinare panop̄u us̄are mari Pac̄u beseahye. Us̄a pehe Jesu tiquiro masari bato tiquiro mehna ihya, sihnii. ⁴² Sa yero us̄are tiquiro dutiri. “Masare yahuya. Yuh̄u Jesu ijipihtiyequina catiyequinare, yariariquina ḡuh̄are buhiri dahreac̄u yuh̄are ijiḡu yeri mari Pac̄u. Sa yena tire masare yahuya”, ni dutiri Jesu us̄are. ⁴³ Ijipihtiyequina Jesure tiquina wac̄u tutuaḡu ihñano Coh̄ac̄j̄u tiquina ñañene borota. Tire ijipihtiyequina Coh̄ac̄j̄u yere yahu mahtariquina panop̄u c̄j̄ena yahuyuahye, ni yuahye Pedro.

Judio masa ijieyequina Esp̄ritu Santore c̄uo d̄ucahye

⁴⁴ Ti ijipihtiyere tiquiro sa ni yahuri watoap̄u, ijipihtiyequina tire tuhoyequina mehna Esp̄ritu Santo iji d̄ucahye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Sa ye judio masa ijieyequina tuhohemeñe yahuducuye mehna bucu-eye mehna yahuducu d̄ucahye. Ti yahuducuye mehna Coh̄ac̄j̄ure “Tutuaḡu, quehnoaḡu ijire”, niñe niahye. Tiquina sa niḡu t̄uhoahye Pedro acaye judio masa Jesu yequina. Sa ye Esp̄ritu Santo judio masa ijieyequina mehna tiquiro iji d̄ucaḡu ihñañe judio masa pehe ihña maria wahahye. Sa yero Pedro oh̄o saha ni yuahye judio masare:

⁴⁷ —Mari yero sahata Esp̄ritu Santore c̄uore ahriquina ḡuh̄u. ¿Tiquina sa ijiḡu ihñana ahriquinare wame yeraboagari mari? niahye Pedro tiquinare.

⁴⁸ Sa ni tuhasa Jesu wame mehna judio masa ijieyequinare wame ye dutiahye Pedro. Tiquina sa yeri bato “Us̄a mehna meheñe decorigã tojoarñã”, niahye tiquina Pedro ḡuh̄are.

11

Pedro Jerusalē cjēnare Jesu yequinare yahuahye

¹ Sa ye judio masa ijieyequina gāh_u Cohācjū yere tiquina quehnoano cahmegū Jesu cūriquina pehe tiquina acaye Judeap_u ijieyequina mehna tūhooahye. ² Sa ye Pedro Jerusalēp_u tiquiro tojoa sagū ihñañe judio masa Jesu yequina meheñequinagā tiquiore ohō saha niahye:

³ —¿Judio masa ijieyequinare dāhse ijiro boro ihñagū esari m_uh_u? ¿Dāhse ijiro boro tiquina mehna ihyari m_uh_u? ni, tuhtiahye Pedrore tiquina.

⁴ Tiquina sa nigū tūhoro Pedro tiquiro yerire yahu peho cāhye tiquinare. ⁵ Ohō saha ni yahuahye:

—Y_uh_u Jopep_u ijig_u Cohācjūre sinig_u nii. Sa yero y_uh_ure ohō saha bajuari. Pajiri cahsero ti cahsero sohtorip_u dāhteri cahsero ūhm_uanop_u y_uh_u cahap_u dijia tagū ihñ_u. ⁶ Sa yeg_u ti cahserore quehnoano ihñ_u, “¿Yabe boro ti cahserop_ure iji-ajari?” nig_u. Sa yeg_u ihñ_u ti cahserop_ure ijieyequinare: Wahiquinare n_uc_u cjēnare, yehp_up_u b_ua tiniñequinare, minicj_ua parire ihñ_u. ⁷ Sa yeg_u y_uh_ure tiquiro yahuducuyere tūhou. “Pedro, wahcād_ucaya. Wejē ihyaya ahriquinare”, nino ca tari y_uh_ure. ⁸ Tiquiro sa nigū tūhog_u ohō saha nii y_uh_u. “P_uh_uto, ne tiquinare ihyeraja y_uh_u. Ñañequinare, Cohācjū tiquiro ihya dutieyequinare ne ihyera tii y_uh_u”, nii y_uh_u. ⁹ Y_uh_u sa niepegūta ūhm_uanop_u pari turi y_uh_ure yahuducuro ca tari tja. “Cohācjū ‘Quehnoañequina ijire’, tiquiro nidiquinare ‘Ñañequina ijire’, niedacāhña

mahu”, nino ca tari yuhure. ¹⁰ Sa yero ihtia taha usã sa ni yahuducuri bato ti cahsero umhanopu mjaaa wahari tja. ¹¹ Yuhu sa ihñari watoa ihtiaro umua usã ijiri wuhupu esari jiri. Tiquina Cesarea cjano ohoriquina ijiri. ¹² Sa yero Espiritu Santo pehe yuhure tiquina mehna waha dutiro “‘Tiquina ñañequina ijire’, niedacãhña tiquinare”, ni yahuri yuhure tiquiro. Sa ye ahriquina seis yuhu acaye mehna Cesarea cjano ya wuhupu sajau usã. ¹³ Sa yero tiquiro usãre ohõ saha ni yahuri. “Angel yuhu wuhupu ducugũ ihñau yuhu. Ohõ saha ni yahuri yuhure: ‘Joperu Simore Pedro wame tiriquireore ne cãhta dutiya. ¹⁴ Tiquiro mahure mahua acaye mehna masare ijipihtinare pecapu wahaborinare musa yuhuatire yahurota’, nidi angel yuhure”, ni, yahuri Cesarea cjano yuhure. ¹⁵ Sa ye yuhu yahuducuri watoa Espiritu Santo pehe tiquina mehna iji ducari, marine tiquiro ye mahitariro sahata. ¹⁶ Sa yegu Jesu tiquiro yahurire wacũu yuhu. Ohõ saha ni yahuri tiquiro: “Ñu masare wame yero aco mehna wame yemedi. Yuhu pehe tiquiro yuhuroro yeitja masare. Came Espiritu Santore musa mehna ijiducugũ yeitja”, ni yahuri. ¹⁷ Sa yero Jesucristo mari pahutorore mari wacũ tutuagũ ihñano Cohãcjũ yaquiro Espiritu Santore ohori marine. Sa yero Cohãcjũ marine Espiritu Santore tiquiro ohoriro sahata judio masa ijieyequina gũhare tiquiro ohori. Cohãcjũ tiquiro sa yegũ ihñagu tiquirore yuhuduca masiedaja yuhu, niahye Pedro tiquinare, judio masare Jesu yequinare.

¹⁸ Tiquiro sa nigũ tahoye, tiquina tiquirore ne ni

nemoedahye. Tiquirore tuhti masiedahye. Sa ye tiquina,

—Cohãcjũ quehnoariquiro, tutuariquiro ijire, niahye.

Ohõ saha ni nemoahye:

—Judio masa ijieyequina gãhũ tiquina ñañene bũjũa witiyequina ijiye, Cohãcjũ yequina ijietã. Sa tiquiro yequina ijiye, tiquina gãhũ ijipihtiye decori tiquiro mehna ijietã, ni nemoahye tiquina.

Antioquíapũ apequna Jesu yequina ijiahye

¹⁹ Sa ye Estebãre tiquina wejedi bato masa Jesu yequinare ñano yeahye. Tiquina sa yegũ ihñañe Jesu yequina duhti sitea wahahye. Sa ye tiquina Feniciapũ, Chiprepũ, Antioquíapũ waha, judio masa dihitare Cohãcjũ yere yahue timahye tiquina. ²⁰ Tiquina sa yepegũta apequna pehe Jesu yequina mehna cjẽna Chipre cjẽna, Cirene cjẽna, Antioquíapũ esa, judio masa ijieyequinare Jesu yere buheahye Cohãcjũ tiquinare tiquiro yũhdũoatire. ²¹ Sa yero mari pũhtoro tiquinare yedohoahye. Sa ye masa peyequina Jesure wacũ tutuaye, quehnoañe pehere comesahye.

²² Sa ye “Antioquíã cjẽnapũ Jesure cahmeaga”, ni tũhooahye Jerusalẽ cjẽna Jesu yequina. Tiquina sa tũhoori bato Jerusalẽ cjẽna Bernabé wame tiriquire Antioquíapũ ohoahye. ²³ Sa yero tiquiro Antioquíapũ esaro, Cohãcjũ yedohoye mehna judio masa ijieyequina tiquiro yequina tiquina wahagũ ihñano, tutuaro bucueahye. Sa yero tiquiro to cjẽnare ohõ saha ni yahuahye:

—Jesure sa wacũ tutuaducuya. Tiquiro yere ne duhueracãhña, ni yahuahye tiquiro ijipihtiyequina tiquinare.

²⁴ Bernabé quehnoariquiro ijiro, Espíritu Santore pajiro cæoriquiro ijiro, tiquiro dutiriro sahata yeriquiro ijiro, Jesure quehnoano wacũ tutuahye tiquiro. Sa ye tiquiro buheri bato masa peyequina wacũ tutuahye Jesure.

²⁵ Came tiquiro Tarso wame tiri macapꝰ Saulore macano wahahye. ²⁶ Topꝰ tiquirore boca sahye. Tiquiro boca sari bato Antioquíapꝰ ne cãhye Saulore. Topꝰ tiquina esari bato ihcã cãhma waro tiquina Cohãcjã yequina mehna cahmecoa, peyequina masare buhee tiahye tiquina. Sa ye Antioquíapꝰ Cristo yequina Cristiano wame ti dꝰcahye.

²⁷ Ti pjere Cohãcjã yere yahu mãhtariquina Jerusalẽꝰ ijiriquina waha, Antioquíapꝰ esahye. ²⁸ Sa yero tiquina mehna cjãno Agabo wame tiriquiro Jesu yequina watoapꝰ ducuro, Espíritu Santo tutuaye mehna yahuahye tiquinare. “Ijipihitiri yehpapꝰre tutuaro ẽjua waharota”, ni yahuahye tiquiro. Ti pjere ihyaye mariedi pje ijigã ijipihtiyequina pãhtoro Claudio ijiahye. ²⁹ Sa ye Cristo buheyequina, ijipihtiyequina tiquina cæoro puno tiquina acayere oho duaye, tiquina basi cahme yahuducuahye. “Judea yehpa cjẽna Jesu yequinare niñerure ohouhna”, niahye tiquina basi. ³⁰ Tiquina sa nidi bato Bernabé, Saulo mehna ti niñerure ne cã basahye. Topꝰ esaye Judea yehpa cjẽnare Jesu yequina pãhtoare wiahye ti niñerure.

12

Pedrore peresu yeahye

¹ Ti pjere p̄atoro Herode ihquẽquinare Jesu yequinare ñano ye d̄uc̄ae tiahye. ² Sa yero tiquiro Ñu wahminore Santiago pehere ñoseni pj̄i mehna tiquiro wejẽ dutiḡũ apequina pehe tiquirore wejẽahye. ³ Santiagore tiquiro wejẽḡũ judio masa bucueahye. Tiquina bucueyere Herode masino, “Sa dihita cahmene tiquina”, nino Pedro ḡũhare peresu yeahye. Ti decorire puḡũ yeye moremehneñe p̄ãre tiquina ihyati bose deco pasua ijiahye.

⁴ Sa ye Herode ñehe dutiriquina Pedrore ñehe, peresu yeahye. Sa yero diez y seis surarare cohte dutiahye tiquirore. Pititiaro surara cohteahye tiquirore. Came pititiaro tiquina comesayequina tiquirore cohte m̄j̄ae tiahye. Sata yeahye tiquina diez y seis surara. Herode pehe pasua bato Pedrore peresup̄ũ ijiriquirore masa ihñonop̄ũ duhu doco duamahye tiquirore wejẽ dutiro taro. ⁵ Sa yero Pedro peresup̄ũ ijiahye. Top̄ũ tiquiro ijiḡũ Jesu yequina pehe Cohãcj̄ãre tutuaro sini basae tiahye tiquirore.

Peresup̄ũ ijiriquirore Pedrore Cohãcj̄ã wioahye

⁶ Sa ye ñamine Pedro come dari p̄ã da mehna tiquina d̄ãhteriquiro p̄ãaro surara watoap̄ũ carño niahye. Sa ye surara sopechap̄ũ cohteducue tiahye tiquirore. Sa yero ti deco bohrearo Herode Pedrore judio masa ihñonop̄ũ duhu doco duamahye tiquirore wejẽ dutiro taro. ⁷ Sa yero Cohãcj̄ã yaquiro angel pehe Pedro cahap̄ũ tiquiro ducuḡũ peresup̄ũ tiquiro ijiri tucũ buhrio pihtia

wahahye. Sa yero angel Pedro cahapꝰ ducuro Pedro pati pahmapꝰ ohbe careahye.

—Sojaro mehna wahcãña, niahye tiquiro Pedrore.

Tiquiro sa nigũta tiquiro omocarine tiquina dũhteri dari come dari suru site dijiaa wahahye.
⁸ Sa yero angel tiquirore yahuahye:

—Weje dihoya mũhũ weje dihori dare. Mũhũ dahpo suhti gãhũre sañaña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nigũ Pedro pehe tiquiro nidiro saha yeahye.

—Mũhũ bui cjã suhtirore sañaña. Yũhũ mehna wahaya, niahye angel.

⁹ Tiquiro sa nigũ ti tucũpꝰ ijiriquiro wijia, angel bato wahaa wahahye tiquiro. Sa wahaeperota ohõ saha ni tũhotumahye tiquiro. “¿Ahri poto ijier-agari? ¿Quehẽgũ niagari yũhũ?” ni, tũhotumahye tiquiro. ¹⁰ Sa ye tiquina tiquiro ijiri tucũ sopecahapꝰ ducuyequina surarare yũhdũ cã, apequina yoa cjũno ducuyequina gãhũre yũhdũ cã, pajiri sopecahapꝰ esahye. Ti sope pahma macapꝰ wahari mahare cahmotari pahma ijiahye. Ti sope pahma esa tuharo parĩgũ tiquina wijiaa wahahye. Wijiaa waha, tiquina mahapꝰ wahaa wahahye. Mehenogã tiquina waha nemogũ angel pehe wahaa wahahye. Sa yero Pedro ihcãquirola tojoahye.

¹¹ Sa tiquirore angel tiquiro wahari bato tiquiro yerire Pedro masiahye. Ohõ saha ni tũhotuahye tiquiro. “Angel Cohãcjũ ohoriquiro peresupꝰ yũhũ ijigũ yũhũre wioro wihiri. Yojopꝰ tire masiaja tiquiro sa yerire. Judio masa pehe yũhũre tiquina ye duarire Cohãcjũ pehe tiquinare ye dutierari.

Sa yero wuhure, Herode tiquiro peresu yerigure wiori”, ni, tãhotuahye Pedro.

¹² Tiquiro sa ni tãhoturi bato María Ñu pacoro ya wuhupũ esahye Pedro. Ñu pehe Marco wame tiquiro ijiri. Ti wuhupũ masa peyequina cah-mecoa, Cohãcjũre siniñe niahye. ¹³ Sa yero Pedro sope pahmare doteahye. Rode wame tiricoro cahacjõno tiquiro dotegũ tãhoro ihñano esahye ticoro. ¹⁴ Sa yero Pedro ticorore tiquiro pisugũ tãhoro tiquiro yahuducuyere tãho masi, tutuaro bucue, sopecahare põoedahye. Sa bucuemeno tiquirore põoboricoro boaa wahahye. Pedro topũ tiquiro ducugãta ticoro majaredũca oma sajãa wahahye.

—Pedro sopecahapũ wihiri, ni, yahuro sajãhye.

¹⁵ Sa ye tiquina wuhupũ ijiyequina ticoro sa nigũ tãhoye,

—Sa nicõo niaga mũhũ. Sa ni macacõo nine mũhũ, niahye tiquina ticorore.

—Poto tjire. Poto nigota niaja, niahye ticoro.

Ticoro sa nigũ tãhoye,

—Tiquiro ijieraga. Tiquiro jeripohna wihiro niaga, niahye tiquina pehe.

¹⁶ Tiquina sa nini watoa Pedro sope pahmare sata doteducuro niahye. Tiquiro sa yegũ tãhoye, tiquina sopecahare põo, tiquirore ihña, ihña maria wahahye. ¹⁷ Sa yero Pedro tiquiro omoca mehna “Dihta mariahña”, nino, Cohãcjũ peresupũ tiquirore wiorire yahuahye tiquinare.

—Ahrire yahuya Santiagore, apequina Jesu yequina gũhure, niahye tiquiro.

Sa ni yahu tuhasa tiquiro ape sie pahrẽpũ yũhdũ cãa wahahye. ¹⁸ Sa ye bohrea quehagũ surara Pedro tiquiro dahse ye wijiarire ne masiedahye. Sa masiedaye acũaa wahahye. ¹⁹ Sa yero Herode Pedrore maca dutimahye. Sa yero tiquiro surarare peresu cohteriquinare tiquiro sinituri bato tiquinare wejẽ dutiahye Herode pehe. Sa yero Herode Judeapũ ijiriquiro waha, Cesareapũ ijiro wahahye.

Herode yariaa wahahye

²⁰ Sa yero Tiro wame tiri maca cjẽna mehna, Sidõ cjẽna mehna Herode pehe usuahye. Tiquiro sa usuagũ ihñañe ti macari cjẽna pehe Herode tiquina mehna tiquiro usarire quehnoñe waha, tiquiro mehna yahuducuye wahahye. Sa ye tiquiro cahacjũnore Blasto wame tiriquire piti tiahye tiquina. Sa ye tiquina Blasto yedohoro mehna Herode cahapũ esahye. Tiquiro cahapũ esa, ohõ saha niahye:

—Mari quehnoano ijihna. Mari basi ihña tuhtieracũhna, ni siniahye tiquina Herodere.

Tiquina ya yehpa cjẽna Herode ya yehpapũ ihyayere bocaẽ tiahye. Sa ye Herode tiquinare ihña tuhtigũ cahmedahye tiquina. ²¹ Sa yero Herode tiquiro queori decopũ, puhtoro tiquiro sañañe suhti quehnoañe suhtire sañahye tiquiro. Sa yero tiquiro dujiropũ dujitjiãno, masare yahuducu ihñoahye. ²² Tiquiro sa yahuducu ihñoagũ tũhoye masa pehe sañuducuahye:

—Ahriquire yahuducuriquire masũno ijierare. Cohãcjũ ijire, ni sañuducumahye tiquina Herodere.

²³ Tiquina sa nigãta Cohãcjũ yaquiro angel Herodere dohatiyere ohoahye. “Cohãcjũ ijieraja yuhũ”, ne niedahye Herode. Tiquiro sa niedari buhiri angel tiquirore dohatigã yeahye. Tiquiro sa dohatigã tiquirore becoa ihya wejẽ cãhye.

²⁴ Sa ye Jesu yequina peyequina masare Jesu ye buheyere buhee tiahye.

²⁵ Sa ye Bernabé, Saulo mehna buhe peho, Jerusalẽpũ ijieyquina Antioquíapũ tojoaa wahahye. Sa ye Ñu Marco wame tiriquire tiquina ne cãhye tiquina mehna.

13

Jesu yequina Bernabére Saulo mehna Cohãcjũ yere buhe dutiye ohoahye

¹ Ti pjere Antioquíapũ Cohãcjũ yequina mehna cjẽna, Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina ijiahye. Masare buheyeyuinata ijiahye tiquina gãhũ. Bernabé, Simo Negro wame tiriquire, Ludio Cirene cjũno, Manae, Saulo mehna tiquina ijiahye. Manae pehe pũhtoro Herode mũnano mehna tiquina pũaro ihcãno mehna bucuariquina ijimahye. ² Sa ye tiquina Cohãcjũre tiquina ño peori watoa, tiquina sijiri watoa, Espíritu Santo pehe yahuahye tiquinare.

—Bernabére, Saulo mehna cũña yuhũ cahmeno saha yeatiquinare. Tire yeatiquinare bese cũgũ niaja tiquinare, niahye Espíritu Santo.

³ Tiquiro sa nigã tiquina pehe siji Cohãcjũre sini, Bernabé bui Saulo bui tiquina omocarine duhu peohye. Sa duhu peoye tiquinare buhe dutiye ohoahye.

Chiprepu Jesu cūriquina buheahye

⁴ Sa ye tiquina Saulo, Bernabé mehna Espíritu Santo tiquiro ohoriquina ijiye, Seleuciapu esa, ti macare yuhdu cã, Chipre wame tiri nuchopu esahye tiquina. ⁵ Sa ye Salamina wame tiri petamahapu esahye. Ti macapu judio masa buh-eye wuhusepu, Cohãcjũ yere yahu ducahye tiquina. Sa yero Ñu Marco gãhu tiquina mehna waha, tiquinare yedohoahye. ⁶ Sa ye tiquina ti nuchu sohtoapu maja, ti nuchu toperu ijiri macapu Pafu wame tiri macapu esaye, yairore boca sahye tiquina. Tiquiro judio masuno, Barjesu wame tiriquiro ijiahye. Barjesu griego ye mehna niñe Elima tiquina ni pisuriquiro ijiahye. “Cohãcjũ yere yahu mahtagu ijiaja yahu”, ni, masare ni mehoducuriquiro ijiahye tiquiro. ⁷ Sa yero tiquiro Sergio Paulo wame tiriquiro mehna cjẽno ijiahye. Sergio Paulo pehe ti nuchu cjẽna puhtoro masi pehoriquiro ijiahye. Sa yero Cohãcjũ yere taho duaro tiquinare Bernabé, Saulo mehna pijioahye tiquiro. ⁸ Tiquiro sa pijiopegãta Elima, yairo pehe tiquinare buhe dutierahye. Tiquiro Sergio Paulo Jesu yere tiquiro ño peogũ cahmesãedahye yairo pehe. Sa yero yairo pehe Sergio Paulore Cohãcjũ yere cohã dutiro nimahye. ⁹⁻¹⁰ Tiquiro sa cohã dutiepegãta Saulo, Pablo tiquina nidiquiro Espíritu Santore c̃oriquiro ijiro, yairore quehnoano ihña diho cũ tiquirore yahuahye:

—Muhu ni mehoñe peyagu, ñagu, watino tiquiro dutiyere yegu, quehnoañene ihña yabigu ijire mahu. ¿Duhse yegu Cohãcjũ yere “Ni mehoñe ijire”, sa niducujari mahu? ¹¹ Muhu sa nigũ Cohãcjũ

caperi bajueragũ yerota m̄h̄ure. Sa yeḡu meheñe decorigã m̄h̄u ihñasi, niahye Pablo.

Tiquiro sa nigãta yairo pehe bueri yero saha ijyere ihña m̄htano, nahitiano dihitare ihñahye. Sa yero tiquirore tũãtiquirore macahye tiquiro. ¹² Tiquiro sa wahagũ ihñano, Sergio Paulo pehe Jesu yere “Ijirota ijire”, ni masiahye. Mari p̄h̄toro yere tiquiro t̄ho, t̄ho maria waha, Jesure wacũ tutua d̄cahye.

Pablo Bernabé mehna Antioquíap̄u Pisidia yehpap̄u ijiri macap̄u ijiahye

¹³ Sa ye Pablo ḡh̄u Pafop̄u ijiriquina yuc̄sa mehna waha, Pergep̄u esahye. Perge Panfilia yehpap̄u ijire. Top̄u esa, Ñu Marco tiquinare cohã cã, Jerusalēp̄u wahaa wahahye. ¹⁴ Sa ye tiquina Pergep̄u ijiriquina waha, Antioquíap̄u esahye. Antioquía Pisidia yehpap̄u ijire. Top̄u esaye, saurú deco ijigũ tiquina judío masa buheri w̄h̄p̄u sajã sa, top̄u dujiahye. ¹⁵ Sa ye ti w̄h̄ure cohteyequina Cohãcjũ dutiyere, Moisep̄u marine tiquiro c̄r̄ire, Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina tiquina ojoarire tiquina buheri bato tiquina pijiahye Pablo ḡh̄ure.

—¿Usã acaye, masare m̄sa yahu duaye ijiajari? Tire yahu duana yahuya mianogãta, niahye ti w̄h̄ure cohteyequina.

¹⁶ Tiquina sa nigũ t̄horo, Pablo wahcãd̄ca sa, “Yahuducueracãhña”, nino tiquiro omoca mehna quẽ dijioahye. Tiquina dihta mariagũ ihñano, tiquiro ohõ saha niahye:

—Israe masa, Israe masa ijiena ḡh̄u mari Pacure ño peona, t̄hoya m̄sa. ¹⁷ Mari ñec̄sum̄a m̄na ranop̄u cj̄ena Cohãcj̄ure ño peoe tiahye.

Tiquina m̄nare Cohãcjũ besee tiahye. Sa ye mari ñec̄s̄am̄na m̄na yoari p̄je Egiptop̄a ijie tiahye ape yehpa cj̄na ijiepet̄a. Top̄a tiquina ijigũ Cohãcjũ quehnoano yee tiahye tiquinare. Sa ye peyequina masaputiahye tiquina. Ohõ saha yeahye tiquinare. Tiquinare Egiptop̄a ijiriquinare tiquiro tutuaye mehna wioahye Cohãcjũ. ¹⁸ Tiquiro sa wiori bato tiquina cuarenta c̄hm̄ari waro masa marienop̄a tinie tiahye. Top̄a tiquirore tiquina ȳhd̄ud̄cagũ Cohãcjũ sata t̄hotu c̄ahye. ¹⁹ Sa yero Canaa wame tiri yehpap̄are siete cururi cj̄nare cohã tuh̄asa, Cohãcjũ ti yehpare ohoahye Israe masa pehere. ²⁰ Ti ijipihtiyere tiquina yegũ cuatrocientos cincuenta c̄hm̄ari waro ȳhd̄uahye. Camer̄p̄a masare dutiatiquinare c̄ahye Cohãcjũ Israe masare. Cohãcjũ tiquiro c̄uriquina Samuel tiquiro ijigũp̄a iji bato tie tiahye. Samuel pehe Cohãcjũ yere yahu m̄htariquiro ijie tiahye. ²¹ Came Israe masa pehe tiquina p̄htoro ijiatiquirore macae tiahye. Sa ye Cohãcjũre sinie tiahye. Tiquina sa sinigũ ihñano Cohãcjũ Saulore c̄ahye tiquinare. Saulo Cis mac̄no ijiro, Benjami ya curua cj̄no ijiahye. Sa yero cuarenta c̄hm̄ari waro tiquina p̄htoro ijiatiquiro c̄ahye Cohãcjũ tiquirore. ²² Sa yero Cohãcjũ Saulore tiquiro cohãri bato Davire c̄ahye tiquiro. Ohõ saha niahye Cohãcjũ Davire: “Davi Isaí mac̄nore bocām̄ ȳh̄h̄. Tiquiro mehna bucueaja ȳh̄h̄. Tiquiro ȳh̄h̄ cahmeñene yerota”, niahye Cohãcjũ.

²³ 'Ahriquiro Davi panamino iji turiariquiro ijire Jesu. Cohãcjũ Jesure c̄uri jiri Israe masare ȳhd̄oatiquiro. “Masare quehnoano yeitja”, niahye Cohãcjũ. Tiquiro nidiro sahata yeri tiquiro.

24 Tiquiro sa yeato pano Jesu wihiato pano Ñu ohõ saha ni buheri jiri: “Musa ñañene bujma witiya. Quehnoañe pehere comesaya. Sa yena wame yenohrina ijiya”, ni buheri jiri Ñu ijipihtiyequina Israe masare. 25 Sa yero Ñu tiquiro buhe bato tiato pano, tiquiro yariato pano ohõ saha ni yahue tiri jiri: “¿Noa boro ijiajari yuhm, musa tuhutugũ? Cristo ijieraja yuhm. Apegm ijiaja. Yuhm sa ijiepegũ tuhoya yuhmre. Yuhm bato yuhm yuhdũoro tutu-ariquiro ahtarota. Tiquiro quehnoa yuhdũriquiro ijire. Tiquiro yero saha ijieraja yuhm”, ni yahuahye Ñu masare.

26 Yuhm acaye, Abrahã panamena iji turiana, Israe masa ijiena gũhm ijipihina mari Pacure ño peona, marine ahri tiquiro yuhdũoatire yahuri buheyere ohori jiri mari Pacm. 27 Jerusalẽ cjẽna tiquina pũhtoa mehna saurũ decori ijigũ Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoarire buhepeta quehnoano masiedari jiri. Sa masiedaye, Jesu tiquinare yuhdũoatiquiro tiquiro ijigũ gũhmre masiedari jiri. Tiquina sa masiedapeta Jesure wejẽ dutiahye. Sa yeye Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoariro sahata yeye niahye. 28 Tiquirore tiquina wejẽato pano tiquina Jesure yahusãmahye. Sa ye tiquiro ñañene yerapegũta tiquina Pilatore Jesure wejẽ dutiye tee, siniahye. 29 Sa ye panopm tiquina ojoariro sahata Jesure ye tuhasa, tiquirore curusapm ijiriquirore ne dijio, masa copepm utãre tiquina seheri copepm cũahye tiquirore. 30 Sa ijiepegũta tiquiro yariari bato Cohãcjũ masori jiri tiquirore. 31 Sa ye Galileapm ahtariquina

Jerusalēp̄a tiquiro mehna esariquina peye decori tiquirore yaria masa bajuariquirore ihñae tiahye. Sa ye yojop̄are tiquirore tiquina ihñarire masare yahuri tiquina.

³²⁻³³ 'Sa yena quehnoañe buheyere yahuaja usã musare. Cohãcjũ mari ñecusum̄are “Masare quehnoano yeitja”, panop̄a tiquiro nidiro sahata yojop̄are marine tiquina acayere yeri. Tire tiquiro yahurire ohõ saha yeri tiquiro. Cohãcjũ Jesure masori jiri. Sa yena Jesure tiquiro masorire yahuaja musare. P̄aro Salmop̄a panop̄a tiquina ojoariro sahata sa wahari jiri. “M̄h̄u ȳh̄u mac̄u ijire. Miare m̄h̄are bajuagũ yei’, nine Cohãcjũ tiquiro mac̄nore”, ni ojoahye panop̄are. ³⁴ Sa yero Cohãcjũ Jesure tiquiro masoatire pari turi tiquiro yarieratire yahuyuro ohõ saha ni, yahu ojoahye Salmore ojoariquiro. “‘Davire ȳh̄u paja ihñariro sahata tiquirore ȳh̄u nidiro sahata potota quehnoano yeḡtja m̄h̄u ḡh̄ure’, nidi Cohãcjũ”, ni ojoahye. ³⁵ Sa yero ape Salmo ḡh̄ure ohõ saha ni, yahuahye: “Cohãcjũ m̄h̄u cahacjãno quehnoariquiro tiquiro paḡure ahba dutierare m̄h̄u”, ni, ojoahye. ³⁶ Sa yero Davi Cohãcjũ tiquiro cahmediro sahata tiquiro ijiri pje cj̄enare yedohoahye. Came tiquiro yariaa wahahye. Tiquiro yariari bato tiquiro pac̄usum̄are tiquina yeriro sahata yahye tiquiro ḡh̄ure. Sa yero tiquiro ahbaa wahahye. ³⁷ Tiquiro sa ahbaep̄eḡata ahriquiro, Cohãcjũ tiquiro masoriquiro pehe ne ahbaerari. ³⁸ Sa yena m̄sa ȳh̄u acaye ahrire masiña: Cohãcjũ m̄sa ñañene tiquiro cohãtire musare yahuaja usã. Jesu pehe ñañene cohãtiquiro ijire. ³⁹ Sa yero tiquirore wacũ tutuayequinare

tiqairo tiquina ñañe yerire borota. Moiserere Cohãcjũ cûri dutiyere m̄sa yeri mehna Cohãcjũ cahap̄u wahasi m̄sa. Sa yero dutiyere yeye mehna ȳhd̄u duayequinare tiquina ñañene cohãsi Cohãcjũ. ⁴⁰ Sa yena quehnoano yeya. M̄sa quehnoano yeragũ Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina tiquina ojoariro sahata m̄sare wahaboaga. Ohõ saha ni ojoahye:

⁴¹ T̄hoya m̄sa. Ñano ni buj̄apena, ȳhure ihña tuhtina ijire m̄sa. Ȳhu ohõ saha yegũ cueya m̄sa. Sa yena butia wahaya. M̄sa ijiye decorire Cohãcjũ tutuaye mehna m̄sare ye ihñoḡtja. Ȳhu sa ye ihñogũ ihñaepenata “Ijirota ijire”, nisi m̄sa. Apequiro tire m̄sare tiqairo quehnoano yahuepegũta “Ijirota ijire”, nisi m̄sa, ni ojoahye Cohãcjũ yere yahu m̄htariquiro, ni yahuahye Pablo tiquinare.

⁴² Tiquiro sa ni yahuri bato judio masa buheri w̄h̄ap̄u tiquina wijiari bato masa tiquirore t̄h̄oriquina pehe tiquinare siniahye:

—Ape semanap̄u saurú ijigũ s̄s̄are ahrire buheya tja, ni siniahye tiquina Pablo gũh̄ure.

⁴³ Sa ye ti w̄h̄ap̄u ijiriquina wija, judio masa peyequina, judio masa ijieyequina gũh̄u Pablo gũh̄u mehna wahahye. Judio masa ijieyequina judio masa yere buheyequina ijiahye. Tiquina sa wahagũ Pablo, Bernabé mehna quehnoano yahuahye tiquinare. “Cohãcjũ m̄sare cahñe. Sa yena tiquirore ño peoducuya”, ni buheahye tiquina.

44 Sa ye ape semanare saurú ijigũ ijipihtiyequina Jesu yere tũho duayequina cahmecoahye. 45 Sa yepegũta judio masa pehe peyequina masare Jesu yere tũho duayequinare ihñañe, ihña tuhtiahye. Sa ihña tuhtiyehiye tiquina sijoro ni yahuducu, Pablöre ñano quti dojomehneahye. “Mũsare tiquiro buheye potohiye ijierare”, niahye tiquina. 46 Tiquina sa nigũ tũhoye, Pablo, Bernabé mehna tiquinare quti dojomehnediquinare cuero marieno yahuahye:

—Cohãcjũ tiquiro dutiriro sahata mũsare buhe mahitami usã. Usã sa buhepegũta mũsa pehe tire cahmeda tuhasari. Ijipihtiye decori Cohãcjũ mehna ijiye gũhare cahmeda tuhasari mũsa. Sa yena usã pehe judio masa ijieyequina pehere buhe dũcanatja. 47 Sata dutiahye mari pũhtoro usãre:

“Mũsa judio masa ijieyequinare buhena tiquinare Cohãcjũ yere quehnoano masigũ yenata mũsa. Sa yegũ mũsa yoropũ ijieyequinare mũsa buhegũ tũhoyequinare tiquina pehere pecapũ wahaboriquinare yũhdũogũtja yũhũ”, ni yahuahye usãre Cohãcjũ, ni yahuahye Pablo, Bernabé mehna.

48 Tiquina sa nigũ tũhoye judio masa ijieyequina pehe bucueahye. “Cohãcjũ ye pehe quehnoañe ijire”, niahye tiquina. Sa ye Cohãcjũ tiquiro cahmeñequina ijipihtiye decori tiquiro mehna tiquina ijiatire tiquiro oho duariquina Jesure wacũ tutua dũcahye. 49 Sa ye mari pũhtoro Cristo yere ti yehpapũre yahu pehoahye. 50 Tiquina sa yahugũ ihñañe judio masa coerahye. Topũ mari Pacũre

ño peoye numia, quehnoañe numia ijiahye. Sa ye judio masa Pablo gũhare ñano ni yahu waja hye. Tiquina sa ni yahu w jagũ tũhoye ti numia Pablo mehna, Bernabé mehna gũhare usuahye. Sa ye ti maca cjēna pũhtoa gũhũ tiquina mehna usuahye. Sa usuaye to cjēna ñano yeahye Pablo gũhare. Tiquina sa yeri bato Pablo gũhare tiquina ya yehpapũ ijieyequinare cohã wioahye. ⁵¹ Tiquina sa yegũ ihñañe Pablo, Bernabé mehna tiquina dahpocãri cjē dihta wahãrire wejē site boro cũahye ti maca cjēna tiquina ñañe buhirire ihñoñe. Sa ye tuhasa tiquina Iconiopũ wahaa wahahye. ⁵² Sa ye tiquina Jesu yequina pajiro bucueye, Espiritu Santo pajiro cũoye, tiquiro dutiro sahata yeyequina ijiahye.

14

Pablo, Bernabé mehna Iconiopũ ijiahye

¹ Sa ye Pablo, Bernabé mehna judio masa buheri wũhũpũ sajã, Jesu yere yahuahye. Sa ye judio masa peyequina Jesure wacũ tutua dũcahye. Sa ye judio masa ijieyequina gũhũ Jesure wacũ tutua dũcahye. ² Sa ijiepegãta judio masa Jesure cahmedariquina gũhũ tiquina mehna ijiahye. Tiquina judio masa ijieyequinare usuagũ yeahye. Jesu yequina mehna tiquinare usuagũ yeahye judio masa pehe. Tiquina sa yegũ judio masa ijieyequina ñano tũhotuahye Jesu yequinare. ³ Tiquina sa tũhotugũ ihñañe Jesu yequina Pablo, Bernabé mehna topũ yoari pje ijiye, cuero marieno mari pũhthora yere quehnoano buheahye. Cohãcjũ masare tiquiro

cahñene buheahye. Tiquina sa buheri watoa Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye, “Ahri buheye ijirota ijire”, niñe. ⁴ Sa ijiepegũta ti maca cjẽna deco mehna judio masa yere cahmeñequina tojoahye. Deco mehna Jesu yere cahmeñequina gũhũ tojoahye. Tiquina pũa curua tojoahye. ⁵ Sa ye judio masa ijieyequina, judio masa, tiquina pũhtoa mehna Jesu cũriquinare ñano yemahye. Utã paca mehna doque wejẽ duamahye tiquinare. ⁶ Tiquina sa ye duarire masiñe, Pablo, Bernabé mehna Licaonia yehpapũ duhti cãa wahahye. Ti yehpapũ ijiri maca Listra wame tiri macare yũhdũ cã, Derberũ esahye. ⁷ Topũ esaye, quehnoañe buheyere buheahye tiquina.

Listrapũ Pablöre utã paca mehna doqueahye

⁸ Sa ye Listrapũ tini masieniquiro ijiahye. Tiquiro wahma masa bajaropũta tini masieniquiro ijiahye. ⁹⁻¹⁰ Sa yero tiquiro Pablo buhegũ tũhoahye. Tiquiro tũhori watoa Pablo pehe tiquiro dihitare ihñahye.

—Ahriquiro Jesure wacũ tutuare. Sa yero tiquiro quehnoariquiro waha duare, ni tũhotuahye Pablo.

Sa ni tũhoturo tutuaro mehna ohõ saha niahye Pablo tiquirore:

—Wahcãducaya, niahye Pablo tiquirore.

Tiquiro sa nigũ tũhorota tini masieniquiro pehe uhpudũca sa, wahaa wahahye. ¹¹ Pablo sa yegũ ihñañe masa sañuducuahye. Tiquina Licaonia ye mehna sañuducuahye.

—Cohãmana, masa saha bajuyequina ʘhmʘsepʘ ijiyequina mari cahapʘ dijia tari jiri, ni sañuducuahye tiquina.

¹² Sa ye tiquina Bernabére “Zeus”, ni, pisuahye. Sa ye Pablo buhe mʘhtariquiro pʘhtoro yero saha tiquiro ijigũ ihñañe “Hermes”, ni, pisuahye tiquina tiquirore. ¹³ Sa yero Zeure ño peoyequina ya wʘhʘ ti maca dʘhtʘ cahapʘ ijiahye. Sa yero Zeus yequina tiquina yaquiro pahi pehe wecʘare, cohorì mehna macapʘ sajã tari sopecaha cahapʘ ne cãhtahye. Zeure ño peo duaro wecʘare oho duamahye. Sa yero tiquiro wecʘare ʘjã mʘoñe mehna Pablore, Bernabére ño peo duamahye tiquiro, masa mehna. ¹⁴ Tiquina sa yegũ ihñañe Pablo, Bernabé mehna tiquina basi tiquina ye suhtire tʘhrẽdoqueoahye tiquina bʘjʘa witiyere masare ihñoñe tehe. Tʘhrẽdoqueo tuhasa masa watoa oma cã, sañuducuahye tiquina:

¹⁵ —Mʘsa ohõ saha yeracãhña. ʘsã gũhʘ mʘsa yero sahata masa ijiaja. Mʘsa ohõ saha yeye ne dʘhseati ijierare. Sa yena mʘsare buhena ahtaʘ mʘsa ohõ saha yeyere duhu dutina tana. Ahriquina cohãmanare mʘsa yeriquinare ñañequinare cohãña. Sa yena Cohãcjũre catiriquiro pehere ño peoya. Cohãcjũ pehe ʘhmʘsere, yehpare, pajiri mare ijipihtiyere yeriquiro ijire. ¹⁶ Sa yero tiquiro panopʘ ijipihtiyere macari cjẽna tiquina yerire sa ihña cãhye. ¹⁷ Sa yeperota tiquiro ijiye tiyere ihñore masare. Tiquiro masare quehnoañene ye, acoro ahtagũ ye, dʘca tigũ ye, masare ihyayere ohoducure. Tiquiro sa ohogũ masa bucuere. Sata tiquiro ijiye tiyere ihñore masare, niahye Pablo, Bernabé mehna.

18 Tiquina sa nigũ tũhoepeta masa wecũare wejẽ ɯjũa mũo, tiquinare ño peo duamahye. Sata tiquina ño peo duagũ ihñañe tiquinare sa ye du-tierahye Pablo gũhũ. Tiquina sa yeyere duhu duerapeta duhuahye.

19 Sa ye apequina judio masa Antioquía cjẽna, Iconio cjẽna gũhũ Listrapũ esahye. Topũ esaye, Pablora ñano yahuducuahye judio masa. Tiquina sa ni yahuducugũ tũhoye, masa tiquiro mehna usuahye. Sa usuaye ɯtã paca mehna doqueahye tiquirore. Ɖtã paca mehna tiquirore doque tuhasa “Ahriquiro yariaa wahare”, niñe, ti maca duhtũ cahapũ tiquirore weje sa cũ cã, wahaa wahahye.

20 Tiquina sa yeri bato Jesu yequina Pablora ihñañe esahye. Tiquiro cahapũ tiquina cahme-coadũca sagũ waro Pablo wahcãdũca, tiquina mehna macapũ tojoaa wahahye. Sa ye ape decopũ tiquiro Bernabé mehna Derbepũ wahahye.

21 Sa ye topũ tiquina quehnoañe buheyere peyequina masare yahuahye. Sa ye peyequina Jesu yequina tiquina wahari bato, Pablo gũhũ Listrapũ esa, ti macare yũhdũ cã, Iconiopũ esa, ti macare yũhdũ cã, Antioquíapũ Pisidia yehpapũ ijiri macapũ esa, ti macapũ tojoahye.

22 Tĩ macaripũ esaye to cjẽna Jesu yequinare quehnoañe buheyere yahuye, tiquinare quehnoano jeripohna tigũ yeahye. Sa Jesure wacũ tutuaducu dutiye ohõ saha ni yahuahye tiquinare:

—Cohãcjũ ijiropũre mari waha duana, tutuaro marine ñano yũhdũro cahmene, ni yahuahye Pablo gũhũ.

²³ Sa ye macaripe cjēnare Jesu yequinare tiquina p̄h̄toa ijiatire cūahye Pablo, Bernabé mehna. Sa ye tiquina sijiri bato Cohācjāre siniahye:

—P̄h̄to, ahriquina m̄h̄h̄ yequinare ihña ihboya, ni sini basahye tiquina Cohācjāre, tiquina wacū tutuariquirore.

Pablo Bernabé mehna Antioquíap̄h̄ tiquina iji m̄h̄htari macap̄h̄ tojoaa wahahye

²⁴ Tiquina sa yeri bato tiquina Pisidia yehpap̄h̄ ijiriquina wahaa wahahye Panfilia yehpap̄h̄. ²⁵ Sa ye Pergep̄h̄re tiquina buhe tuhasa, Atalia wame tiri macap̄h̄ wahaa wahahye. ²⁶ Sa ye ti macap̄h̄ esa, Antioquíap̄h̄ tojoaye, yuc̄sa mehna wahaa wahahye. Ti macap̄h̄ta panop̄h̄ tiquina ijinigū Jesu yequina Cohācjū yere buhe dutiye Pablo gūh̄re ohoahye. Sa ohoye, ohō saha niahye:

—Cohācjū m̄h̄h̄ cahñe mehna ahriquinare ihña ihboya, ni ohoahye tiquina.

Sa ye tiquina buhe dutirire buhe pehoahye Pablo, Bernabé mehna. ²⁷ Sa ye tiquina Antioquíap̄h̄ tiquina tojoa sari bato Jesu yequina mehna cahmecoa, Cohācjū tutuaye mehna tiquina yerire yahu pehoahye tiquina. Judio masa ijieyequina gūh̄ Cohācjū yequina tiquina waharire yahuahye tiquina. ²⁸ Sa ye Pablo gūh̄ top̄h̄re Jesu yequina mehna yoari pje ijie tiahye.

15

Jerusalēp̄h̄ Jesu yequina cahmecoahye

¹ Sa ye Judea yehpa cjēna meheñequinagā Antioquíap̄h̄ esaye, Jesu yequinare ohō saha ni buhe d̄cah̄ye tiquina:

—Cohãcjũ dutiyere Moiserere cũno ohõ saha ni cũahye. Ijipihtiyequina tiquina cuhnucunũ sohtoa cahserogãre tiquina yũhre neatire yahu cũahye Moiserere. Mũsa tire yeragũ Cohãcjũ musare yũhdũosi, ni buheahye tiquina to cjẽnare.

² Sa ni buheye Judea yehpa cjẽna pehe cahme dũse tini wiahye Pablo, Bernabé mehna. Tiquina sa cahme dũse tini wiari bato Jesu yequina pehe Pablora, Bernabére apequina to cjẽna gũhare Jerusalẽpũ ohoahye. Judea yehpa cjẽna tiquina buherire Jesu cũriquinare, Jesu yequina pũhtoa gũhare sinitu dutiye ohoahye Pablo gũhare.

³ Sa ye Jesu yequina tiquinare ohogũ waha, Fenicia yehpare esa, yũhdũ cã, Samaria yehpapũ esahye. Ti macaripũ esaye, judio masa ijieyequina Cohãcjũ yere tiquina cahme dũcarire yahuahye tiquina to cjẽnare. Tiquina sa yahugũ tũhoye to cjẽna Jesu yequina tutuaro bucueahye.

⁴ Sa ye tiquina Jerusalẽpũ esagũ ihñañe to cjẽna Jesu yequina tiquiro cũriquina, tiquiro yequina pũhtoa mehna bucueye mehna quehnoano piti cahye tiquinare. Sa ye Pablo, Bernabé mehna Cohãcjũ tutuaye mehna tiquina yerire yahuahye tiquina Jerusalẽ cjẽnare. Judio masa ijieyequina Jesu yequina tiquina wahari gũhare yahuahye tiquinare. ⁵ Sa ijiepegũta topũ fariseo masa Jesu yequina meheñequinagã ijiahye. Sa ye tiquina topũre wahcãdũca, ohõ saha ni yahuahye:

—Tiquinare judio masa ijieyequinare tiquina cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre neno cahmene. “Cohãcjũ Moiserere tiquiro dutirire yeya mũsa gũhũ”, nino cahmene tiquinare, niahye tiquina fariseo masa gũhũ.

6 Tiquina sa nigũ tũhoye Jesu cũriquina, Jesu yequina pũhtoa mehna tiquina sa nidire quehnoñe tehe, cahmecoahye. 7 Sa ye peye tiquina yahuducuri bato Pedro wahcãdũca yahuahye tiquinare:

—Yũhũ acaye, panopũ yũhũre mũsa mehna ijirigũre Cohãcjũ ohõ saha ye dutiro yũhũre cũri. Tiquiro yũhũre quehnoañe buheyere judio masa ijieyequinare yahu dutiro cũri. Tiquinare Jesure wacũ tutua dutiro yũhũre tiquinare buhe dutiri. 8 Sa yero Cohãcjũ masa tũhotuyere masine. Sa yero tiquiro judio masa ijieyequinare tiquiro yequina tiquiro yerire ihñono taro Espiritu Santore ohori tiquinare, marine tiquiro yeriro sahata. 9 Sa ohoro tiquiro marine tiquina gũhũre ihcãno saha quehnoano yeri. Tiquirore tiquina wacũ tutuagũ tiquina ñañene bori tiquiro. 10 Mari pehe Cohãcjũ Moiserere tiquiro cũri dutiyere ye peho masiedaja. Sa ye mari ñecũsumũa mũna gũhũ ti dutiyere ye peho masiedahye. ¿Sa mari ye masiedapegũta dũhse yena Jesu yequinare judio masa ijieyequinare tire ye duti duajari mũsa? Sa ye dutina Cohãcjũ tiquinare tiquiro yerire “Queoro wahaerare”, nina niaga mũsa. 11 Mũsa sa niepegũta ohõ saha usã tũhotuaja. Yojobũre judio masa ijieyequina yero sahata mari gũhũre mari pũhoro Jesu cahĩne mehna Cohãcjũ yũhdũorota, niahye Pedro tiquinare.

12 Tiquiro sa nigũ tũhoye ijipihtiyequina dihta maria wahahye. Sa ye Pablo, Bernabé mehna judio masa ijieyequina watoa Cohãcjũ tutuaye mehna tiquina ye ihñorire yahuahye

tiquinare. ¹³ Sa tiquina yahu tuhasari bato Santiago yahuahye.

—Acaye, tuhoya yuhure. ¹⁴ Cohãcjũ judio masa ijieyequinare tiquiro yequina wahagũ yeahye. Coã tiquinare sa wahagũ yeahye. Tire yahu tuhasari marine Pedro pehe. ¹⁵ Panopũ cjëna Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina tiquina yahuriro sahata sa wahari judio masa ijieyequinare. Ohõ saha ni mari Pacũ yere ojoahye tiquina:

¹⁶ Panopũ Davi m̄nano ya curua cjëna tiquina p̄htoa tiquina ijiri pihtia wahari. Came tojoa tautja yuhũ. Sa yegũ pari turi Davi ya curua cj̄nore p̄hthora s̄outja. ¹⁷ Yuhũ sa yeri bato ijipihtiequina apequina judio masa ijieyequina yuhure tiquina p̄htore cahmeeta tiquina. “Yeequina ijiya”, yuhũ ni pisuriquina pehe yuhure cahmeeta. ¹⁸ Sata nine mari p̄hthora. Panopũ tiquiro ahrire masare yahue tiri jiri, ni ojoahye Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina.

¹⁹ ‘Sa yegũ ohõ saha tuhotuaja yuhũ. Judio masa ijieyequinare Cohãcjũ yere wahma cahme d̄ucayequinare peye ye dutieracãhna mari. ²⁰ Sa dutierapenata tiquinare oja ohouhna mari. Ohõ saha ni, oja ohouhna. “Ñãñe ihyayere, ‘Cohãcjũ ijire’, tiquina nimeri queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere ihyeracãhña. Sa yena w̄ana tieracãhña. Sa yena wam̄a tiquina ñehe wej̄ediquinare wahiquinare ihyeracãhña. Diire sihniedacãhña”, ni yahu oja ohouhna. ²¹ Yoari pje judio masa buheye w̄h̄usepũ saurú ijigũ Cohãcjũ Moiseri tiquiro c̄uri dutiyere buhee

tiri masa. Sa ye ijipihtiye macarip_u Moise tiquiro yahuyere buhee tiri. Sa yena y_uh_u nidiro sahata judio masa ijieyequinare Jesu yequinare ojoa ohouhna, judio masa pehe tiquina mehna “Usuari”, nina, niahye Santiago.

Judio masa ijieyequinare Jesu yequina p_uh_utoa ojoa ohoahye

²² Ti pjere Jesu c_uriquina, Jesu yequina p_uh_utoa ijipihtiyequina Jesu yequina mehna p_uaro tiquina mehna cj_enare beseahye tiquina ohoatiquinare. Antioquíap_u Pablo, Bernabé mehna wahatiquinare tiquinare bese ohoahye. Sa ye tiquina Judare, Sila mehna ohoahye. Juda pehe Barsaba p_uaro wame wame tiahye. Tiquina acaye Jesu yequina tiquinare ño peoahye. ²³ Tiquinare tiquina beseri bato Jesu yequina ojoari p_ure ohoahye tiquina mehna. Oh_o saha ni ojoahye tiquina:

—Jesu c_urina, tiquiro yequina p_uh_utoa, m_usa acaye Jesu yequina mehna _us_ã quehnoa dutiaja m_usare. Ijipihtina judio masa ijienare Antioquíap_u, Siriap_u, Ciliciap_u ijinare m_usare Jesu yequinare quehnoa dutiaja _us_ã. ²⁴ _us_ã mehna cj_ena m_usa cahap_u esaye, m_usare peye dutiyere ye dutiñohti. Sa ye m_usare cariboñohti. Tiquina sa dutiepeg_ãta _us_ã pehe tiquinare tire buhe dutina ohoer_u. ²⁵⁻²⁶ Sa yena _us_ã ijipihtina ihc_ãno mehna m_usa cahap_u ohoatiquinare _us_ã besei. Mari cah_iñequinare Pablo, Bernabé mehna Cristo Jesu mari p_uh_utoro yere cuero marieno tiquina buheg_ã peye tahari apequina tiquinare wej_emahye. Tiquina sa wej_e duag_ã mehenog_ã

mehna y_hhd_uahye tiquina. Tiquina mehna _usã beseriquinare yojop_ure ohoaja. ²⁷ Sa yena Judare, Sila mehna m_usa cahap_u ohoaja. _Usã ojoarire tiquina pehe m_usare yahueta. ²⁸ Espíritu Santo wacũno sahata _usã g_uh_u tuhotuaja. Ohõ saha ijire ti: Apeye dutiyep_ure cũedaja m_usare. Ahri dutiye dihitare cũnatja m_usare: ²⁹ Ñãñe ihyayere, “Cohãcjũ ijire”, tiquina nimedi queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere ihyeracãhña. Diire sihniedacãhña. Wam_ua tiquina ñehe wejẽdiquinare wahiquinare ihyeracãhña. Sa yena w_uana tieracãhña. Ahri y_uh_u ye dutierarire yerana quehnoañene yena ninata m_usa. To puno tjire m_usare _usã yahu duaye, ni ojoa ohoahye Jesu yequina Jerusalẽp_u ijiyequina.

³⁰ Ti pũre ojoa tuhasa, ohoahye Antioquíap_u wahayequinare. Tiquina ohori bato waha, Antioquíap_u esahye. Top_u tiquina esari bato peyequina masare cahmecoa duti, tiquina ojoari pũre wiahye tiquinare. ³¹ Ti pũre tiquina buheri bato quehnoañene tiquina yahugũ tuhoye, quehnoano bucueahye. ³² Sa ye Juda, Sila mehna Cohãcjũ yere yahu mahtariquina ijiye, yoari pje Jesu yequinare Cohãcjũ yere yahuahye. Tiquina sa yahugũ tuhoye, Jesu yequina pehe bucue, quehnoano jeripohna tiahye. ³³ Sa ye Juda, Sila mehna top_u meheñe decorigã tiquina ijiri bato tiquina tojoa tagũ to cjẽnare tiquina cohe tigã, “Quehnoano wahaya m_usa”, niahye Antioquía cjẽna. Sa ye Juda g_uh_ure ohoriquinare quehnoa dutioahye. Tiquina sa nidi bato Juda pehe tojoaa wahahye. ³⁴ Sa ijiepegũta Sila pehe top_uta tojoa cãhye Antio-

quiáputa. ³⁵ Sa ye Pablo, Bernabé gũhũ meheñe decorigã tojoariãahye ti macapũ. Sa ye tiquina apequina peyequina mehna Jesu yere buheahye.

Pari turi Pablo quehnoañe buheyere buhe tinino wahahye

³⁶ Sa ye meheñe decorigã bato Pablo, Bernabé mehna yahuducuahye:

—Ijipihtiyequinare mari buhe ducariquinare ihñana wahaũhna tja, niahye Pablo gũhũ tiquina basi.

³⁷ Sa yero Bernabé pehe Ñure tiquina mehna nea duamahye. Ñu Marco pũaro wame wame tiriquire ijiahye. ³⁸ To pano tiquire tiquina mehna Panfiliapũ esaro tiquina mehna tojoerahye. Tiquina yerire ihcãno sahaeraro, tojoaa wahahye. Tiquire ihcãno sahaeragũ ihñano Pablo pari turi tiquire nea duerahye. ³⁹ Tiquire nea dueragũ ihñano Bernabé Pablo mehna pũaro tiquina basi cahme yahuducu cahme tu wahye. Bernabé pehe Chipre wame tiri nũcũopũ Marco mehna pehãa wahahye. ⁴⁰ Pablo pehe Sila mehna piti ti cã, wahahye. Sa ye tiquina buheye wahato pano Jesu yequina tiquinare ohoye, “Cohãcjũ mũsare quehnoano ihña ihboahro”, niahye. Tiquina sa nidi bato Pablo, Sila mehna wahaa wahahye. ⁴¹ Sa wahaye, Siria yehpapũ, Cilicia yehpapũ gũhũre esaye, topũ Jesu yequinare quehnoano jeripohna ti bucuegũ yeahye tiquinare.

16

Timoteo Pablo mehna wahahye

¹ Tiquina sa yeri bato Pablo gũhũ Derbepũ, Listrapũ esaye, Timoteore boca sahye. Timoteo Jesu yaquiro ijiro, judio masono macũno ijiahye. Tiquiro pacoro gũhũ Jesu yacorota ijiahye. Tiquiro pacũro pehe griego masũno ijiahye. ² Sa ye Litra cjẽna, Iconio cjẽna Jesu yequina ohõ saha ni-ahye Timoteore: “Timoteo masa quehnoariquiro ijire”, ni yahue tiahye. ³ Sa yero Pablo Timoteore nea duahe. Sa ijiepegũta ti yehpa cjẽna judio masa pehe Timoteo pacũro griego masũno tiquiro ijigũ masiahye. Sa yero Pablo judio masare “Usuari”, nino, Timoteo cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yahre neahye. Judio masa dutiye nidiro sahata yeahye. ⁴ Tiquiro sa yeri bato tiquina esari macari cjẽnare tiquina dutiyere ojoari pũ cjẽne yahuahye. Ti pũ Jesu cũriquina, tiquiro yequina pũhtoa mehna Jerusalẽpũ ijiyequina tiquina ojoari pũ ijiahye. Sa ye ti dutiyere quehnoano yahuahye to cjẽnare Jesu yequinare. ⁵ Tiquina sa yahugũ tũhoye Jesu yequina pehe Jesure wacũ tutua nemoahye. Sa ye Jesu yequina decoripe peyequina wahaducuahye.

Pablo quehẽnopũ Macedonia cjũnore ihñahye

⁶⁻⁷ Sa yero Asia yehrapũ pehere quehnoañe buheyere buhe dutierahye Espĩritu Santo tiquinare. Sa ye tiquina Frigia yehpare yũhdũa, Galacia yehpare yũhdũa, Misia yehpa dũhtũ cahapũ esahye. Bitinia yehpa pehe waha duamahye. Tiquina waha duepegũta Espĩritu Santo pehe tiquinare topũre waha dutierahye. ⁸ Tiquiro sa nidi bato tiquina pehe Misia yehpare yũhdũa, Troapũ wihiri. ⁹ Topũ tiquiro wihiri bato

ohõ saha quehẽahye Pablo. Macedonia yehpa cjãno tiquiro caha ducugũ ihñahye tiquiro. “Usãre Macedonia yehpa cjãnare yedohogũ ahtaya”, ni, pijiahye tiquiro Pablöre. ¹⁰ Tiquiro quehẽdi bato wahcã, usã yere quehno tuhasa, Macedoniapũ wahaah wahaũ usã. “Cohãcjũ ti yehpapũre quehnoañe buheyere buhe dutiro nine marine”, ni tãhotuu usã.

Pablo, Sila mehna Filipopũ ijiahye

¹¹ Sa yena usã Troapũ ijina yucusa mehna Samotracia wame tiri nũcũopũ pehã saũ usã. Sa yena ape deco Neapolipũ wahaũ usã. ¹² Ti macare yũhdu cãna Filipopũ Roma cjẽna ya macapũ esaũ usã. Ti maca Macedonia yehpapũ ijiri maca ijiri. Ihyo ijiri maca ijierari. Topũre meheñe decorigã usã ijii. ¹³ Sa yena saurũ ijigũ usã ti maca duhtũ cahapũ, dia duhtũ cahapũ esaũ. Topũ Cohãcjũ mehna tiquina yahuducuro ijiri. Topũ dujina topũ cahmecoañe numia mehna yahuducuu usã. ¹⁴ Ihcãcoro usãre tãhoricoro Tiatira cjõno Lidia wame tircoro ijiri. Sa yero ticoro quehnoañe suhti wapa tiye suhtire duaricoro, mari Pacũre ño peoricoro ijiri. Sa yero Pablo yahuyere quehnoano tãhogũ yeri Cohãcjũ ticorore. ¹⁵ Sa ye ticorore, ticoro ya wũhũ cjẽna mehna wame yeri Pablo. Tiquiro sa wame yeri bato ohõ saha nidi ticoro:

—“Jesu yacoro tjire mũhũ gãhũ”, nine mũsa yũhũre. Sa yena ya wũhũpũ sajã tarĩña mũsa. Yũhũ mehna tojoarĩña, nidi ticoro usãre.

Ticoro sa nigũ tãhona ticoro ya wũhũpũ tojoarĩ usã.

¹⁶ Ape deco Cohãcjũ mehna tiquina yahuducuropũ usã wahagũ watĩnore cũoricoro piti cari

usãre. Ticoro apequina cahacijõno ijiri. Sa yero ticoro masare “Ohõ saha waharota m̄sare”, ni, yahuyuricoro ijiri. Sa yahuro pajiro wapata basari ticoro p̄h̄toare. ¹⁷ Sa yero Pablo mehna usã wahagũ, usãre n̄n̄u tã, sañuducuri ticoro:

—Ahriquina Cohãcjũ tutua ȳhd̄uariquiro yedo-horiquina ijire. Mari yariari bato Cohãcjũ marine tiquiro quehnoano ȳhd̄uotire yahure tiquina, ni sañuducuri ticoro.

¹⁸ Peye decori sa ni cariboducuri Pablore. Sa yero pari turi ticoro sa ni sañuducugũ t̄horo Pablo majare ihña, ohõ saha nidi watĩnore:

—Jesucristo tutuaye mehna dutiaja m̄h̄ure. Ticorore duhuya. Waharĩsa m̄h̄u, nidi Pablo.

Tiquiro sa nigũta watĩno pehe wahaa wahari.

¹⁹ Tiquina sa yeri bato ticoro p̄h̄toa pehe niñeru ticoro wapataericoro wahagũ ihñañe, tiquina Pablore, Sila mehna ñehedi. Ñehē tuhasa, tiquinare neari ti maca decop̄u p̄h̄toa cahap̄u. ²⁰ Sa ne cã, buhiri dahre dutiyequina cahap̄u c̄uri tiquinare.

—Ahriquina judio masa mari ya maca cj̄nare cariboye nine. ²¹ Tiquina mari dutiyere cohã dutiye, apeye buheyere buheye nine. Mari ye dutiyere ȳhd̄ud̄ucagũ ye duaye nine. Mari Roma cj̄ãna ijina ahriquina yahuye pehere ye masiedaja mari. Sa yena tiquina buheyere mari cahmedaja, nidi ticoro p̄h̄toa buhiri dahre dutiyequinare.

²² Tiquina sa nigũ t̄hoye masa peyequina Pablo gũh̄u mehna usua ȳhd̄ua wahahye. Sa ye buhiri dahre dutiyequina pehe Pablo gũh̄u suhtire tiquina t̄hr̄ẽ cohãri bato daye cj̄ugã mehna tana dutiri tiquinare. ²³ Tutuaro tana tuhasa peresu

yeri tiquinare. Tiquina sa peresu yeri bato peresu ijiyequinare cohteriquirote quehnoano ihña ihbo dutiahye tiquina. ²⁴ Tiquina sa dutiri bato tiquinare cohteriquiro pehe ti wuhu puhia cjã tucũpu tiquinare cũ, taboa mehna tiquina dahpocãrine biha cũahye.

²⁵ Ñami deco Pablo, Sila mehna Cohãcjũre sini, tiquirote basa peohye. Tiquina sa basagũ tãhoahye apequina peresupu ijiyequina. ²⁶ Tiquina sa ni basagũta ti wuhu tutuaro ñuhmiahye. Sa ñuhmigũ ihcãno mehna ijipihtiye sope pahmari parĩa wahahye. Sa ye peresupu ijiyequinare tiquina dahteri dari come dari suru site dijiaa wahahye. ²⁷ Sa wahagũ ihñano ti wuhure cohteriquiro pehe “Peresu ijiyequina duhti tuhasari jiri”, ni tãhotumahye. Sa ni tãhoturo tiquirote ñoseni pjĩne nedoqueo tiquirote basi ñosemahye. ²⁸ Tiquiro sa yegũ ihñano Pablo tiquirote tutuaro sañuducu ohõ saha niahye:

—Muhu basi ñano yeracãhña. Ijipihtina ohõre ijiaja usã, niahye tiquirote tiquinare cohteriquirote.

²⁹ Tiquiro sa nigũ tãhoro tiquinare cohteriquiro pehe sihã duti, tiquina cahapu oma cã, Pablo, Sila tiquina dahpocãri cahapu nanare doque quehe sahye tiquirote. ³⁰ Sa yero tiquirote tiquinare ti tucũpu ijiyequinare ne wijia, sinituahye:

—¿Duhse yeagari yuhu Cohãcjũ yaquirote iji duagu? ni, sinituahye tiquirote.

³¹ —Jesucristore wacũ tutuaya mahu. Muhu acaye gũhu tiquirote wacũ tutuahro. Musa sa yegũ musare pecapu wahaborinare Cohãcjũ yuhdũrota, ni, yahuahye tiquina.

³²⁻³³ Tiquina sa nidi hora ñami deco batogã iji-ahye. Tiquina sa nidi bato tiquinare coheriquiro ya wuhupũ neahye tiquinare. Tiquiro ya wuhupũ ne sa, tiquina camine coseahye tiquiro. Tiquiro sa cose tuhasari bato tiquiro coheriquiro acaye mehna ijigũ Cohãcjũ yere buheahye Pablo gũhũ. Tiquina buheri bato wame yeahye tiquinare. ³⁴ Tiquina wame ye tuhasari bato tiquinare coheriquiro Pablo gũhare ihyaye peohye. Sa ye tiquiro acaye mehna quehnoañe buheyere tiquina tãhori bato tutuaro bucueahye, Cohãcjũre masi ducaye.

³⁵ Bohrea parĩ cãhtagũ ihñañe puhtoa pehe surarare peresu yeri wuhupũ ohoahye Pablo gũhare wio dutiye. ³⁶ Tiquina sa wio dutiri bato ti wuhare coheriquiro Pablo gũhare yahuahye:

—Puhtoa musare wio dutiri. Sa yena cuero marieno wijiaya, niahye tiquiro Pablo gũhare.

³⁷ Tiquina sa wio duepegũta Pablo yahuahye surarare:

—Usã ñano yerũ. Sa yena usã ne buhiri mariedaja. Ihyo warota tiquina puhtoa pehe masa ihñonopũ yucuri mehna tanari usãre, usã Roma cjãna usã ijiepegũta. Tana tuhasa peresu yeri usãre. Sa ye yojopũ masa tiquina ihñeno wio duare usãre, usãre ñano tiquina yerire “Bũoro yuhdũari”, ñiñe. Puhtoa tiquina basita wioye ahtaahro usãre, niahye Pablo surarare.

³⁸ Tiquiro sa nigũ tãhoye surara pehe puhtoare yahuye wahahye. Tiquina sa ni yahuri bato Pablo, Sila mehna Roma cjẽna tiquina ijigũ masiñe puhtoa pehe cue niahye. ³⁹ Sa ye tiquina Pablo gũhũ cahapũ esa, ohõ saha niahye:

—Ñano yeahti usã m̄sare. Ne pari turi sa yesi, niahye p̄h̄toa Pablo ḡh̄are.

Sa ni tuhasa p̄h̄toa tiquinare peresup̄m̄ ijiye-quinare wio, tiquinare ape siep̄m̄ waha dutiahye. ⁴⁰ Tiquina sa nidi bato Pablo, Sila mehna peresup̄m̄ ijiriquina wijia, Lidia wame tiricoro ya w̄h̄p̄m̄ wahahye. Ti w̄h̄p̄m̄ tiquina esari bato Jesu yequinare piti cahye. Sa ye tiquina Jesu yequinare quehnoano buheye, quehnoano jeripohna tiḡã yeahye tiquinare. Tiquina sa yeri bato Pablo, Sila mehna waha wahahye.

17

Tesalónica cjēna usuahye Jesu yequina mehna

¹ Sa ye tiquina Anfipolip̄m̄ esa, ȳh̄d̄h̄aye, Apoloniap̄m̄ esa, ȳh̄d̄h̄aye, Tesalónicap̄m̄ esahye tiquina. Top̄m̄ judio masa buheri w̄h̄m̄ ijiahye.

² Semanaripe tiquiro yeriro sahata Pablo buheri w̄h̄p̄m̄ wahae tiahye. Top̄m̄ esa, ihtia semana waro saurú decorire tiquiro panop̄m̄ cjē tiquina ojoarire Cohãcjã yere masare buhe, tire tiquina basi cahme yahuducue tiahye Pablo. ³ Sa yero tiquiro Cohãcjã yere yahuahye:

—Judio masa, m̄sa p̄h̄toro m̄sa cohteriquiro Cristo ahtahye ñano ȳh̄d̄h̄atiquiro. Sa yero tiquiro yariaa wahahye masa m̄jano taro. Sa yero ahriquiro Jesu, ȳh̄m̄ yahuriquiro, tiquiro Cristo warota ijire marine ȳh̄d̄h̄oatiquiro. Tiquirota ijire m̄sa cohteriquiro. Ohõ sahata nine Cohãcjã yere tiquina ojoari p̄ñ, ni yahuahye Pablo.

⁴ Tiquiro sa nigã t̄h̄oye meheñequinagã top̄m̄ ijiyequina “Potota ijire”, niahye. Sa ye tiquina

Pablo gũhũ mehna wahahye. Sa ye apequina gũhũ griego masa peyequina mari Pacũre ño peoyequina pehe Pablõre tũhoye, tiquina mehna cjẽna numia gũhũ peyequina pũhtõa numia gũhũ tiquiõre tũhoye Jesu yequina tojoahye. Sa ye Pablo gũhũ mehna wahahye. ⁵ Sa ijiepegũta apequina judio masa pehe tiquina sa wahagũ ihũñañe, ihũña coahye. Sa ye tiquina ñañequina dahraeyequinare peyequinare piji cahmecoahõ saha ni dutiahye: “Ahriquina ñãno yeye nine”, ni sañuducu dutiahye tiquinare. Sa sañuducuye ijipihtiequina ti maca cjẽnare usuagũ yeahye Pablo gũhũ mehna. Sa ye judio masa Jasõ ya wũhũpũ sajã, Pablo gũhũre macamahye, tiquinare masapũre ohoye tehe. ⁶ Sa macaepeta tiquinare bocaerahye. Sa ye Jasõre, apequina Jesu yequina gũhũre ñehe, weje wijiaa wahahye tiquinare. Pũhtõa cahapũ ne sa, ohõ saha ni yahusãhye tiquina.

—Pablo gũhũ masare ijipihtiropũre caribo yũhdũare. Sa ye yojopũre tiquina mari ya macare wihi tuhasari. ⁷ Sa yero ahriquiõ Jasõ tiquinare tiquiõ ya wũhũpũ sajã ta dutiri. Tiquina ijipihtiequina mari pũhtõro Roma cjũno tiquiõ dutiyere yũhdũdũcare. “Apequiõ masa pũhtõro ijire. Jesu tiquiõta ijire”, niñe, mari pũhtõro dutiyere yũhdũdũcare tiquina, ni yahusãhye judio masa pehe pũhtõare.

⁸ Tiquina sa ni yahusãgũ tũhoye, ijipihtiequina masa, pũhtõa gũhũ usua, tutuaro sañuducuahye. ⁹ Tiquina sa sañuducuepegũta pũhtõa Jasõre, tiquiõ mehna cjẽna gũhũre, niñerure wapa ye duti, wioahye.

Pablo Sila mehna Bereapꝰ esahye

¹⁰ Ti pjeta ñamipꝰ Pablo gãhꝰre Jesu yequina nꝰo ohoahye Bereapꝰ. Topꝰ esa tiquina judio masa buheri wãhꝰpꝰ sajãa wahahye. ¹¹ Berea cjẽna pehe Tesalónica cjẽna yãhdꝰoro Jesu yere quehnoano tãhoyequina ijiahye. Sa ye tiquina Jesu yere tãhori bato “¿Potota ijiajari?” ni masi duaye, decoripe tiquiro yere tiquina ojoari pũre sa buheducue tiahye tiquina. ¹² Sa ye tiquina peyequina Jesure wacũ tutuayequina ijiahye. Griego masa gãhꝰ, ãmãa, pãhtoa numia mehna Jesure wacũ tutuayequina ijiahye. ¹³ Sa ijiepegãta Pablo Bereapꝰ Cohãcjũ yere tiquiro buhegã gãhꝰre tãhoye, Tesalónica cjẽna judio masa topꝰ esahye. Topꝰ esaye, Berea cjẽnare quti dojomehneñe, Pablo gãhꝰ mehna usuagã yahye tiquina. ¹⁴ Tiquina sa yegã ihñañe Jesu yequina Pablöre sojaro mehna pajiri ma dũhtꝰ cahapꝰ ohoahye. Tiquina sa ohoepegãta Sila, Timoteo mehna Bereapꝰ tojoahye. ¹⁵ Sa ye apequina Pablöre Atenapꝰ ne cã soahye. Tiquirore so tuhasa, majare tojoaa wahahye Bereapꝰ tja.

—Sojaro mehna waha, piti tina wahaya Pablöre, ni yahuahye Silare, Timoteo gãhꝰre.

Sa ni yahu dutiahye Pablo tiquinare.

Pablo Atenapꝰ ijiahye

¹⁶ Sa yero Pablo Atenapꝰ cohtero niahye Sila, Timoteo gãhꝰre. Sa yero Atena cjẽna “Cohãcjũ ijire”, tiquina niñe queoyere peye tiquina cãogã ihñano Pablo tutuaro bũjãa witiahye tiquina mehna. ¹⁷ Sa bũjãa witiro judio masa buheri wãhꝰpꝰ judio masa mehna yahuducuahye.

Sa yero tja judio masa ijieyequina gũhure yahuducuahye tiquiro. Tiquina ihquẽquina mari Pacure ño peoyequina ijiahye. Sa yero Pablo ti maca decopu decoripe tiquiro cahapu sa tini majare sajãñequina mehna yahuducuahye. ¹⁸ Apequina Epicúreo yere buheyequina, Estoico yere buheyequina gũhu Pablo mehna yahuducuahye.

—¿Ahriquiroy yahuducuye peyariquiroy dũhse ni yahuducuro nijari tiquiro? niahye tiquina.

Pablo Jesu yere, tiquiro masa mujarire tiquiro yahugũ tũhoye ohõ saha ni tũhotumahye masa. “Tiquiro apequina cohãmanare yahuro niaga”, ni, tũhotumahye tiquina. ¹⁹ Tiquina tũhori bato Areópago wame tiropu Pablore nea wahahye.

—Ahri buheye, wahma buheyere yojopu mũhu yahurire masi duaja usã. ²⁰ Mũhu buheye sijoro saha ijire. Sa yena usã tire masi duaja, niahye tiquina Pablore.

²¹ Ijipihtiyequina Atena cjẽna decoripe wahma buheyere yahuducuducu duahye. Sa ye tire tũho duahye. Ape yehpa cjẽna gũhu Atenapu ijiye, sata ye duahye. Sa ye Pablo yahuyere tũho duahye tiquina.

²² Sa yero Pablo Areópago wame tiropu wahcãduca, ohõ saha ni yahuahye:

—Atena cjãna, peyequina mũsa cohãmanare mũsa tutuaro ño peona mũsa ijigũ masiaja yũhu.

²³ Ahri maca mũsa ya macare cohãmanare mũsa ño peorire ihña tinii yũhu. Sa ihña tinigu yũhu ihcã cuhtupu, cohãmanare ño peona mũsa ohoyere mũsa cũnopu ahrire buhei. “Cohãcjũ, mari masimehnediquiro ya cuhtu ijire”, ni, ojoari

jiri m̄sa tire m̄sa c̄nopa. M̄sa tiquireore masiedapenata tiquireore ño peori jiri m̄sa. Tiquireoreta m̄sa masiediquireore yahuḡa niaja ȳh̄a m̄sare.

24 'Cohãcjũ ijipihtiri yehpare, ijipihtiyere bajumehnediquiro ijire. Tiquiro ʌhm̄sere, yehpar̄are, p̄ah̄toro ijiro, tiquireo masa tiquina yeri w̄h̄p̄a ijierare. 25 Sa yero tiquireo mari ijiyere, mari jeri neñe ḡh̄are, ijipihtiyere marine apee borore ohoriquiro ijiro, mari yedohoyere cahmedare. Tiquiro pejec̄oriquiro ijierare.

26 'Tiquiro ihcãquiro ʌm̄n̄ore ye d̄cahye. Tiquiro mehnata ijipihtiri yehpa cj̄enare masare yeahye. Sa yero ijipihtiri yehpar̄are marine c̄ahye tiquireo. "Ohõ puno yoari p̄je oh̄p̄are catieta", nino queo c̄ahye marine. 27 "Tiquina ȳh̄are macañe, bocaeta", ni t̄hotuahye Cohãcjũ. Sa yero Cohãcjũ yoarop̄a ijierare. Mari mehnata ijire. Ohõ saha ni ojoahye. 28 "Marine ijigũ yere tiquireo. Sa yero masa mehna sa ijiducure tiquireo", ni ojoahye. M̄sa mehna cj̄ena panop̄a cj̄ena basayere quehnoano ojoayequina tiquina ojoariro sahata nii niaja. "Mari ḡh̄a Cohãcjũ pohna ijiaja", ni ojoahye tiquina. 29 Sa yena tiquireo pohna ijina ohõ saha ni t̄hotueracãh̄na m̄sa. Queoyere, uru, plata, ʌtã mehna m̄sa esa tuharo m̄sa yeriquinare "Cohãmana ijire", ni t̄hotueracãh̄na m̄sa. 30 Panop̄a masa tiquina masieñequina ijinigũ tiquina ñañene yepegũta Cohãcjũ sa ih̄na cãhr̄ahye. Sa yeperota yojop̄are ijipihtiri yehpa cj̄enare tiquina ñañene b̄j̄ua witi dutire Cohãcjũ. 31 Came Cohãcjũ tiquireo

queori decop_u ijipihitiri yehpa cjēnare queoro beserota quehnoañequinare, ñañequinare. Tiquiro bese duti cūriquiō Jesu pehe beserota. Jesure yariariquiōre masoahye tiquiro. Sa masono “Ahriquiō y_uh_u cūriquiō ijire”, ni, ihñono niahye Cohācjū masare, ni yahuahye Pablo Atena cjēnare.

³² Tiquiro sa nigã masa m_ujarire tiquiro yahuducugã t_uhoye apequina tiquiōre b_uj_upeahye. Sa ye apequina pehe ohō saha niahye:

—Pari turi ahrire m_uh_u yahugã usã t_uho duaja, niahye tiquina Pablore.

³³ Tiquina sa nidi bato Pablo waha wahahye.

³⁴ Sa ye meheñequinagã tiquiro mehna ijiye, Jesure wacū tutua d_ucahye. Dionisio Areópago cjāno p_uhtoa mehna cjāno Jesure wacū tutua d_ucahye. Damari wame tiricoro g_uh_u, apequina mehna Jesure wacū tutua d_ucahye.

18

Pablo Corintop_u ijiahye

¹ Sa ye, Pablo Atenap_u ijiriquiō waha, Corinto wame tiri macap_u esahye. ² Top_u esaro, judio mas_uno Aquila wame tiriquiōre boca sahye tiquiro. Ijipihitiyequina p_uhtoro Claudio wame tiriquiō judio masare Romap_u ijiyequinare tiquiro cohāgã, Aquila pehe tiquiro namono Priscila mehna waha, Corintop_u esahye. Aquila pehe Ponto wame tiri yehpap_u masa bajuariquiō ijiahye. Sa ye tiquina Corintop_u tiquina ijigã, Pablo tiquina cahap_u esahye. ³ Aquila g_uh_u carpa cahseri w_uh_usere yeyequina ijiahye. Pablo g_uh_u

carpa cahseri wuhusere yeriquirota ijiahye. Sa yero tiquiro tiquina mehna dahra, topu tojoahye. ⁴ Sa yero Pablo saurú ijigã semanaripe judio masa tiquina buheri wuhupu judio masare, judio masa ijieyequina gãhure Cohãcjũ yere yahuahye. Tiquiro sa ni yahugã tãhoye, “Ijirota ijire”, niahye tiquina ihquẽquina.

⁵ Sa ye Sila, Timoteo mehna Macedoniapu ijiriquina, Pablo cahapu esahye. Topu tiquina esari bato Pablo pehe ijipihtiye decori judio masare quehnoano buhee tiahye:

—Jesu, Cristo marine yahduoatiquiro mari cohteriquiro ijire, ni yahue tiahye tiquiro.

⁶ Tiquiro sa ni buhepegũta, judio masa pehe tiquirore tãho duerahye. Sa ye tiquina ñano ni quti dojomehneahye tiquirore. Tiquina sa yegã Pablo tiquinare tiquiro tuhtiboriro sahata, tiquiro suhtirore dihta wahãrire wejẽ site cãahye.

—Musa ye buhiri pecapu wahanata. Cohãcjũ tiquiro dutiriro sahata musare buhemi yahu. Sa buhepegũta musa yãhure tãho duerari. Yojobure judio masa ijieyequina pehere buhegu wahaũtja, niahye Pablo judio masare.

⁷ Tiquiro sa nidi bato tiquiro topu ijiriquiro waha, Ticio Justo wame tiriquiro ya wuhupu esahye. Justo Cohãcjũre ño peoriquiro ijiahye. Tiquiro ya wahu pehe judio masa buheri wahu cahapu ijiahye. ⁸ Sa ye Crispo wame tiriquiro buheri wãhure cohteriquiro, tiquiro namono, tiquiro pohne gãhu Jesure wacũ tutuayequina ijiahye. Sa ye apequina Corinto cjẽna peyequina Cohãcjũ yere tãhoye, Jesure wacũ tutuahye. Tiquina sa wacũ tutuayequina ijigã tiquinare

wame yeahye. ⁹⁻¹⁰ Ihcã ñami Cohãcjũ quehẽnopũ yahuahye Pablöre. Tiquirore ohõ saha niahye:

—Mũhũ mehna ijiaja. Ahri macare yeequina peyequina ijire. Sa ye apequna masa mũhũre ñano ye masiedare. Sa yegũ cueracãhña mũhũ. Sa cueragũ yeere tutuaro yahuya. Sa tũhotueracãhña, ni yahuahye Cohãcjũ Pablöre.

¹¹ Sa ye ihcã cũhma quehnoano, ape cũhma deco waro to cjẽnare Cohãcjũ yere buhe, ijie tiahye Pablo.

¹² Tiquiro sa ijiri watoa Galiõ wame tiquiro Acaya yehpa cjẽna pũhtoro tiquiro ijigũ judio masa ijipihtiyequina ihcãno mehna Pablöre yahusãñe taye, tiquirore buhiri dahre dutiyequina cahapũ neahye tiquina.

¹³ —Ahriquiro masare Cohãcjũre ño peo dutiro ahri yehpa cjẽ dutiye pehere cohã dutiro nine, ni yahusãhye judio masa buhiri dahre dutiyequinare.

¹⁴ Tiquina sa ni yahusãgũ tũhoro Pablo pehe tiquinare yahu duamahye. Sa yahu duepegũta Galiõ pehe judio masare yahuahye:

—Ahriquiro mũsã Roma cjãna ye dutiyere yũhdũdcariquiro tiquiro ijigũ mũsare yũhtiboaya yũhũ. ¹⁵ Sa yena mũsa judio masa ye dutiye pehere ahriquiro yũhdũdcariquiro ijigũ mũsa basi quehnoña. Ahrire mũsa mehna masino pjerare yũhũre, ni yahuahye tiquiro judio masare.

¹⁶ Sa ninota tiquinare judio masa yahusãñe ahtamediquinare tiquiro ya tucũpũ ijiriquinare cohã wioahye tiquiro. ¹⁷ Tiquiro sa cohã wiori bato ijipihtiyequina ti wũhũpũ ijiriquina Sostenene judio masa buheri wũhũre cohteriquirore Jesu

yaquiore ñehe, buhiri dahre dutiyequina cahapꝰ queãhye tiquiore. Tiquina sa quẽgũ ihñano Galiõ sa ihña cãhye.

Pablo Antioquíapꝰ tojoaa wahahye

¹⁸ Sa yero Pablo Corintopꝰ yoari pje ijiriquiro “Wahapꝰ niaja”, ni cohe tiahye tiquiro Jesu yequinare. Tiquiro sa nidi bato tiquiro Priscila, Aquila mehna Siria yehpapꝰ ijiri macapꝰ pehãa wahahye. Cencrea wame tiri petamahapꝰ tiquina esari bato Pablo Cohãcjãre “Ohõ saha mahure ye basautja”, tiquiro nidire ye tuhasariquiroꝰ ijiahye. Sa yero sa yeriquina judio masa tiquina yeducuriro sahata tiquiro poarire waha peho dutiahye. ¹⁹ Sa yero tiquina Efeso wame tiri macapꝰ pehã sa, Priscilare, Aquila gãhure cũahye Pablo. Tiquinare topꝰ cũ, judio masa tiquina buheri wãhpꝰ wahahye. Ti wãhpꝰ esa, Cohãcjũ yere yahuahye. Sa yahuro judio masa mehna yahuducuahye. ²⁰ Tiquiro sa yahuducuri bato tiquiore tiquina mehna tojoa dutimahye. Tiquina sa dutiepegãta ohõ saha niahye Pablo:

–Tojoeraja mꝰsa mehna, niahye Pablo tiquinare.

²¹ Sa ninota,

–Wahagꝰ niaja. Cohãcjũ cahmegũ pari turi tojoa taboaga, niahye tiquinare Pablo.

Sa ni tuhasa Efesopꝰ ijiriquiro pehãa wahahye tiquiro.

²² Sa yero Cesareapꝰ pehã sa, yãhdꝰ cã, Jerusalẽꝰ esahye. Topꝰ esa, to cjẽna Jesu yequinare “¿Ne ijiajari mꝰsa?” ni, tiquinare ihña yãhdꝰ Antioquíapꝰ esahye. ²³ Topꝰ meheñe

decorigã ijiahye. Topꝑ ijiriquiro yꝑhdꝑahye. Galacia yehparꝑ ijie macaripꝑ, Frigia yehparꝑ ijie macaripꝑ pari turi esa, ti macari cjēnare Jesu yequinare buhero, bucuegã yeahye.

Apolo wame tiriquiro Efesopꝑ bueahye

²⁴ Ti pjere, judio masꝑno Apolo wame tiriquiro, Alejandría cjūno Efesopꝑ esahye. Tiquiro quehnoano yahu mihnidiquiro ijiahye. Sa yero tiquiro Cohācjū ojoarire quehnoano masiahye. ²⁵ Apequiro tiquirore Cohācjū yere yahu tuhasae tiahye. Sa yero tiquiro Ñu wame yeriquiro ye buheye dihitarre masiahye. Sa ijieperota tiquiro tutuaro bucueye mehna Cohācjū yere quehnoano bueahye. ²⁶ Sa yero judio masa tiquina buheri wꝑhꝑꝑ tiquiro cuero marieno tiquinare buhe dꝑcahye. Tiquiro sa buhegã tiquina tꝑhori bato Priscila, Aquila mehna tiquirore tiquina mehna neahye. Cohācjū yere tiquiro quehnoano poto yahu pehoeragã ihñañe quehnoano poto yahu pehoahye tiquina tiquirore. ²⁷⁻²⁸ Sa ye tiquiro Apolo pehe Acaya yehparꝑ tiquiro waha duagã Jesu yequina tiquirore “Quehnoano wahaya”, ni, ojoari pūrre ohoahye tiquirore. Ti pūri Acayapꝑ ijiequina Jesu yequinare Apolore quehnoano piti ca dutiye pūri ijiahye. Sa yero Apolo topꝑ esaro, to cjēnare Jesure wacū tutuayequinare Cohācjū cahñe mehna quehnoano yedohoahye. Judio masare ti macapꝑ ijiequinare ohō saha ni yahuahye:

—Cohācjū ohoriquiro mꝑsa cohteriquiro ijire Jesu. Cristo waro ijire tiquiro, ni yahuahye judio masare apequina masa tiquina ihñonopꝑ.

Cohãcjũ yere tiquina ojoari mehna tiquiro quehnoano queoro yahugũ tũhoye tiquina “Poto ijierare”, ni masiedahye. Sa yero Cohãcjũ cahĩne mehna tiquirore wacũ tutuayequinare quehnoano yedohoahye Apolo.

19

Pablo Efesopũ wahahye

¹ Corintopũ Apolo tiquiro ijiri watoa, Pablo pehe cũnũ cjũpũ mũja yũhdũa, Efesopũ esahye. Topũ esaro ihquẽquina Jesu yequinare bocahe.

² Tiquinare boca saro tiquiro tiquinare sinituahye:

—¿Mũsa Jesure wacũ tutuari bato mũsa pehe Espĩritu Santore cũo dũcari? ni, sinituahye Pablo.

Tiquiro sa nigũ tũhoye tiquirore ohõ saha ni yahuahye tiquina:

—“Espĩritu Santo ijire”, ni yahuerari usãre, ni yahuahye tiquina.

³ Tiquina sa ni yahuri bato Pablo tiquinare sinituahye tja:

—¿Noa ye buheyere mũsa tũhori bato wame yeri mũsare? niahye tiquiro tja.

—Ñũ ye buheyere usã tũhori bato wame yeri usãre, ni yahuahye tiquina.

⁴ Tiquina sa nigũ tũhoro ohõ saha niahye Pablo:

—Masa tiquina ñaĩe yerire tiquina duhugũ ihñano wame yeahye Ñũ. Sa yero tiquiro wame yeye pehe tiquina ñaĩe yerire tiquina duhurire masare ihñoati ijire. Sa yero apee boro gũhũre yahu nemoahye Ñũ. “Yũhũ bato ahtariquiro pehere wacũ tutuaya mũsa”, ni yahuahye tiquiro.

Sa nino Jesure yahuro niahye, ni yahuahye Pablo tiquinare.

⁵ Tiquiro sa nigũ tiquina tũhori bato, Jesu wame mehna wame yeahye tiquinare. ⁶ Sa yero Pablo tiquina ihquẽquina bui tiquiro omoca duhu peogã, Espíritu Santo pehe wihiahye tiquinapũre. Tiquiro sa wihiri bato tiquina pehe tũhomehneñe yahuducuye mehna yahuducu, Cohãcjũ yere yahuahye. ⁷ Tiquina ijipihtiyequina doce umũa ijiye ijiboaga.

⁸ Came Pablo judio masa tiquina buheri wũhũpũ sajã, ihtia asũ waro decoripe cuero marieno Cohãcjũ pũhtoro tiquiro ijiyere yahuducuahye tiquina mehna. Tiquirore tiquina sa tũhori bato “Ahri ijirota ijire”, niahye tiquina. ⁹ Sa niepegũta apequina pehe tũho duerahye. Sa ye tiquina masa tũhoro quehnoañe buheyere ñano niahye. Tiquina sa nigũ tũhoro Pablo pehe Jesu yequinare pijĩ wijia, ape siepũ wahahye. Waha, Tirano wame tiri wũhũ buheri wũhũpũ decoripe masare Cohãcjũ yere yahuahye tiquiro. ¹⁰ Pũa cahma waro buhee tiahye tiquinare. Tiquiro sa buhegũ ijipihtiyequina Asia yehpa cjẽna judio masa, judio masa ijieyequina mehna mari pũhtoro Jesu yere tũhoahye. ¹¹ Sa yero Cohãcjũ tutuaye mehna Pablo peye tahari ye ihñoahye. ¹² Suhti cahseri Pablo tiquiro pagũre pihari cahserire, tiquiro pihari suhti gũhũre ne cã, dohatiyequinare ohoahye. Ti suhtire ohogũ tire ñeheñe tiquina dohatiye yũhdũa wahahye. Sa ye watĩa tiquina mehna ijiriquina wahaa wahahye ti suhtire tiquina ñehedi bato.

¹³ Sa ijigũ apequina judio masa, sa tiniducuyequina, watĩare cohãñequina judio masa yayia iji-

ahye. Sa ye Pablo tiquiro yeriro sahata Jesu tutu-aye mehna watĩare cohã duamahye. Sa ye watĩare duhu dutimahye tiquina.

—Pablo yahuriquiro, Jesu tiquiro tutuaye mehna dutiaja musare. Wahaya. Ahriquiro mehna pari turi ijieracãhña, nimahye tiquina watĩare ohoye.

¹⁴ Esceva wame tiriquire siete tiquiro pohne pehe sata yemahye. Esceva pehe judio masano pahia pũhtoro ijiahye. ¹⁵ Tiquiro pohne watĩnore tiquina waha dutiri bato, watĩno pehe ohõ saha niahye tiquinare:

—Jesure masiaja. Pablo gũhare masiaja. Musa pehere masiedaja, niahye watĩno tiquinare.

¹⁶ Tiquiro sa nigũta watĩnore caoriquiro pehe tutuaro tiquinare ñehe maa wahahye. Sa yero tiquinare ña yũhdũaro yeahye. Tiquiro sa yeri bato suhti marieñequina, cami tiyequina oma wi-jiaa wahahye tiquina ti wũhare. ¹⁷ Tiquina sa yeri bato ijipihtiyequina Efeso cjẽna, judio masa, judio masa ijieyequina mehna tire tũhoye, cue yũhdũahye tiquina. Sa ye mari pũhtoro Jesu yere bũjũpero marieno yahuducuahye masa pehe.

¹⁸ Sa ye masa peyequina Jesure wacũ tutu-ayequina tiquina ñano yerire yahuye ahtahye. ¹⁹ Tiquina mehna cjẽna peyequina yayia masare ujuayequina yero saha yeyequina ijiahye. Sa ye tiquina ojoari pũrine yayia tiquina yerire yahuye pũrine topũ ne cãhta, masa ihñonopũ ti pũrine ujuã cohã cãhye tiquina. Ti pũri wapa tirire tiquina queogã, ijipihtiyẽ pũri cincuenta mil cjoeri niñeru cjoeri wapa timahye ti pũri. ²⁰ Sa ye Cohãcjũ

yere cahmeñequina peyequina wahahye. Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro yequina wahahye.

²¹ Tiquina sa wahari bato Pablo ohõ saha ni tãhotuahye: “Macedonia yehparũ esa mũhta, ti yehpare yũhdũa, Acaya yehpare esautja. Ti yehpare yũhũ esari bato Jerusalẽpũ wahaũtja. Ti macare yũhũ esari bato Romapũ wahaũtja”, ni tãhotuahye Pablo. ²² Pũaro tiquirore yedohoyequinare tiquiro pano oho mũhtahye Macedonia yehparũ. Timoteo, Erasto gãhũ ijiahye tiquina. Sa yero Pablo pehe ihcãquiota tojoa nũnũ tãrĩahye Asia yehparũ.

Efesopũ masa usua, sañuducuahye

²³ Ti pjere Efesopũ Jesu yere apequina cahmedaye, Pablo gãhũre tuhtiahye. ²⁴ Plata mehna dahrariquiro Demetrio wame tiriquiro plata mehna cohãcjõno Artemisa wame tiricoro ya wãhũ queoyere yeriquiro ijiahye. Sa yero tiquiro apequina plata mehna dahrayequina mehna ti queoyere dua, pajiro wapatahye tiquina. ²⁵ Sa yero Demetrio apequina plata mehna dahrayequinare piji cahmecoa yahuahye tiquinare.

—Tũhoya mũsa. Ahri dahraye mehna pajiro mari wapatarire masine mũsa. ²⁶ Ahriquiro Pablo yerire tiquiro buheri gãhũre masine mũsa. Ohõ saha ni buhere tiquiro. “Cohãmana queoye masa tiquina yeyequina catiyequina ijierare”, ni yahue tiri tiquiro. Tiquiro sa nigũ tũhoye peyequina Efeso cjẽna, ijipihtirorpũ apequina Asia yehpa cjẽna gãhũ ti buheyere “Ijirota ijire”, nie tiri. ²⁷ Sa niñe mari dahrayere masa ñano yahuducuboaga. Sa ye

mari yacoro cohãcjõno Artemisa ya wãhure masa cohãboaga. Sa yero ticoro ijipihtiyequina Asia yehpa cjëna, ijipihtiri yehpa cjëna tiquina ño peorico ticoro ijiepegũta ticoro tutuaye butiarota. Sa ye masa ticorore masiedaboaga, niahye Demetrio tiquinare.

²⁸ Tiquiro sa nigã tahoye tiquina pehe tutuaro usua, sañuducuahye:

—Artemisa Efeso cjãna mari yacoro cohãcjõno tutuaricoro ijire, ni, sañuducuahye tiquina.

²⁹ Sa ye Efeso cjëna ijipihtiyequina sañuducu yãhdã, tãho masiñe pihtia wahahye. Sa wahaye, Gayore, Aristarco gãhure ñehe, masa tiquina cahmecoanopũ tiquinare weje cãhye. Gayo, Aristarco mehna Macedonia cjëna ijiye, Pablo mehna tiniñequina ijie tiahye. ³⁰ Sa ye Pablo masa cahapũ tiquiro waha duagã, Jesu yequina pehe tiquirore waha dutierahye. ³¹ Sa ye apequina ti yehpa cjëna pãhtoa, Pablo mehna cjëna ijiye, tiquina cahacjënare yahu dutiahye Pablore:

—Masa tiquina cahmecoanopũ wahaeracãhña, ni yahu duti ohoahye pãhtoa tiquina cahacjënare Pablopũre.

³² Sa ye topũ cahmecoañequina mehna cjëna pehe peyequina “¿Dũhsena tana mari cahmecoana niajari?” ni, masiedahye. Sa ye tiquina sañuducu nemoahye. Ahrie pehepũ ijiyequina sijoro ni, sañuducuahye. Apequina gãhũ sijoro ni sañuducuahye. ³³ Sa ye judio masa pehe Alejandro wame tiriquire masare yahu dutimahye. Sa yero Alejandro “Dihta mariahña”, nino tiquiro omoca mehna quẽ dijioahye. “Ahriquina usãre judio masare tuhtiye

nine”, ni t̄hoturo judio masare cahmota duaro, yahuducumahye. ³⁴ Tiquiro sa niepeḡta judio masano tiquiro ijiḡ ihñañe masa ijipihtiyequina ihcāno mehna p̄a hora waro sañuducuahye:

—Artemisa, Efeso cjāna mari yacoro cohācjōno tutuaricoro ijire, ni, sañuducuahye tiquina.

³⁵ Tiquina sa ni sañuducuḡ ihñano, Efeso cjēna p̄htoare yedohoriquiro masare, “Dihta mari-ahña”, ni, yahuahye tiquinare.

—M̄sa Efeso cjāna t̄hoya. Efeso cjāna mari yacoro tutuaricoro cohācjōno Artemisa ya w̄h̄ cohtena mari ijiḡ ijipihtiri yehpa cjēna masine. Sa ye w̄h̄sep̄ bora dijia tari queoyere cohtena mari ijiḡ ḡh̄re masine masa. ³⁶ Sa ye apequina “Ahri poto ijierare”, ni masiedare. Sa yena usueracāhña m̄sa. Quehnoano t̄hotuya m̄sa. ³⁷ Ahriquina m̄sa ñehe tariquina mari cohācjōnore ñano ni yahuducuerari. Sa ye tiquina cohāmana w̄h̄sep̄re sajā, yaquerari. Sa yena quehnoano yeya m̄sa. ³⁸ Sa ye Demetrio, plata mehna dahrayequina mehna ahriquinare m̄sa ñehediquinare yahusā duaye, buhiri dahre dutiyequina pehere yahuahro tiquina. Tiquina buhiri dahre dutiyequinare ahriquinare yahusā masine. ³⁹ Pari turi cahmecoana quehnoano mehna cahmecoaña. Yojop̄re m̄sa yeriro saha yeracāhña. ⁴⁰ Miare m̄sa ihyo waro usua, sañuducurire mari p̄h̄toa t̄hoye, “Marine cohāñe niaga”, ni t̄hotueta tiquina. Sa yena m̄sa sa ni sañuducurire tiquinare quehnoano poto yahu masiedaja mari, ñahye p̄htoare yedohoriquiro masare.

⁴¹ Sa ni yahu tuhasa, “To puno tjire. Wahaya”, niahye tiquiro masare.

20

Macedonia yehpapu gũhare, Grecia yehpapu gũhare Pablo esahye

¹ Ti sa wahari bato, Pablo pehe Jesu yequinare piji cahmecoa yahuahye. Yahu tuhasa, tiquinare cohe tiahye. Cohe ti tuhasa, Macedonia yehpapu wahaa wahahye. ² Topu esa, buhe, to cjẽna Jesu yequinare bucuegũ yeahye tiquiro. Tiquinare buhe tuhasa, Grecia yehpapu esahye tiquiro. ³ Topu tiquiro ihtia asũ waro ijiahye. Topu ijiro Siria yehpapu pehãa waha duamahye. Tiquiro sa waha duepegũta judio masa duhti queahye, tiquirore ñehe duaye. Sa yero Pablo ape mahapu, Macedoniaru wahari mahapu wahahye. ⁴ Sa waharo Asiaruta esahye. Topu Berea cjãno Pirro macano Sópater wame tiriquiro pehe Pablоре piti ti cãhye. Sa ye Tesalónica cjẽna Aristarco, Segundo gũhu tiquirore piti ti cãhye. Sa ye Asia cjẽna Tíquico, Trófimo gũhu Asiaru tiquirore piti ti cãhye. Derbe cjãno Gayo wame tiriquiro Timoteo gũhu tiquiro mehna wahahye. ⁵ Tiquiro mehna cjẽna tiquiro pano waha, Troa wame tiri macapu tiquirore cohteri jiri. ⁶ Tiquina sa cohtegũ pugũ yeye moremehneñe pãre tiquina ihyari bose deco bato usã pehe Filipopu ijirina yucusa mehna waha, ihcã omope decori pehã, Troapu usã esau. Siete decori waro ijii topure.

Troapu Pablo tinino wahahye

⁷ Domingo ijigũ Jesu yequina cahmecoa, pãre duhu peori Santa cena yeye tehe. Tiquina sa yeato pano Pablo tiquinare buheri. Sa yero Pablo ape decopũ wahatiquiro ijiro yoari pje tiquiro buheri. Ñami decopũ buhe duhuro taro nimedi. ⁸ Sa yena uhmũano cjã tucũpũ peye paca sihãñe paca ijiri tucũpũ cahmecoaũ usã. ⁹ Pablöre tiquiro tũhori watoa wahmũno Eutico wame tiquiro meheni sopecahagã buipũ mũja pje dujiri. Sa yero Pablo tiquinare yoari pje tiquiro buhe nemogũ wahmũnore wũjũa ahtari. Sa yero tiquiro carĩ maa, ihtia casario buipũ dujiriquiro majare maa dijiaa wahari. Tiquiro bora dijiaari bato tiquina tiquirore yariariquiropũre tu wahcõ daporĩ. ¹⁰ Tiquina sa yegũ ihñano Pablo dijia, wahmũnore quẽ suhsuri. Tiquiro sa yeri bato Jesu yequinare yahuri tiquiro:

—Jeripohna ñaedacãhña. Yarierare ahriquiro. Catire, nidi Pablo pehe.

¹¹⁻¹² Tiquiro sa nigũ wahmũno yariamediquiro masaa wahari. Tiquiro sa masagũ ihñañe tiquina bucue yũhdũari. Sa bucueye uhmũano cjã tucũpũ mũja, pãre duhu peori Santa cena yeye tehe. Tiquina sa yeri bato yoari pje Pablo tiquinare buheri. Tee bohreato panogãpũ tiquinare buhe duhuri. Tiquiro buhe tuhasagũ wahaa wahaũ usã.

Pablo Troapũ ijiriquiro waha, Miletopũ esahye

¹³ Pablo pano yucũsa mehna Asõpũ usã pehe esa mũhtaũ. Pablo pehe mahapũ waha duari. Pablo tiquiro nidiro sahata Asõpũ tiquirore usã piti caũ. ¹⁴ Tiquirore usã piti cagũ, usã mehna tiquiro sajãri yucũsarũ. Tia mehna waha, Mitilenerũ usã esaũ.

15 Topure esa yuhduu, ape decoru Quíore yuhduu usã. Ape decoru Samoru esau usã. Ape deco pehere Miletopu esau usã. 16 Pablo Pentecoste deco ijigũ, Jerusalẽpu esa duari. Sa yero Asia yehparu yoari pje iji duerari. Sa yero Efesore poto yuhduu, Miletopu wahã sa u usã.

Pablo Efeso cjẽnare Jesu yequina puhtoare yahuahye

17 Sa yero Pablo Miletopu ijiro, Efeso cjẽnare Jesu yequina puhtoare pijiori tiquiro. 18 Sa tiquiro pijiori bato tiquina Pablo cahapu wihiri. Tiquina wihigũ ihñano tiquinare Pablo yahuri:

—Asiapu coã wihigu musa mehna yuhu yerire masine musa. 19 Musa mehna ijigu ne sijoro nino marieno Jesu, mari puhtoro yere yee tii yuhu. Sa yegu musare paja ihñau. “Musare yuhducaja”, niedu yuhu. Judio masa yuhure tiquina ñano yepegũta Cohãcjũ yere yee tii yuhu. 20 Sa yegu musa quehnoano wahatire cahmegu musare yahu peho cãu yuhu. Masa tiquina ihñonopu musa wuhusepu gũhure buhei yuhu. 21 Sa yegu judio masare, judio masa ijieyequina gũhure ihcãno mehna buhei yuhu. “Musa ñañene bujua witina, Cohãcjũ ye pehere comesaya. Sa yena Jesu mari puhtorore wacũ tutuaya”, ni yahuu yuhu. 22 Sa yegu Espiritu Santo tiquiro dutiriro sahata yojopure Jerusalẽpu wahau niaja. Yuhu topu wahagu yuhu dahse wahatire masiedaja yuhu. 23 Ohõ saha nidi Espiritu Santo yuhure: “Jerusalẽpu mahu ñano yuhduata. Sa ye mahu peresu yeeta”, nidi Espiritu Santo yuhure. Yojopure yuhu macaripe yuhu esagũ sa ni yahuri yuhure. Jerusalẽpu wahagu Espiritu

Santo tiquiuro yahuri dihitare masiaja. ²⁴ Tiquiro sa yahuepegũta quehnoañe buheyere, Cohãcjũ tiquiro cahĩne buheyere yahuacjũ ijiaja. Jesu mari pũhtoro tiquiro ye dutirire ye peho duaja. Ahrire yerigũ ijigũ, yũhũ yariatire cueraja yũhũ.

²⁵ 'Sa yegũ mũsa mehna ijigũ Cohãcjũ tiquiro pũhtoro ijiyere yahue tii yũhũ mũsare. Ne mũsare pari turi ihñasi yũhũ. Ahrire masiaja yũhũ. ²⁶⁻²⁷ Sa masigũ miare ahrire yahuaja mũsare. Ijipihtiye Cohãcjũ yere yahuu yũhũ mũsare. Sa yero ijipihtiyequina mũsa mehna cjẽna Cohãcjũ yere cahmeeñequina tiquina ijigũ yee buhiri ijierare. ²⁸⁻²⁹ Mũsa basi quehnoano yeya. Sa yena Jesu yequinare Espĩritu Santo mũsare ihbo dutigũ, tiquiro ihbo dutiriquinare quehnoano ihboya. Ovejare ihboyequina ovejare tiquina ihboro saha Jesu yequina gũhũre ihboya mũsa. Cohãcjũ macũno tiquiro yariaro tiquiro dii cohãno mehna Cohãcjũ tiquinare tiquiro yequina ijiatiquinare yeri. Yũhũ ohõre wahari bato apequina ñañequina pehe yaquiuro ovejare tiquina wejẽno saha Jesu yere mũsa yeborire dojomehneeta. Sa yena Jesu yequinare quehnoano ihboya. ³⁰ Camerũre apequina mũsa mehna cjẽna pehe Jesu yequinare ni meho, ap-eye buheyere tũho dutieta. Tiquina sa dutigũ tiquina tũhoeta. ³¹ Sa yena quehnoano yeya mũsa. Decoripe, ñaminipe paja ihñañe mehna buhei yũhũ mũsare. Ihtia cũhma waro quehnoano buhei yũhũ mũsare ijipihtinare. Tire quehnoano wacũña mũsa.

³² 'Yojopare yũhũ wahari bato Cohãcjũ mũsare ihña ihborota. Tiquiro cahĩne buheyere buhena

quehnoano ijinata m̄usa. Cohãcjũ tiquiro buh-eye mehna m̄sare tiquiro yequinare quehnoano yedoho masine. Sa yero tiquiro yequina dihitare tiquiro ye duariro sahata m̄usa p̄ritare quehnoano yerota. ³³ M̄usa niñeru c̄oyere, m̄usa suhti c̄oye ḡũhure “Yũhure ohoya”, niedu. ³⁴ Yũhu basi dahra wapatau ye ijiatire. Sa yegu yũhu cahmeñene, yũhu mehna cjẽna tiquina cahmeñe ḡũhure yũhu dahra wapataru mehna nei. Yũhu sa yerire masine m̄usa. ³⁵ Mari ohõ saha tutuaro dahrana apee boro c̄oyeyequinare yedohoro cahmene marine. Ahrire m̄sare ye ihñou yũhu. Jesu mari p̄htoro tiquiro nidire wacũña m̄usa. “Tiquiro ohogũ ñehediquiro yũhduro ohoriquiro pehe bucuere”, nidi jiri Jesu tiquiro basi, ni yahuri Pablo Jesu yequina p̄htoare.

³⁶ Sa nidi bato Pablo tiquina mehna d̄sepe curi mehna quehe sa, Cohãcjũre sinidi. ³⁷ Tiquiro sa sinidi bato tiquina ijipihtiyequina Pablõre quẽ suhsu, wahsupure ihmi, utiri. ³⁸ “M̄sare pari turi ihñasi yũhu”, to pano tiquiro nigũ t̄hoye tutuaro bujua witiri tiquina. Sa ye tiquirore tu n̄n̄n̄ tã buhari petamaharu. Topu usãre ihña n̄n̄n̄ tãri usã wahagũ.

21

Pablo Jerusalẽru pari turi wahahye

¹ Jesu yequinare “Wahana niaja”, ni, yucusa mehna, Cos wame tiri n̄ncopu poto waha, pehã sau usã. Ape decopu Roda wame tiri n̄ncopu pehã sa, yũhdua, Pátara wame tiri macaru esau usã. ² Pátararu ijina, Feniciaru wahatiare yucusare

bocau usã. Sa yena tia mehna wahaу usã. ³ Sa wahaу Chipre wame tiri nuсuore poto ihña yuhduу usã. Cũ pehe pehe ijiri ti nuсuo. Ti nuсuore yuhduа, Siria wame tiri yehpapу esau usã. Sa yena yucusa cjẽ doeri cjẽne yucusa cjãno Tiro wame tiri macapу tiquiro dure mogũ topу pahsarĩ. ⁴ Topу Jesu yequinare ihñana, siete decori waro tojoarĩ usã ti macapу. Sa ye to cjẽna Jesu yequinare Espiritu Santo tiquiro yahuriro sahata tiquina Pablоре Jerusalẽpу waha dutieramedi. ⁵ Tiquina sa niepegũta ti macare siete decori usã ijiri bato, wahaу usã. Usã wahato panogã ijip-ihtiyequina Jesu yequina, tiquina namosãnumia mehna, tiquina pohne mehna, maca duhtу cahapу usãre ihña tojoari. Sa yena ijipihina usã paduropу esa, dusepe curi mehna quehe sa, Cohãcjũre sinii. ⁶ Usã sa sinidi bato, “Wahana niaja”, ni, tiquinare quẽ suhsu bato ti wahaу usã. Usã wahagũ ihña nuнu тã, tiquina pehe majaa wahari tiquina ye wuhusepу.

⁷ Tiro wame tiri macare maja yuhduу usã. Sa yena Tolemaidapу wahã saу usã. Toputa pajiri mare waha bato тii usã. Ti macapу esa, Jesu yequinare “¿Usã acaye, ijiajari?” ni, ihcã deco usã tiquina mehna ijinii. ⁸ Sa yena ape decopу tja Pablo mehna mahapу wahaу usã Cesarea wame tiri macapу wahana. Topу esa, quehnoañe buheyere yahuriquiro Felipe wame тiriquiro ya wuhapу esau. Sa yena tiquiro mehna tojoau usã. Felipe Jesu yequina tiquina siete besenohriquina mehna cjãno ijiri. ⁹ Sa yero tiquiro pititiaro numia pacaro ijiri. Tiquina numia pehe Cohãcjũ yere yahuye numia ijiri. Nuhmia ijiri. ¹⁰⁻¹¹ Topу

usã meheñe decorigã usã ijiri bato, Agabo wame tiriqairo Cohãcjũ yere yahu m̄htariqairo Judeap̄u ijiriquiro usãre ihñano wihiri. Sa yero tiqairo Pablo ya dare jeri turi dare ne, tiqairo dah-pocãrine, tiqairo omocarine d̄htero, queo yahuri:

—Ohõ saha nidi Espíritu Santo. “Ahri dare c̄oriquiro Jerusalẽp̄u tiqairo esagũ, judio masa sa d̄hteeta tiqairore. D̄hte tuhasa, judio masa ijieyequinare ohoeta tiquina tiqairore”, nidi Espíritu Santo, ni yahuri Agabo.

¹² Tiquiro sa nigũ t̄hona, usã Cesarea cjẽna mehna Pablora tutuaro cahĩ usã. Tiquirore Jerusalẽp̄u waha dutierami. ¹³ Usã sa nigũ Pablo pehe ȳhtiri:

—¿D̄hse ni utina niajari m̄usa? Ȳh̄u pehere bujua witigũ yeaga m̄usa. Tiquina ȳh̄ure peresu tiquina yegũ quehnoanota. Ȳh̄u Jerusalẽp̄u Jesu mari p̄h̄toro yere ȳh̄u yeri buhiri ȳh̄u yariagũ quehnoanota, nidi Pablo usãre.

¹⁴ “Wahaeraja”, tiqairo nigũ t̄ho duana nimi usã. Tiquiro “Wahātja”, tiqairo nigũ, sa t̄hotu c̄̄h̄u usã. Ohõ saha nii:

—Mari p̄h̄toro tiqairo cahmeno sahata yeahro, nii usã.

¹⁵ Tire yahu bato ti, usã yere quehno, waha waha usã Jerusalẽp̄u wahana. ¹⁶ Top̄u usã wahagũ meheñequinagã Cesarea cjẽna Jesu yequina pehe usã mehna wahari. Sa yena tiquina mehna cjãno Chipre cjãno Mnasõ wame tiriqairo ya w̄h̄p̄u esau usã. Tiquiro yoari pje Jesu buheriquiro ijiri. Sa yero tiqairo ya w̄h̄u usã ijiati w̄h̄u ijiri. Sa yena Jerusalẽp̄u esau usã.

Pablo Santiagore ihñano wahahye

17 Jerusalēp_u usã esagũ, to cjēna Jesu yequina pehe “¿Wihiajari?” ni, bucueye mehna pití cari usãre. 18 Ape decop_u Pablo usã mehna Santiagore ihñano esari. Usã top_u esagũ top_u ijipihtiyequina Jesu yequina p_uhtoa ijiri. 19 Sa yero Pablo tiquinare tiquiromooca ñehedi bato judio masa ijieyequinare tiquiromo buherire yahu pehori Jesu yequinare. Cohãcjũ tiquiromo yedohoye mehna tiquiromo yerire yahu pehori. 20 Tiquiromo sa ni yahugũ t_uhoye, “Cohãcjũ quehnoag_u, tutuag_u ijire m_uh_u”, ni ño peori tiquina pehe Cohãcjũre. Sa ni tuhasa tiquina Pablome ohõ saha ni yahuri:

—Usã acay_u, yojop_ure peyequina judio masa Jesure wacũ tutuayequina ijire. Tire masine m_uh_u. Sa ye tiquina ohõ saha ni t_uhoture: “Cohãcjũ dutiyere, Moisep_uta marine tiquiromo cũrire marine ye pehoro cahmene”, niñe nine. 21 Ohõ saha ni nemore tiquina. “Ape siep_u ijieyequinare judio masa ijieyequina watoap_u ijieyequinare judio masare Cohãcjũ Moiseretiquiromo cũrire cohã dutiahye Pablo”, nimeidi ohõ cjēna judio masa m_uh_ure. “Pablo judio masa pohnene cuhnucun_u sohtoa cahserogãre y_uhrene dutierare”, nimeidi m_uh_ure tiquina. “Judio masa tiquina yee tiyere Pablo duhu dutire”, ni ahri gãh_ure ni yahu wajare m_uh_ure. 22 Sa ye m_uh_u ohõre wihigũ t_uhoye tiquina cahmecoaeta m_uh_ure tuhtiyetehe. Sa yeg_u ohõ saha yero cahmene m_uh_ure. 23 M_uh_ure usã dutiromo sahata yeya. Yojop_ure ohõre pititiaro um_ua Cohãcjũre wacũñequina “Ohõ saha yematja”, niñequina ijire. 24 Tiquina mehna wahaya. Sa ye Cohãcjũ Moiseretiquiromo dutiromo sahata tiquina basi Cohãcjũ yere

yee tehe tiquina ñano yeyere coseye nine. M̄h̄h̄ gũh̄h̄ sata yeya. Sa yeḡh̄ tiquina sa yeati wapare wapa yeya m̄h̄h̄ pehe. M̄h̄h̄ sa wapa yeri bato tiquina poarire w̄h̄h̄ peho duti masine tiquina. M̄h̄h̄ sa yeḡh̄ ih̄ñañe masa m̄h̄h̄re tiquina niñe ni mehorì ijiḡh̄ masieta ijipihtiyequina. Coh̄ãcj̄h̄ Moiserere tiquiroy c̄uri dutiyere yeḡh̄ m̄h̄h̄ ijiḡh̄ masieta tiquina.

²⁵ Sa yena judio masa ijieyequina Jesu yequina pehere us̄ã ojoari p̄ure oho tuhasa. Oh̄õ saha ni, ojoa us̄ã. “ Coh̄ãcj̄h̄ ijire’, tiquina niñe queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere, diire, wama tiquina ñehe wej̄ediquinare wahiquinare ihyerac̄ãh̄ña m̄sa. Sa yena w̄hana tierac̄ãh̄ña”, ni, yahu ojoa us̄ã ojoari p̄ure, nidi tiquina Pablory.

Coh̄ãcj̄h̄ w̄h̄h̄p̄h̄ judio masa Pablory ñeheahye

²⁶ Tiquina sa ni yahuducuri bato ape deco Pablo pehe pititiary ama mehna tiquina basi Coh̄ãcj̄h̄ yere yeye tehe tiquina ñano yerire coseye tehe, Coh̄ãcj̄h̄ w̄h̄h̄p̄h̄ saj̄ã wahahye. Ti w̄h̄h̄p̄h̄ saj̄ã saro, tiquinare yahuahye Pablo: “Oh̄õpe decori d̄hsare m̄sa coseato”, ni yahuahye tiquiroy pititiary. Sa ye tiquina cose bato tiri decop̄h̄ tiquinapequina Coh̄ãcj̄h̄re wahiquinare tiquina ohoati deco ijiri.

²⁷ Sa ye tiquina cose pehoboriro mehenoḡã d̄hsaḡã waro Coh̄ãcj̄h̄ w̄h̄h̄p̄h̄ Pablo tiquiroy ijiḡh̄ Asia yehpa cj̄ena judio masa pehe ih̄ñahye tiquiroy. Sa ih̄ñañe Pablory q̄iti dojomehne, apequinare tiquiroy mehna usuaḡã yehye tiquina. Sa usua, judio masa Pablory ñehe, sañuducuahye:

28 —Musa usã acaye, Israe masa usãre yedohona ahtaya. Ahriquiro ijire. Ahriquiro Cohãcjũ Moiserere tiquiro cûri dutiyere, ahri wuhũ gãhũre cohã duti, buhere ijipihtiyequinare. Sa ye marine judio masare ñano ni yahuducure. Sa yero tiquiro Cohãcjũ wuhũpũre judio masa ijieyequinare ne sajãri. Sa yero ahri wuhũre ñãñe mariedi wuhũre tiquiro dojomehnedi, ni, sañuducuahe judio masa Asia yehpa cjẽna to cjẽnare.

29 To pano Jerusalẽpũ Pablo Trófimo mehna tiquiro ijigũ judio masa ihñae tiahe. Trófimo Efeso cjũno judio masũno ijieriquiro ijiri. Tiquiro sa ijigũ masiñe ohõ saha ni tũhotuahye tiquina: “Pablo Trófire Cohãcjũ wuhũre ne sajãno niaga”, ni tũhotuahye judio masa. 30 Masare sa ni yahu tiquina sañuducuri bato ti maca cjẽna peyequina tutuaro usuahye. Peyequina oma cãhta, Cohãcjũ wuhũpũ ijiriquire Pablõre ñehe weje wijiaa wahahye. Sa ye ti wuhũ sopecaharire bihahye tiquina. 31 Sa ye tiquina tiquire wejẽñe tee nimahye. Tiquina sa yegũ ihñañe “Ijipihtiyequina Jerusalẽ cjẽna usua, sañuducuye nidi”, ni, apequina pehe yahuye wahahye surara pũhtõre. 32 Tiquina sa nigũ tũhorõ pũhtõre pehe tiquiro yequina surarare, tiquina dutiyequina gãhũre cahmecoadoqueo, tiquina mehna Pablõre wejẽ duayequina cahapũ oma cã esahye. Surara tiquina esagũ ihñañe Pablõre quẽmediquina quẽ duhu cãhe. 33 Sa yero surara pũhtõre Pablo cahapũ esa, pũa da come dari mehna tiquire dũhte dutiahye. Tiquina dũhte tuhasagũ ihñaño, pũhtõre Pablõre sinituahye:

—¿Noa boro ijiajari ahriquiro? ¿Yabe buhiri

tiqirore sa yeajari m̄asa? ni, sinituahye tiqiro tiquinare.

³⁴ Tiquiro sa sinituḡũ t̄ahoye masa pehe “Oh̄o saha yeri tiqiro”, ni, apequina ḡũh̄u sijoro saha ni sañuducu, yahuahye surara p̄ah̄torore. Sa ni tiquina sañuducuḡũ surara p̄ah̄toro quehnoano t̄ahoerahye. Sa yero tiqiro surara ya w̄ah̄p̄u Pabl̄ore nea dutiahye. ³⁵ Ti w̄ah̄p̄u esa, Pablo m̄ajari escarerap̄u tiqiro m̄ajano taro yeḡũ masa pehe tiqirore quē duaye nimahye. Tiquina sa yeḡũ surara pehe tiqirore ne w̄h̄a m̄ajaa wahahye. ³⁶ Masa tiquinare peyequina n̄h̄n̄ t̄ã, sañuducu n̄h̄n̄ t̄ãh̄ye.

—Tiqirore wejē c̄ãh̄ña, ni, sañuducuahye tiquina Pabl̄ore.

Pablo “Ne masare ñano yeraja ȳh̄h̄”, ni, yahuahye

³⁷ Sa ye ti w̄ah̄p̄u tiquina peresu yeato pano, Pablo pehe p̄ah̄torore siniyahye:

—Ȳh̄h̄ m̄h̄h̄ mehna yahuducu duaga, ni siniyahye Pablo.

—¿M̄h̄h̄ griego masa yere yahuducujari? ³⁸ ¿Soh̄o ijiriḡu, Egipto c̄j̄ũ ijierajari m̄h̄h̄? Tiquiro masare tiquina p̄ah̄toare coh̄ã dutiriquiro, cuatro mil masa wejēñequina pehere masa marienop̄u neari jiri. ¿Tiquiro ijierajari m̄h̄h̄? niahye surara p̄ah̄toro Pabl̄ore.

³⁹ Tiquiro sa niḡũ t̄ahoro Pablo ȳah̄tiahye:

—Tiquiro ijieraja ȳh̄h̄. Judio mas̄u ijiaja. Tar-sop̄u Cilicia yehp̄ap̄u ijiri macap̄u masa bajuu ȳh̄h̄. Ihyo ijiri maca c̄j̄ũ ijieraja ȳh̄h̄. Ȳh̄h̄

ahriquina masa mehna yahuducu duaga yuhũ, niahye Pablo tiquirore.

⁴⁰ Tiquiro sa nigũ tũhoro pũhtoro pehe tiquirore yahuducu dutiahye masa mehna. Sa yero Pablo m̃ajari escarera p̃a ducuro tiquiri omocari mehna “Dihta mariahña”, niahye masare. Tiquiro sa yegũ ihñañe, dihta mari pih̃tia wahahye. Tiquina dihta mariahgũ ihñano, Pablo judio masa ye mehna yahuahye tiquinare.

22

¹ –Yuhũ acaye, yuhũ yerire yahutja m̃asare. Yuhũ yahugũ tũhoya m̃asa, niahye Pablo.

² Tiquiro sa nigũ Pablo judio masa ye mehna tiquiri yahuducugũ tũhoye masa pehe dihta mari dojoa wahahye. Sa yero Pablo tiquinare yahuahye:

³ –Yuhũ judio masuta ijiaja. Tarso wame tiri macap̃a, Cilicia yehrap̃a ijiri macap̃a masa bajun yuhũ. Sa ijepegũta ahri maca Jerusalẽp̃ta b̃uc̃na yuhũ. Sa yero yuhũre Gamalie wame tiriquiri buhee tiri. Sa yegũ yuhũ mari ñec̃sum̃na m̃ana panop̃a c̃jẽna dutiyere quehnoano buhei. Yojop̃are mari Pac̃are m̃asa yero sahata yuhũ gũhũ ño peoe timi. ⁴ Sa yegũ Jesu yequinare ñano yee tii yuhũ. Ihquẽquina tiquinare wejẽe tii yuhũ. Ñm̃are, numia gũhũre ñehe, peresu yee tii yuhũ.

⁵ Pahia p̃ahtoro, judio masa b̃uc̃na mehna tiquina ojoaye p̃urine Jesu yequinare ñehe dutiye p̃urine yuhũre ojoa basari. Mari acayere Damasco c̃jẽnare ti p̃urine ihñogũ t̃uu nimi Jesu yequinare ñehei t̃uhũ. Tiquinare ñehe, ne cãhta peresu yei t̃uu nimi. Jerusalẽp̃a tiquinare ne cãhta duami buhiri

dahrei t̄h̄h̄. Ohō saha ȳh̄h̄ nigũ pahia p̄h̄toro, judio masa b̄h̄c̄na ḡh̄h̄ quehnoano masine, ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro waha d̄h̄carire yahuahye

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Sa ni tuhasa ohō saha ni yahu nemoahye:

—Sa yero coheri pje ijigũ Damascop̄h̄ ȳh̄h̄ esa quehegũ waro h̄h̄m̄h̄anop̄h̄ asi sitedoque dijiori ȳh̄h̄re. ⁷ Sa wahagũ ȳh̄h̄ yehrap̄h̄ bora quehe saa wahar̄h̄ ȳh̄h̄. Ȳh̄h̄ bora quehe sari bato yahuducuro ca tari ȳh̄h̄re. “¿Saulo, dahseḡh̄ ȳh̄h̄re ñano yeajari?” nino ca tari ȳh̄h̄re. ⁸ “¿P̄h̄to, noa boro ijiajari m̄h̄h̄?” ni, sinituu ȳh̄h̄. “Ȳh̄h̄ Jesu Nazare cj̄, m̄h̄h̄ ñano yenohriḡh̄ ijiaja ȳh̄h̄”, ni, yuhtiri ȳh̄h̄re tiquiro. ⁹ Ȳh̄h̄ sa wahagũ ȳh̄h̄ mehna cj̄na buhriorore ihñari. Sa ihñapeta ȳh̄h̄ mehna tiquiro yahuducugũ t̄h̄hoerari tiquina. ¹⁰ “¿P̄h̄to, dahse yeḡh̄tari ȳh̄h̄?” ni sinituu Jesure. “Wahc̄d̄h̄caya. Damascop̄h̄ wahaya. Top̄h̄ m̄h̄h̄ wahagũ, m̄h̄h̄re ijipihtiye ȳh̄h̄ ye dutiatire apequiro yahurota m̄h̄h̄re”, nidi tiquiro ȳh̄h̄re. ¹¹ Tutuaro tiquiro asi sitedoqueogũ, ȳh̄h̄ caperi opra wahar̄h̄ ȳh̄h̄. Sa ye, ȳh̄h̄ mehna cj̄na ȳh̄h̄ omocare ñehe, Damascop̄h̄ t̄h̄ c̄ari ȳh̄h̄re.

¹² Top̄h̄ Anania wame tiriquire, Cohãcj̄re ño peoriquire marine Cohãcj̄ dutiyere ye pehoriquire ijiri. To cj̄na judio masa ijipihtiyequina tiquina ño peoriquire ijiri. ¹³ Sa yero tiquiro ȳh̄h̄ cahap̄h̄ wihid̄h̄ca ȳh̄h̄re yahuri. “Ȳh̄h̄ acaȳh̄ Saulo, ihñaña pari turi tja”, nidi tiquiro. Tiquiro sa nidi bato pari turi ihñ̄h̄ ȳh̄h̄.

Sa yegũ tiquirore ihñaũ yũhũ. ¹⁴ Yũhũ sa ihñağũ tiquiro Anania yũhũre yahuri. “Mari Pacũ tiquiro cahmeñene quehnoano masiacjũre panopũ bese tuhasahye mũhũre. Sa yero ‘Yũhũ macũ quehnoariquirore ihña, tũhorota’, ni yahuahye mũhũre mari Pacũ panopũ. Tiquiro ijire mari ñecũsũmũa mũna tiquina ño peoriquiro. ¹⁵ Sa yegũ mũhũ ihñarire, mũhũ tũhorire yahugũta mũhũ ijipihtiyequinare. ¹⁶ Sa yena yojopũre yoari pje ijieracũhna. Wahcãdũcaya. Sa yegũ wame yenohrigũ ijiya. Jesure mũhũ sinigũ mũhũ ñañene cohãnota”, nidi yũhũre tiquiro, niahye Pablo tiquirore wejẽ duariquinare.

Pablo judio masa ijieyequinare tiquiro buherire yahuahye

¹⁷ Sa ni tuhasa Pablo yahu nemoahye:

—Sa ye tuhasa yũhũ Jerusalẽrũ tojoa ta, Cohãcjũ wũhũrũ Cohãcjũre sinigũ esau. ¹⁸ Yũhũ topũ ijigũ Jesu yũhũre bajue tiri. Sa bajuaro yũhũre yahuri. “Jerusalẽ cjẽna yeere mũhũ yahugũ tũho duerare. Sa yegũ mũmũñano ape sierũ wahaya”, nidi Jesu yũhũre. ¹⁹ Tiquiro sa nigũ tũhogũ yahuu tiquirore: “Pũhto, mũhũ yequinare judio masa buheye wũhũserũ ijieyequinare yũhũ ñehe, quẽdire masine Jerusalẽ cjẽna. ²⁰ Sa yegũ mũhũre yahuriquirore Estebã pehere tiquina wejẽğũ ihñağũ ‘Quehnoano yeye wejẽne’, nimi. Tiquirore tiquina wejẽğũ tiquina suhtire cũo basau yũhũ. Ti gũhũre masine ahri maca cjẽna. Sa ye yũhũ yahugũ tũhoboaga yũhũre”, ni yahuu yũhũ Jesure. ²¹ Yũhũ sa nigũ tũhoro Jesu yũhũre yahuri: “Yoaropũ judio masa ijieyequinare buheacjũre ohoutja mũhũre. Sa

yegũ wahaya mũhũ”, nidi yũhare yũhũ pũhtoro, niahye Pablo masare.

Surara pũhtoro Pablo mehna yahuducuahye

²² Tiquiro yahu mũhtari dihitare quehnoano tũhomahye masa. Sa tũhoepeta judio masa ijieyequina cahapũ Jesu Pablore tiquiro ohoatire tiquiro yahugũ tũhoye tiquina sañuducu dũcahye tja:

—Ahriquiro yojopũ pũritare yariacũnahdo, ni sañuducuahye tiquina.

²³ Sa ye tiquina sañuducu nemo, usuaye mehna tiquina suhtire wahba sitedũca, dihta mehna doque mũoahye. ²⁴ Surara pũhtoro surara ya wũhũpũ Pablore ne sajã dutiahye tiquiro yequina surarare. Sa yero surara pũhtoro “¿Dũhse ijiro boro Pablo mehna usua ñano sañuducuye nia-jari masa?” ni sinitu duamahye. Pablore tire sinituro taro, yuta dari mehna tana dutimahye tiquirore. ²⁵ Sa tana dutiepegũta tiquirore tiquina dũhteri bato, tiquiro cahapũ ijiriquirere surarare yahuahye Pablo:

—Yũhũ Roma cjũ ijiaja. Sa yena “Ñano yeriquiro ijire ahriquiro”, yũhare ni masiedare mũsa. Sa yena yuta dari mehna yũhare tana masiedare mũsa, niahye Pablo tiquirore.

²⁶ Tiquiro sa nigũ tũhoro surara tiquiro pũhtorore yahuro wahahye:

—Ahriquiro Roma cjũno ijire. Sa yegũ quehnoano yeya tiquirore, ni yahuahye tiquiro pũhtorore.

²⁷ Tiquiro sa nidi bato surara pũhtoro pehe Pablore sinituro wahahye:

—¿Potota m̄h̄u Roma c̄j̄ ijiajari? Yahuya ȳh̄ure tire, niahye tiquiro.

—To c̄j̄ata ijiaya ȳh̄u, ni ȳhtiahye Pablo.

²⁸ Tiquiro sa niḡ t̄horo p̄htoro pehe tiquirore yahuahye:

—Ȳh̄u Roma c̄j̄ iji duagu niñeru pajiro wapa yei, niahye tiquiro.

—Ȳh̄u Roma c̄j̄ macap̄ masa baju. Sa yegu Roma c̄j̄ ijiaya ȳh̄u pehe, niahye Pablo.

²⁹ Tiquiro sa niḡ t̄hoye tiquirore tanaboriquina wahaa wahahye. Sa yero Pablo Roma c̄j̄no tiquiro ijiḡ masino, tiquirore come dari mehna tiquina d̄hterire wac̄no, cue niahye p̄htoro pehe.

Pablo judio masa p̄htorore yahuahye

³⁰ Sa yero surara p̄htoro judio masa Pablöre tiquina yahus̄rire quehnoano masi duahye. Sa masi duaro ape decop̄ come darire tiquirore p̄ dutiri bato, pahia p̄htoare, judio masa b̄c̄na mehna cahmecoa dutiahye surara p̄htoro. Tiquiro sa cahmecoa dutiri bato tiquiro top̄ Pablöre ne c̄, tiquina ih̄ono duhu docoahye tiquirore.

23

¹ Sa yero Pablo judio masa b̄c̄nare ih̄na piti ca ducu, yahuahye:

—Ȳh̄u acaye, Coh̄c̄j̄ tiquiro ih̄onop̄ ijipihtiye decori quehnoano yeducuaja ȳh̄u, niahye Pablo.

² Tiquiro sa niḡ t̄horo ijipihtiyequina pahia bui ijiriquiro Anania pehe Pablo d̄serore quē dutiahye. ³ Tiquiro cahap̄ ducuyequinare quē

duťiahye. Tiquirore tiquina quēdi bato Pablo Ananiare tuťiahye:

—Masa ihñono dihita quehnoano iji mehogu ijire muh. “Cohācjū dutiyere yuhduđcagu nine”, yuhare niepeguta yuhare quē dutire muh. Sa quē dutigu muh pehe dutiyere yuhduđcagu niaga, niahye Pablo tiquirore.

⁴ Tiquiro sa nigū tūhoye Pablo caharu ducuyequina ohō saha niahye tiquirore:

—Cohācjū tiquiro beseriquiro pahia puťtorore ñano yahuducueracāhña muh, niahye tiquina Pablöre.

⁵ Tiquina sa nigū tūhoro Pablo ni nemoahye tja:

—Yuh acaye, tiquiro pahia puťtoro ijiyere masiedu yuh. Sa yegu sa ni maca cāhti yuh. Cohācjū yere tiquina ojoari ohō saha ni yahure tiquirore: “Muh ya maca cjēna puťtorore ñano ni, yahuducueracāhña”, ni ojoahye, niahye Pablo tiquinare “Boya”, nino.

⁶ Sa ye toru pu curua cjēna ijiahye. Ihcā curua saduceo masa ijiahye. Ape curua pehe fariseo masa ijiahye. Pu curua tiquina ijigū masino, Pablo judio masa bućnare tutuaro sañuducu yahuahye:

—Yuh acaye, yuh fariseo masu ijiaja. Fariseo masuno macuta ijiaja yuh gūh. “Yariariquina masa mujaeta”, yuh sa nidi buhiri yuhare ñano ye duare masa, niahye Pablo.

⁷ Tiquiro sa nigū tūhoye fariseo masa, saduceo masa tiquina basi cahme tuťiahye. Sa ye tiquina basi pu curua tu wahye. ⁸ Saduceo masa ohō saha niñequina ijiahye: “Yariariquina masa mujasi. Espiritua, angele gūh ne mariedare”, niñequina

ijiahye. Sa ye fariseo masa pehe tiquina yero saha niedahye. Sa ye Pablo “Yariariquina masa m̄jaeta”, tiquiro nigū tiquina basi cahme tuhtiahye. ⁹ Sa cahme tuhtiyē, tutuaro sañuducuahye. Sa ye fariseo masa mehna cjēna judio masa buheyequina wahcād̄uca, tuhti, yahuahye:

—Ahriquiro Pablo ñano yerari. Sa yero espíritu o angel, poto tiquiro mehna yahuducuriquiro iji-boaga, niahye tiquina.

¹⁰ Tiquina sa nidi bato tiquina ijipihtiyequina cahme tuhti, tutuaro usuahye. Pablōre tiquina wejē duagū ihñano cuesāhye surara p̄htoro pehe. Sa yero Pablōre tiquiro ya w̄h̄p̄ ne cā dutiro, tiquiro masa watoap̄ surarare ohoahye.

¹¹ Ape ñami Jesu mari p̄htoro Pablo cahap̄ ducuro, yahuahye tiquirore:

—Cueracāhña. Yojop̄re ohōre Jerusalēp̄ yee buheyere yahuri m̄h̄. Sa yeḡ Romap̄ gūh̄re ohō sahata yei wahaya, niahye mari p̄htoro Jesu Pablōre.

Judio masa Pablōre wejē duamahye

¹²⁻¹³ Ape decop̄ ñami cjūno ijigū judio masa cahmecoahye.

—Ohō saha yeihna. Pablōre wejēihna. Tiquirore mari wejēato pano sihniedacāhna. Ihyeracāhna. Tiquirore wejēdana m̄ja mehna yarih̄na. Sa yero Cohācjū mari pehere wejēahdo, niahye tiquina.

Tiquina cuarenta bui cjūno judio masa ijiahye. ¹⁴ Tiquina sa nidi bato tiquina pahia p̄htoare, b̄sc̄na gūh̄re yahuye wahahye:

—Pablore ʌsã wejẽato pano ihyayere ʌsã ihyer-
aja. ¹⁵ Sa yena mʌsa, bʌcʌna mehna ohõ saha ni pi-
jioya. “Pablore pari turi sinitu duaja”, niña surara
pʌhtorore. Mʌsa sa nidi bato surara pʌhtorore
ne cãhta dutiya Pablore. Sa yena Pablo ohõ ca-
hagã tiquiwo wihigũ waro tiquiwo wejẽnatja ʌsã,
niahye tiquina pahia pʌhtoare.

¹⁶ Sa ye Pablo pacjãno tiquina sa ni yahuducugũ
tʌhoahye. Tiquina sa nigũ tʌhoru waha, surara
ya wʌhʌpʌ Pablore yahuro sajãhye. ¹⁷ Tiquiwo sa
yahuri bato Pablo pehe ihcãquiwo surarare pijio
yahuahye tiquiwo:

—Ahriquiwo wahmʌnore pʌhtoru cahapʌ
neahña. Ahriquiwo mʌhʌ pʌhtorore yahu duaru
nine, niahye Pablo.

¹⁸ Tiquiwo sa nigũ tʌhoru surara pehe Pablo
pacjãnore tiquiwo pʌhtoru cahapʌ ne sa,
yahuahye:

—Peresupʌ ijiriquiwo Pablo pehe yʌhʌre pijio,
ahriquiwo wahmʌnore mʌhʌ cahapʌ ne cã dutiri.
Ahriquiwo mʌhʌre yahuro taro niñohti, niahye
surara tiquiwo pʌhtorore.

¹⁹ Tiquiwo sa nigũ tʌhoru pʌhtoru pehe
wahmʌno omocare ñehe tʌã cã, masa marienopʌ
tiquiwo sinituahye:

—¿Dʌhse nigũ tʌã niari mʌhʌ yʌhʌre? niahye
tiquiwo Pablo pacjãnore.

²⁰ Tiquiwo sa sinitugũ tʌhoru ohõ saha ni
yahuahye:

—Judio masa ihcãno mehna “Ohõ saha
yeihna”, ni, ñamiapʌ judio masa bʌcʌna cahapʌ
mʌhʌre Pablore nea dutieta. “Bʌcʌna Pablore
pari turi sinitu duare”, ni mehoeta. ²¹ Sa

niepegũta cuarenta bui cjũno masa tiquirore wejẽ duayequina duhti, cohte duare. Tiquina tiquirore wejẽato pano ihyayere ihyasi. Sa ye sihnisi. “Tiquirore mari wejẽdagũ Cohãcjũ marine wejẽahdo”, nidi tiquina basi. Sa ye yojopũre mũhũre Pablöre ne cãhta dutiye tiquina pehe duhti, cohte tuhasari, Pablöre wejẽñe tehe. Sa yegũ tiquina yahuye wihigũ tiquinare yũhtieracãhña mũhũ, ni yahuahye wahmũno surara pũhtorore.

²² Tiquiro sa nigũ tũhoro surara pũhtoro ohõ saha niãhye:

—Yũhũre mũhũ yahurire apequinare yahueracãhña, ni yahuahye wahmũnore.

Sa ni tuhasa wahmũnore “Waharĩsa”, niahye tiquiro.

Pablöre pũhtoro Feli wame tiquiro cahapũ ohoahye

²³ Sa yero surara pũhtoro pũaro tiquiro yequina cien surara pũhtoare piji cã, tiquinare dutiahye:

—Dos cientos surarare, setenta caballoa bui pe-sayequinare, dos cientos doqueye cjũ cũoyequina mehna Cesareapũ wahatiquinare tiquina yere quehno dutina wahaya. Sa yena mũsa mia ñami nueve ijigũ mũsa wahatore cohteya. ²⁴ Sa yena Pablöre caballoare tiquiro pesatiquinare quehno basaya. Pũhtoro Feli cahapũ, Cesareapũ, quehnoano soya tiquirore, niahye surara pũhtoro.

²⁵ Sa ni tuhasa papera ojoahye. Ohõ saha ni ojoahye tiquiro: ²⁶ “Yũhũ Claudio Lisia mũhũre tu-tuagũ pũhto Felire quehnoa dutiaja. ²⁷ Judio masa ahriquiro Pablöre ñehe, wejẽmedi. Sa yegũ Roma

cjãno tiquiro ijigũ masigũ, yequina surara mehna tiquirore yedohou esau. ²⁸ Sa yegũ tiquirore tiquina yahusãrire masi duagũ judio masa bũcũna cahapũ ne sau tiquirore. ²⁹ Sa yegũ tiquiro judio masa ye dutiye dihitare tiquiro yũhdũdũcagũ mari ye dutiyere tiquiro yũhdũdũcaeragũ ihñagũ, tiquirore peresupũ cũ duerũ. Yabe buhiri yariaro mariedare tiquirore. ³⁰ Sa yero judio masa tiquirore wejẽ dua, tiquina bũca quehegũ ihñano apequiro yahuri yũhũre. Tiquiro sa yahuri bato Pablöre yojopũre mũhũ cahapũ ohogũ niaja. Sa yegũ tiquirore yahusãriquinare tiquiro ñañe yerire mũhũre yahu duti tuhasau yũhũ”, ni, ojoahye surara pũhtoro.

³¹ Sa ye surara tiquina pũhtoro tiquiro dutiriro sahata yeahye. Ti ñamine Antipatri wame tiri macapũ Pablöre ne sahye. ³² Ape decopũ apequina surara caballoa bui pesaerariquina ti macapũ tojoa tahye tiquina ya macapũ. Apequina surara caballoa bui pesayequina dihita tiquirore ne yũhdũ cãhye. ³³ Tee Cesareapũ ne sahye Pablöre. Sa ye surara pũhtoro tiquiro ohori pũre pũhtoro Felire wiahye. Sa ye Pablöre ne sahye pũhtoro cahapũ. ³⁴ Tiquina sa wiari bato pũhtoro ti pũre tiquiro ihñari bato apequinare sinituahye:

—¿Di yehpa cjãno ijiajari ahriquiro Pablo? ni sinituahye tiquiro.

—Cilicia yehpa cjãno ijire, ni yahuahye tiquirore.

³⁵ Tiquinare sinitu tuhasa, Feli Pablöre yahuahye:

—Mũhũre yahusãriquina ohõre tiquina wihigũ mũhũ yahugũ tũhoutja, niahye Feli Pablöre.

Tiquiro sa nidi bato Herode ya wũhũpũ tiquirore cũahye. Sa yero tiquiro yequina surarare Pablöre cohte dutiahye pũhtoro.

24

Pablo “Ñano yerũ yũhũ”, ni yahuahye Felire

¹ Ihcã omope decori bato, Anania pahia pũhtoro, apeqũna judio masa bũcũna, dutiyere mihnidiquiro Tertulo wame tiriquire mehna Cesarepũ esahye. Sa ye tiquina Pablöre yahusã duaye pũhtoro Feli cahapũ esahye. ² Sa yero Pablöre topũre tiquina ne sari bato Tertulo tiquirore yahusã dũcahye. Sa yahusã dũcaro ohõ saha ni yahusãhye Felire:

—Mũhũ quehnoano masigũ, usã pũhto mũhũ quehnoano dutigũ usã ahri yehpa cjãna quehnoano iji cjã usã cahmequeno marieno. Mũhũ dutiye mehna quehnoañe pehere comesaro nine ahri yehpa. ³ Sa yena usã quehnoano iji cãna bucueaja. Sa yena mũhũ mehna quehnoano bucueaja. ⁴ Yojopũre mehenogã mũhũre cariboutja yũhũ. Mehenogã mũhũ mehna yahuducu duaja. Usãre tũhodoqueorĩña mũhũ. ⁵ Ahriquire usãre caribo yũhdũare. Ijipihtiye yehpari cjẽnare judio masare tiquina usua sañuducugũ yere ahriquire. Sa yero masa tiquina basi cahme tuhtigũ yere ahriquire. “Pũhtoare cohãhũna”, niñequina mehna cjãno ijire ahriquire. Sa yero nazareno wame tiri curua pũhtoro ijire. ⁶ Sa yero Cohãcjũ wũhũre ñano tiquiro ye duagũ

ihñana usã ñehedi ahriquiore. [Usã ñehedi bato usã ye dutiyere tiquiore yuhduducariquiore ijigũ tiquiore buhiri dahre duami usã. ⁷ Usã sa ye duepegũta surara puhtoro Lisia wame tiriquiore tiquiore usãre tutuaro mehna ehma cãri. ⁸ Came tiquiore yahusãriquinare mahũ cahapũ waha dutiri Lisia. Tiquiro sa nigũ tuhona ahtaũ usã.] Mahũ pũrita ahriquiore sinitugũ, ijipihtiyere tiquiore ye buhirire masigũta mahũ, niahye Tertulo Felire.

⁹ Tiquiro sa nidi bato apequina judio masa “Tertulo tiquiore nidiro sahata poto ijire”, niahye tiquina gũhũ. ¹⁰ Tiquina sa ni yahusãri bato puhtoro Feli Pablora yahu dutiahye. Ohõ saha ni yahuahye Pablo:

—Peye cahmari ahri yehpa cjenare mahũ dutirire masiaja yuhũ. Sa yegũ yuhũ yerire mahũre yahugũ bucueaja. ¹¹ Doce decorita wahare Jerusalẽrũ Cohãcjũre yuhũ ño peori bato. Mahũ ahri poto ijigũ masi duagũ apequinare sinituya. ¹² Judio masa yuhũre Cohãcjũ wuhũrũre boca tiquina ñehẽgũ masare ni sañuducugũ niedũ. Sa yegũ “Musa puhtoare cohãña”, nigũ niedũ. Sa yegũ judio masa buheye wuhũsere, tiquina ya maca gũhũre ne ñano yera tii. ¹³ Sa ye yuhũre yahusãriquina pehe tiquina yahusãrire “Ohõ saha yeri ahriquiore”, ni, yahu masiedare mahũre. ¹⁴ Yojopũ yuhũ yerire yahutja mahũre. Duita usã ñecusũma tiquina ño peoriquiore mari Pacũre ño peoaja yuhũ gũhũ. Sa yegũ tiquiore yere yeaja Jesu ye quehnoañe buheye nidiro sahata. “Jesu ye ni mehoñe ijire”, ni yahuducure ahriquina judio masa. Tiquina sa niepegũta Cohãcjũ dutiye,

Moisepure tiquiro cūrire ti gūhure ño peoaja yuhū. Sa yegū Cohācjū yere yahu mūhtariquina tiquina ojoari gūhure ño peoaja yuhū. ¹⁵ Ahriquina apequina judio masa tiquina tūhoturo sahata Cohācjū ijipihtiequina masare yariariquinare quehnoañequina, ñañequina mehna tiquina masa mājagū yerota. Yuhū gūhū sata ni tūhotuaja. ¹⁶ Sa yegū buhiri mariedaja yuhū. Cohācjū tire masine. Sa ye masa gūhū tire masine. Sa ye potota yahuaja yuhū mūhure. Sa yegū quehnoano tūhotuaja.

¹⁷⁻¹⁸ 'Peye cūhmarine ape sierū tinidigū ijigū Jerusalēne tojoa wihi, yuhū acayere judio masa pejecūoyequinare niñerure ohogū tūū nii yuhū. Tojoa wihi Cohācjūre ño peogū tūū, tiquiro ya wūhūpū sajāmi. Sa yegū Cohācjū tiquiro cose dutiriro sahata yuhū basi yuhū ñañene coseri bato wahiquireore oho duami tiquireore ño peogū tūū. Topū yuhū ijigū ahriquina judio masa yuhūre bocari. Tiquina bocagū apequina yuhū mehna mariedari. Usua, sañuducūyequina mariedari. ¹⁹ Sa ye apequina judio masa Asia yehpa cjēna topū ijiri. Tiquina yuhū ñano yegū ihñariquina ijiye, yahusāñe ahtaahro. ²⁰ Ahriquina ohōpūre ijiyequina pehe judio masa būcūna mehna yuhū ijigū ihñariquina yuhū ñano yerire masiñe, tiquina gūhū yahusāahdo. ²¹ Ihcānogā pūritare yuhūre tiquina yahusā masine: Ti pje tiquina mehna ijigū ohō saha ni tutuaro sañuducū yuhū. “Yariariquina masa mājāeta’, yuhū nidi buhiri, buhiri dahrere mūsa”, nii tiquinare, ni yahuahye Pablo Felire.

²² Tiquiro sa ni yahuri bato Feli ohō saha ni yahuahye Pablore:

—Yojop_u to puno tjire. Surara p_uhtoro Lisia tiquiro wihiri bato m_uh_ure y_uh_u yeatore masiitja y_uh_u, niahye Feli Pablore.

Feli pehe Jesu yequina tiquina yerire quehnoano masi pehoriquire ijiahye.

²³ Sa ni tuhasa, Pablore cohteriquiro surarare Feli quehnoano ihña n_un_u dutiahye “Peresup_u ijiriquiro duhtiari”, nino. Sa ijieperota mehenogã ohori tiquiro tiniatore. Pablo mehna cj_uenare tiquirore peresup_u ijiriquirore yedoho dutiro sa dutiahye Feli.

²⁴ Meheñe decorigã bato Feli, tiquiro namono Drusila wame tiricoro mehna ahta, Pablore pijahye. Feli namono pehe judio masono ijiahye. Pablore tiquina pijiri bato, Jesucristore tiquiro wacũ tutuayere Pablo pehe yahuahye tiquinare. ²⁵ Sa yahuro quehnoañene, quehnoano wacũ masiñene, ñañene cahmedare, pihtiri deco ijigã Cohãcjũ masare tiquiro buhiri dahreatore yahuahye Pablo. Tiquiro sa ni yahugã tahoro Feli cuero, Pablore yahuahye:

—Yojop_ure wahañsa. Came y_uh_ure dahraye mariedagũ m_uh_ure pijitja tja, niahye Pablore.

²⁶ Sa nino Pablo tiquiro niñeru ohogã cahmemahye Feli. Sa yero tiquiro niñerure cahmeno, peye tahari Pablore piji, tiquiro mehna yahuducue timahye Feli. Niñerure tiquiro wapa yegũ Pablore wioboaga, ape taha yero. ²⁷ P_ua c_uhma bato Porcio Festo wame tiriquire Feli comesariquire ijiahye. Sa ijiepegũta Feli pehe p_uhtoro ijiro, judio masare bucuegũ ye duahye. Sa yero tiquiro Pablore peresup_u iji dutiniahye.

25

Pablo Festore tiquiro yerire yahuahye

¹ Sa ye Festo ti yehpap_u ihtia deco tiquiro ijiri bato, Cesareap_u ijiriquiro waha, Jerusalēp_u esahye. ² Top_u tiquiro ijigū pahia p_uhtoa, judio masa p_uhtoa mehna Pablora tiquina yahusārire yahuahye Festore. ³ Pablo mahap_u wahagū tiquirore b_uca quehe, wejē duaye nimahye tiquina. Sa ye tiquina Festore tutuaro sinimahye:

—Pablora Jerusalēp_u ohoya, ni, sinimahye tiquina Festore.

⁴ Tiquina sa nigū t_uhoro, Festo yahuahye tiquinare:

—Yojop_ure Pablo Cesareap_u peresu ijire. Yojop_ure y_uh_u top_u waha_u t_uta niaja. ⁵ Pablo tiquiro ñano yeriquiro ijigū, masa p_uhtoa Cesareap_u y_uh_u mehna waha, tiquirore yahusāhdo, niahye Festo.

⁶ Sa yero Festo ocho o diez decori tiquina mehna tiquiro ijiri bato Cesareap_u tojoaa wahahye. Ape decor_u tiquiro buhiri dahre dutiri w_uh_up_u dujiro, Pablora ne cāhta dutiahye.

⁷ Sa ye Pablo Festo cahap_u tiquiro wihigū, judio masa Jerusalēp_u ahtariquina pehe Pablo cahap_u ducu, tiquirore tutuaro mehna yahusā d_ucahye. Sa yahusāepeta “Ahriquiri tiquiro ñano yegū ihñ_u”, ni, masiedahye. ⁸ Tiquina sa ni yahusāri bato Pablo tiquiro yerire yahuahye:

—Judio masa tiquina dutiyere, Cohācjū w_uh_u cjē dutiyere, Roma cjāno p_uhthora tiquiro dutiyere y_uhd_ud_ucaer_u, niahye Pablo.

⁹ Festo pehe judio masare bucuagū ye duaro, Pablora sinituahye:

—¿Jerusalēpũ waha duajari mũhũ? Mũhũ yerire yũhũre topũ yahuta mũhũ, niahye Festo Pablore.

¹⁰ Tiquiro sa nigũ tũhoro Pablo yahuahye:

—Ijipihtiyequina pũhtoro tiquiro ya wũhũpũ buhiri dahre dutiri wũhũpũ ijiaja yojopũre. Ahri wũhũ boropũ yũhũ yerire tũhoya. Judio masare yũhũ ñano yerarire quehnoano masine mũhũ. ¹¹ Dutiyere yũhdũdũcarigũ ijigũ “Yũhũre wejēdacãhña”, niedaboaya yũhũ. Sa yegũ ahriquina yahusãri pehe ni mehoñe ijigũ yũhũre yahusãriquinare yũhũre oho masiedare mũhũ. Yũhũ yerire ijipihtiyequina pũhtorore Césare yahu duaja, niahye Pablo.

¹² Tiquiro sa nigũ tũhoro Festo pehe quehnoano masi yahuyequinare sinitu tuhasa, yahuahye Pablore:

—Mũhũ ijipihtiyequina pũhtorore mũhũ yerire mũhũ yahu duagũ tiquiro cahapũ ohonatja mũhũre, niahye Festo Pablore.

Festo pũhtoro Agripare Pablo tiquiro ijiye tiyere yahuahye

¹³ Camerũ pũhtoro Agripa, Berenice wame tiri-coro mehna Cesareapũ Festore ihñañe esahye.

—¿Ne, ijiajari mũhũ? niahye tiquina Festore piti caye.

¹⁴ Topũ peye decori tiquina ijiri bato Festo yahuahye Agripare Pablo tiquiro ijiye tiyere:

—Ohõre Feli tiquiro peresu yeriquiro ijire.

¹⁵ Sa ye Jerusalēpũ yũhũ wahagũ judio masa tiquina pahia pũhtoa, tiquina bũcũna mehna ahriquiore yahusãri. “Tiquiro ye buhirire wejēña tiquirore”, ni, sinidi tiquina yũhũre.

16 Tiquina sa ni sinigũ tũhogũ yũhũ tiquinare ohõ saha ni yahuu. “Roma cjẽna pehe peresu tiquina yeriquinare masare ohoerare. Sa yegũ tiquirore ohoeraja mũsare. Ʋsã ñehediquirore tiquirore yahusãriquinare tiquiro ihñato pano tiquirore buhiri dahre masiedaja Ʋsã. Tiquiro basi tiquiro yerire tiquiro yahueragũ tiquirore buhiri dahre masiedaja Ʋsã”, nii tiquinare. 17 Sa yegũ ohõre tiquina wihigũ ihñagũ yoari pje yerũ yũhũ. Sa yegũ ape decopũ buhiri dahre dutiri wũhũpũ dujigũ, tiquina yahusãriquirore pijii. 18 Sa ye ti wũhũpũ tiquiro wihigũ ihñañe tiquirore ihña tuhtiyequina wahcãdũcari. Tiquina sa wahcãdũcagũ ihñagũ “Ña yũhdũaro ni yahusãeta”, ni, tũhotumi yũhũ tiquinare. Tiquirore yahusã duepeta yahusã masiedari tiquina. 19 Sa ye ahriquirore Cohãcjũ yere tiquiro yahuri buhiri judio masa tiquirore tuhtiri. Jesu wame tiriquiro tiquiro yaria masa mũjarire tiquiro yahuri buhiri yahusãri ahriquirore. Ahri dihitare yahusãri. 20 Tire masiedagũ tiquirore quehnoano sinituu. “¿Jerusalẽpũ waha duajari mũhũ yũhũ mehna? Topũ yahuya mũhũ yerire yũhũre”, nimi tiquirore. 21 Yũhũ sa niepegũta tiquiro waha duerari. “Yũhũ yerire ijipihtiyequina pũhtoro yahu duaja”, nidi tiquiro yũhũre. Tiquiro sa nidi bato ohõpũta tiquirore cohte dutii, ijipihtiyequina pũhtoro cahapũ tiquirore yũhũ ohoato pano, niahye Festo Agripare.

22 –Yũhũ basi tũho duaja tiquirore, niahye Agripa Festore.

–Ñamiapũ tiquirore tũhoya mũhũ, ni yahuahye

Festo.

²³ Ape decop_u Agripa, Berenice mehna tiquina buhiri dahre dutiri w_uh_up_u esa, “P_uh_utoa ijiaja _us_uã”, niñe cua pesaro ye ihñ_oahye tiquina, surara p_uh_utoa, ti maca c_uñ_ena p_uh_utoa mehna. Sata ye sajãh_uye ti w_uh_up_u. Tiquina sajã sari bato Pablore pijiah_uye Festo. ²⁴ Sa yero Festo oh_o saha ni yahuah_uye:

—P_uh_uto Agripa, m_usa ijipihtina ahri w_uh_ure cahmecoana, t_uh_oya. Oh_ore ahriqui_uro peyequina judio masa tiquina yahusãriqui_uro ijire. Jerusal_ep_u, Cesareap_u g_uh_ure tiquina tiqui_urore yahusãri. “Tiqui_urore wej_eñ_a”, sa niducuye nine tiquina. ²⁵ Tiquina sa niepeg_uta oh_o saha t_uhotuaja y_uh_u. Ahriqui_uro ne ñano yeriqui_uro ijierare. ¿Yabe buhiri wej_eboagari mari tiqui_urore? Sa yeg_u ijipihtiyequina p_uh_utorore César Augustore ahriqui_uro yerire tiqui_uro yahu duag_u ijipihtiyequina p_uh_utoro cahap_u ohog_utja tiqui_urore. ²⁶⁻²⁷ Sa yeg_u ahriqui_uro yerire t_uho, quehnoano masiedar_iaja y_uh_u. Sa masiedag_u mari p_uh_utorore yahu ojoa masiedaja. Sa yeg_u m_usare tiqui_uro yahug_u t_uho dutig_u niaja yojop_ure. P_uh_uto Agripa, yojop_u p_uritare ahriqui_uro ijire mah_u sinituatiqui_uro. Mah_u sinitu tuhasa, mari masidi bato ahriqui_urore tiquina yahusãrire quehnoano yahu ojoatja. Ahriqui_uro ñano yerire y_uh_u masiedapeg_uta mari p_uh_utoro cahap_u tiqui_urore y_uh_u ohog_u quehnoaedare. Sa yeg_u yojop_ure tiquina yahusãrire quehnoano masi duag_u niaja, niah_uye Festo tiquinare.

26

Pablo Agripa tiquiro yerire yahuahye

¹ Tiquiro sa nidi bato Agripa Pablore yahuahye:
—Mũhũ basita yahuya, niahye tiquiro Pablore.

Tiquiro sa nidi bato Pablo pehe, “Dihta mari-ahña”, nino tiquiro omocarine siõ mũo, tiquiro yerire yahuahye:

² —Pũhto Agripa, yũhũre judio masa tiquina yahusãrĩre, yũhũ yerire mũhũre yahugũ, yojopũre quehnoano jeripohna tiaja. ³ Mũhũ judio masa usã yee tiyere, usã buheye gũhũre mũhũ quehnoano masigũ pũritare bucueaja yũhũ. Sa yegũ mũhũ yũhũre quehnoano tũhoya, ni dũcahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro ijiato pano tiquiro ijie tirire yahuahye

⁴ Sa ni tuhasaro ohõ saha ni nemoahye tiquiro:

—Wahmũ yũhũ ijie tirire ijipihtiyequina judio masa masine. Ijipihtiye decori yũhũ masa bajuari bato yũhũ ya dihtapũre, Jerusalẽpũ gũhũre yũhũ ijirire masine tiquina. ⁵ Coã waropũre fariseo masũ ijimi. Sa yegũ fariseo masa tiquina dutiyere, tiquina yeye borore ye pehogũ yũhũ ijigũ tiquina masine. Tiquina mũhũre yahu duaye, tire yahu masine tiquina. ⁶ Ahri buhirita yũhũre yahusã mũjare. Usã ñecũsumũa iji turiayequinare “Yari-ariquinare masoutja”, Cohãcjũ tiquiro ni cũrĩre “Poto tjire”, yũhũ nidi buhiri ahriquina yũhũre yahusã mũjare. ⁷ Yũhũ acaye judio masa ijipihtiye-quina doce cururi cjẽna Cohãcjũ masare tiquiro masoatire bucue, cohteducure. Sa ye Cohãcjũre ño peoducure. Sa cohteducuyequina ijiye usã yero saha yere tiquina. Pũhto Agripa, sa ihcãno

saha yena usã ijiepegũta tiquina pehe tiquiro masoatire yũhũ coheri buhiri yũhũre yahusã mũjare judio masa. ⁸ ¿Mũsa judio masa pehe dahse yena Cohãcjũ tiquiro masorire tiquina yahugũ tũho duerajari mũsa, judio masa? ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yequinare tiquiro ñano yee tirire yahuahye Agripare

⁹ Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Jesure Nazare cjãnore ihñedarĩgũ, ñãñe dihitare ye duami tiquiro yequinare. ¹⁰ Sa yegũ Jerusalẽpũ sa yee timi yũhũ. Pahia pũhtoa yũhũre tiquina dutiri bato peyequina Jesu yequinare peresu yee tii. Sa yegũ pũhtoa tiquinare wejẽ dutigũ, wejẽ dutii yũhũ gũhũ. ¹¹ Peye tahari ijipihtiye judio masa buheye wũhũsepũ Jesu yequinare ñano ye dutie tirũ. Sa yegũ Jesu yequina Jesure tiquina cohãgũ ye duagũ nimi. Tiquina mehna tutuaro usuaũ yũhũ. Sa yegũ apeye macaripũ gũhũre tiquinare ñano yegũ esae tii yũhũ, ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro waharire yahuahye (Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Damascopũ Jesu yequinare ñano ye duagũ esami. Tiquinare ñano yũhũ ye duagũ ihñãñe pahia pũhtoa yũhũre waha dutiri. ¹³ Ohõ saha ijiri pũhto Agripa: Coheri pje ijigũ waro mahapũ yũhũ wahagũ uhmũano cjẽ asi siteye, asũ deco cjũno yũhdũoro, yũhũre yũhũ mehna waha yequina gũhũre asi siteri. ¹⁴ Usã ijipihtina yehrapũ bora quehe sa, judio masa ye mehna yũhũre tiquiro yahuducugũ tũhou. “¿Saulo, dahse

yegü mähü yähüre ñano yeajari? Mähü yähü mehna usuagü yähüre yähtieragü, mähü basi ñano yähdüre”, nidi yähüre. ¹⁵ “¿Pähüto, noa boro iji-ajari mähü?” ni, sinituu yähü. “Yähü Jesu, mähü ñano yenohrigü ijiaja. ¹⁶ Wahcädücaya mähü. Mähüre yähü cahacjü ijiajü yegü tagü, yojorü bajuaja yähü. Miare yähüre mähü ihñarire, came mähüre yähü ihñoati gähüre apequinare yahugüta mähü. ¹⁷ Judio masare, judio masa ijieyequina gähüre mähüre buhe dutigü ohogütja. Tiquina caharü mähü ijigü, mähüre tiquina ihña tuhtigü mähüre yedohogütja. ¹⁸ Yeere tiquinare masigü yeya mähü. Sa yegü tiquinare ñañene duhugü yeya. Quehnoañe pehere comesagü yeya tiquinare. Watĩnore cahmedagü yeya mähü. Sa yegü Cohäcjü ye pehere yegü yeya mähü tiquinare. Mähü sa yegü tiquina yähüre wacü tutuaeta. Tiquina sa wacü tutuagü ihñagü tiquina ñañe yerire boutja. Sa ye tiquina Cohäcjü tiquiro be-seriquina mehna cjēna ijietä. Tiquiro ohoatire cüoatiquina ijietä tiquina”, nidi Jesu yähüre, ni yahuahye Pablo.

Pablo tiquiro yerire tiquiro dahrayere yahuahye

¹⁹ Sa ni tuhasa ohō saha ni yahu nemoahye:

—Pähüto Agripa, ühmüano cjē yähü tühoyere yähdüdücaerü. ²⁰ Damascorü buhe mühtaü. Came Jerusalēpü buhei tja. Came Judea yehparü, judio masa ijieyequina caharü gähüre masare tiquina ñañe yerire büjü witi dutii, Cohäcjü yere cahme dutigü. “Quehnoañene müsa yegü ihñañe ñañene müsa büjü wiritire apequina masieta”, nigü, tiquinare quehnoañene ye dutigü buhei.

21 Cohãcjũ ya wũhũpũ yũhũ ijigũ yũhũ sa ni yahuri buhiri judio masa yũhũre ñehe, wejẽ duamedì. 22 Tiquina sa yepegũta decoripe Cohãcjũ tiquiro yedohero mehna sa buheducuaaja. Sa yegũ yo-jopũre mũsa ijipihtina pũhtoare, ihyo ijina gũhũre tiquiro yere yahugũ niaja. Panopũ cjẽna Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina, Moise mehna tiquina yahuyuriro sahata yahuaja yũhũ gũhũ. Ohõ saha ni yahuyuahye tiquina. 23 “Cristo Cohãcjũ ohoriquiro pehe ñano yũhdũrota. Sa yero yariaro masa mũja mũhtariquiro waharota tiquiro. Sa yero masare tiquiro yũhdũoatire judio masare, judio masa ijieyequina gũhũre masigũ yerota”, ni yahuyu ojoae tiahye panopũ cjẽna. Yũhũ gũhũ tiquina yero sahata yahuaja, ni yahuahye Pablo Agripare.

Pablo Agripare Jesu yaquiro wahagũ ye duamahye

24 Tiquiro sa ni yahuri bato Festo tiquirore tutuaro sañuducu yahuducuahye:

—Pablo, mũhũ tũho masiegũ ijire. Mũhũ peye buhegũ cohto tia wahare, ni sañuducuahye tiquiro Pablore.

25 Tiquiro sa nigũ tũhoro Pablo yũhtiahye Feste:

—Pũhto, tũho masiegũ ijieraja yũhũ. Yũhũ yahuye ijirota ijire. Sa yegũ yũhũ ahrire cua pesaro mehna quehnoano niaja. 26 Pũhtoro Agripa pehe ahri yũhũ yahurire quehnoano masine. Sa yegũ yũhũ tiquirore cuero marieno yahuaja. Ahri yahuyere ijipihtiequina masa masine. Sa yegũ ijipihtie ahrire yũhũ nidire pũhtoro Agripa

tiquireo masigũ masiaja yũhũ, niahye Pablo Festore.

Sa ni tuhasa ohõ saha niahye Agripare:

²⁷ —Pũhto Agripa, Cohãcjũ yere yahu mãhtariquina tiquina yahue tirire tũhore mãhũ. Tiquina yahue tirire mãhũ tãhogũ masiaja yũhũ, niahye Pablo Agripare.

²⁸ —¿Ahrire yãhũre yahugũ mehenogã mãhũ yahuye mehna Jesu yaquireo yũhũ wahagũ ye duagũ niajari mãhũ? niahye Agripa Pablore.

Tiquireo sa nigũ Pablo yũhtiahye:

²⁹ —Mehenogã yahuducugũ o yoari pje yahuducugũ mãsa ijipihtinare “Yũhũ ijiro sahata Jesu yequina ijiahro”, ni sini basaja Cohãcjũre. Sa siniepegũta yũhũ yero saha peresupũ mãsa ijigũ cahmedaja yũhũ, niahye Pablo Agripare.

³⁰⁻³¹ Tiquireo sa nidi bato Agripa, Festo, Berenice ijipihtiequina apequina mehna wahcãdũca, wi-jiã, tiquina basi yahuducuahye:

—Ahriquireo buhiri mariedare. Sa yena tiquireore ne peresu ye masiedaja mari. ¿Sa yena mari yabe buhiri tiquireore wejẽboagari? ni, yahuducuahye tiquina basi.

³² —Ahriquireo “Ijipihtiequina pũhtorore César pehere yũhũ yerire yahu duaja”, tiquireo niedagũ mari wioboaya tiquireore peresupũ ijiriquireore, niahye Agripa Festore.

27

Pablo tiquireore tiquina yahusãrire Romapũ yahuro wahahye

¹ Pablore Italiapũ yucũsa mehna ohoye tehe, tiquireore apequina mehna tiquina peresu

yeriquina mehna Julio wame tiriquireo mehna cūri tiquina. Julio cien surara pūhtoro ijero, tiquireo ya curua “Augusto yequina surara”, wame tiri. ² Sa yena Adramitio wame tiro cjāria yucūsapū sajāū ūsā. Tia Asiapū wahatia ijiri. Sajā tuhasa, tia mehna wahaū. Aristarco Tesalónica wame tiri maca cjūno ūsā mehna wahari. Tesalónica Macedonia yehpapū ijire. ³ Ape decopū ūsā Sidōpū esau. Topū esaro Julio Pablōre quehnoano yeri. Sa yero Pablōre tiquireo mehna cjēna cahapū ihñano waha dutiri. Sa yero Pablo mehna cjēna tiquireore tiquireo cahmeñene tiquina ohogū “Quehnoanota”, nidi Julio. ⁴ Yucūsa mehna ūsā pehāgū tutuaro wihnono ūsāre ape sierū wēdoque pehōri. Sa yena Chipre wame tiri nūcūo cahmotaropū poto pehepū wahaū ūsā. ⁵ Tee Ciliciare yūhdūa, Panfilia gūhūre yūhdūa, Mira wame tiri macapū Licia yehpapū ijiri macapū pehā sau.

⁶ Topū esana, Alejandrīapū ahtariare, Italiapū wahatiare yucū sare bocaū. Sa yero ūsāre tiapū waha dutiri surara pūhtoro. ⁷ Peye decori dero dero waha, “Wape cūo yūhdūare”, ni, waha, Gnido wame tiri maca potopū esau ūsā. Topū esa yūhdūa, wihnono tutuaro wēgū, ūsā waha duariropū ūsāre wē ohōedari. Sa yena ūsā cū pehe pehepū majare pehāa wahaū. Sa yena Creta wame tiri nūcūo cahmotari pahrē pehe ūsā pehāa waha, Salmón wame tiri ñoare yūhdūa wahaū ūsā. ⁸ Topū yūhdū, ti nūcūo dūhtū cahapū waha, “Wape cūo yūhdūare”, ni, waha, Quehnoari petamaha wame tiropū wahā sau. Petamaha Lasea wame tiri maca cahapū ijiri.

⁹ Topū yoari pje ūsā ijiri bato, ūsā wahato pehe cua yūhdūari. Sa yero tiquina sijiri deco bose deco

yuhduri bato, Pablo tiquinare yahuri:

¹⁰ –Tuhoya musa. Sijiri deco bose deco bato mari wahagũ marine minino cua yuhdure. Ahria yucusa, yucusa cjẽ, musa doeri cjẽ gũhũ mari mehna cjẽna gũhũ mari butiboaga mari wahana, nidi Pablo.

¹¹ Tiquiro sa niepegũta surara puhtoro yucusa upurore tuhoro, ohoturiquiro gũhure tuhoro, Pablo yahuye pehere tuhoro duerari waha duaro. ¹² Tiquina pahsari petamaha quehnoari petamaha pohecũ ijigũ tiquina pahsari petamaha ijierari. Sa ijiri petamaha ijigũ yucusa cjẽna peyequina waha dua, Fenicepũ yojoa duamedi. Fenice Creta wame tiri nucũo cjã petamaha ijiro, wihnono ahtaro pehe, asũ sajãno pehe cũ pehe pehepũ, poto pehepũ gũhure ihñadoqueo, wihnono ahtagũ quehnoano cahmotari maca ijiri. Sa ijiri petamaha ijigũ masiñe tiquina topũ ihcã pohecũ iji duamedi.

Pajiri mapũ wihnono, acoro mehna pajiro wẽ cãhtahye

¹³ Sa ye sur pehe derogã wihnono ahta ducari. “Miare quehnoari deco mari wahati deco ijire”, ni tuhutumahye tiquina. Sa wihnono wẽgũ yucusa mehna waha dũca, Creta nucũo dũhtũ cahagã yojoaũ usã. ¹⁴ Sa yojoaepegũta came cjũno wihnono noreste wame tiri wihnono tutuaro wẽdi. ¹⁵ Sa yero yucusare wihnono tutuaro wahã wihiri. Wihnono ahtaro pehere waha masiedana, majare paha, wihnono wẽonopũ wahaũ usã. ¹⁶ Cauda wame tiri nucũogã cahapũ sur pehepũ waha, ti nucũogã usãre mehenogã cahmotari. “Marine

wape cuo yuhduare”, nina tore pajiria yucusa cjãria meheniagã yucusagãre quehnoano weje peo duhteĩ usã. ¹⁷ Tiagãre yucusapu usã weje peo duhteri bato pajiria yucusapu pajiri da mehna tiquina wahme ñehe peori. Sirte wame tiri padurore “Tia yucusa doque wahã sari”, niñe, cue nidi tiquina. Sa ye wihno ñeheñe suhtire tiquina ne dijiori bato yucusa dihitare wihnono wẽdoqueori. ¹⁸ Wihnono, acoro mehna tutuaro ahtari. Ape deco gũhure wihnono mananota ahtagũ ihñañe tiquina doeri cjẽne diapũ duredoque ño tuhasa, pehãa wahau usã. ¹⁹ Ape deco yucusa cjẽne diapũ cohãri tiquina basi. ²⁰ Peye decori ñicuñe decori ijigũ, asũ deco cjũno ñahpicoha paca gũhũ ne bajuerari. Sa yero tutuaro wihnono wẽdi. Sa yena “Minia wahaja mari. Sa yena yariaa wahanata”, ni tũhotumi usã.

²¹ Sa ye tiquina yoari pje tiquina sijiri bato Pablo tiquina poto ducu, yahuri tiquinare:

—To pano musare yuhũ yahugũ tũhoerari musa. “Cretapu ijirina mari wahagũ cuarĩaga”, yuhũ nigũ tũhoerari musa. Yuhure tũhona, ahria cjẽ ijipihtiyere boeraboaya musa. ²² Sa niepegũta yojopũ musare yahuaja. Cueracãhña. Ijipihtina mari yuhduata. Ahria yucusa dihita marine wahtia waharota. ²³ Mia ñamine Cohãcjũ yaquiuro angel yuhure bajuari. Cohãcjũ yaquiuro ijiaja yuhũ. Sa yegũ tiquiore ño peoaja yuhũ. Angel pehe yuhũ cahapu ahtaro, yahuri. ²⁴ “Pablo, cueracãhña. Ijipihtiyequina puhtorore mahũ yerire mahure yahuro cahmene. Cohãcjũ quehnoariquiuro ijire. Sa yero tiquiore mahũ sinidiro sahata yojopure mahũ mehna cjẽna gũhure yedohorota”, nidi

yuhure angel. ²⁵ Sa yena cueracãhña mûsa. Angel yuhure tiquiro nidiro sahata waharota. Cohãcjüre wacũ tutuaja yuhũ. Sa yegu tiquiro yahuriro sahata “Ijirota ijire”, ni tãhotuaja yuhũ. ²⁶ Yuhũ sa niepegũta marine nũcũopũ wihnono wẽdoque ohõnota, ni yahuri Pablo tiquinare.

²⁷ Ihcã ñami pũa semana bato pajiri ma Adria wame tiri mapũ wihnono usãre tutuaro wẽdi. Ti pjere ñami decopũ yucũsa cjẽna umũa pehe “Dũhtũ cahapũ ijiaja mari”, ni tãhoturi tiquina. ²⁸ Sa ni tãhotuye nũcũria comea yuta da mehna dũhte, duhudoque dijio, queori. Treinta y seis metro waro uhcũãri. Mehenogã waha, queori tja. Ti pjere veintisiete metro waro uhcũãri. ²⁹ Sa ye utã pacare “Doque wahã sari”, niñe yucũsa ohoturopũ pititia pjĩne dũhte pohoye pjĩnine duhudoque dijiori diapũ. Sa ye “Sojaro mehna bohreahro”, ni, tutuaro sinidi tiquina. ³⁰ Yucũsa cjẽna umũa pehe duhtimedi. Tiquina meheniagãre yucũsa cjãriare diapũ weje boro poho, yucũsa ehquẽapũ dũhte pohoye pjĩnine tiquina dijioriro sahata yeri tiquina meheniagãre “Marine ihñari”, niñe. ³¹ Tiquina sa yepegũta Pablo surara pũhtorore, tiquiro yequina surara mehna yahuri:

—Ahriquina umũa meheniagã yucũsa mehna tiquina wahagũ mûsa ijipihtina yarianata, nidi Pablo.

³² Tiquiro sa nigũ tãhoye surara pehe meheniagãre dũhteye darire yahre sure, tiare cohãri.

³³ Bohreato panogã Pablo tiquinare tutuaro ihya dutiri:

—Pũa semana waro mûsa dũhse wahatire masi duana, cohtena, ne ihyerari mûsa. ³⁴ Sa yena

yojopure ihyana taya. Tutuaro musare ihya dutiaja. Musa cati duana ihyaya. Ijipihtina musa yuhdunata, nidi Pablo tiquinare.

³⁵ Tiquiro sa nidi bato Pablo pãre ne, ijipihtiyequina tiquina ihñonopu Cohãcjãre “Quehnoare”, ni duhu peo, tire ihya ducari tiquiro. ³⁶ Tiquiro sa ihyagũ ihñañe tiquina cuero marieno waha, ijipihtiyequina tiquina gãhu ihyari. ³⁷ Usã ijipihntina doscientos setenta y seis masa yucsapu ijii usã. ³⁸ Tiquina ijipihtiyequina yapia waha “Ahria yucusa nucu niaga”, ni, peye trigo ihyayere diapu cohãri.

Yucusa paduropu doque quehe sahye

³⁹ Bohreagũ yucusa cjẽna umna nucure ihñañe, “Ohõ saha wame tiri nucuo ijire ahri nucuo”, ni, ihña masiedari. Sa masiedapeta tiquina pari tucũpu paduro ijigũ ihñañe, “Mari ti tucũpu wahana, topure doque pje saboaga paduropu”, nidi tiquina. ⁴⁰ Sa niñe duhte pohoye pjĩnine duhteye darire yuhre sure dijioahye. Ohoturi pjĩ duhteye dari gãhure yuhre sure cãri tiquina. Tiquina sa yeri bato yucusa ehquẽa cjã suhtirore wahcõ docori, poto wihnono wẽdoqueogũ cahmeñe. ⁴¹ Sa yepegũta yucusa ehquẽa pehe ape paduropu quehe sa, nuju masiedari. Sa yero ohoturore tutuaro pahcõri quẽ ohõgu tia ohoturo wahtia wahari. ⁴² Tia sa wahagũ ihñañe ohõ saha nidi surara:

—Ahria minigũ mari peresu yeriquina duhtu cahapu ba nuju duhtietã. Sa yena tiquinare wejẽ pehouhna, nidi surara.

⁴³ Sa niepegãta surara pũhoro pehe Pablore wejẽ dueraro, ijipihtiequina peresu ijiyequinare wejẽ duerari. Sa yero ijipihtiequina ba masiñequinare surara pũhoro poto dũhtũ caharũ ba nũjũa dutiri. ⁴⁴ Sa ye apequina yucũsa cjẽ pjĩni wahti siteri pjĩni mehna bora ñojoa, ti pjĩni bui pesa ba nũjũari. Uũã sa yena uũã ijipihina dũhtũ caharũ wahã saũ.

28

Pablo Malta wame tiri nũcũopũ ijiahye

¹ Sa ye ti nũcũopũ uũã ijipihina majadũca sana, ti nũcũo wamene masii. Malta wame tiri nũcũo ijiri. ² Ti nũcũo cjẽna masa uũãre quehnoano yeri. Sa yena uũã acoro weri bato yũsũa yũhdũari uũãre. Sa ye to cjẽna pehe peca wijiã tuhasa, uũãre sohma dutiri. ³ Pablo pecare ne cãhta, tu tiãri. Tiquiro tu tiãri bato ti peca puhiarũ sañariquiro aña tutuaro asigũ wijia taro, Pablo omocapũ bahque wahã sari yaha wero marieno. ⁴ Tiquiro bahque wahã sagũ ihñañe ti nũcũo cjẽna tiquina basi ohõ saha ni yahuducuri:

—Ahriquiro masa wejẽdiquiro ijiboaga. Sa yero tutuaricoro buhiri dahrericoro ahmũse cjõno tiquirore buhiri dahrero, cati dutierare. Tiquiro pajiri mapũ minino yũhdũ tuhasari jimedi. Yojopũre ticoro pehe tiquirore cati dutierare, nimedi tiquina basi.

⁵ Sa niepegãta Pablo aũare pecarũ wejẽ sitedoqueori. Tiquirore aña purĩedari. ⁶ “Ipirota”, niñe, cohtemedi tiquina. Ne ipierari tiquirore. “Tiquiro yariaa waharota”, niñe tiquina cohtemedi. Tiquirore purĩedari. Yoari pje bato

tiquireore ipieragũ ihñañe, tiquireore purĩedagũ ihñañe, sijoro t̃hoturi tiquina. “Ahriquireo cohãmana mehna cjũno ijiboaga” nimesi tiquina.

⁷ Tiquina ba wahã sariro cahagãp̃u Publio wame tiriquireo ye weseri ijiri. Tiquiro ti ñc̃uo cjãno p̃h̃toro ijiri. Sa yena usãre tiquiro quehnoano yegũ ihtia deco waro tiquiro ya w̃h̃p̃u ijini usã.

⁸ Publio pac̃ro yojoa mehna, ujuaye dohatiriquireo ijiri. Sa yero tiquiro cuñanop̃u cuñari. Sa yero Pablo dohatiriquireo ya tuc̃p̃u sajã, Cohãcj̃re sini, tiquiro omocarine tiquiro bui duhu peo, quehnoa wahagũ yeri tiquirore.

⁹ Tiquiro quehnoa wahagũ ihñañe ijipihtiequina apequina ti ñc̃uo cjẽna dohatiequinare Pablo cahap̃u ne cãhtari. Tiquina sa ne cãhtagũ ihñano Pablo quehnoa wahagũ yeri tiquina gũh̃re.

¹⁰ Came tiquina peyequina usãre wapa marieno ohoari. Usã wahato panogã ijipihtie usã cahmeñene, usã wahana ihyatire yuc̃sap̃u dure sãri tiquina.

Pablo Romap̃u esahye

¹¹ Ihtia asũ ti ñc̃uop̃u usã ijiri bato yuc̃sa mehna wahañ usã. Tia yuc̃sa ehquẽap̃u p̃aro cohãmana Cástor, Pólux wame tiyequina tiquina queoye ducuri. Alejandriap̃u ahtaria ijiri tia. Poh̃c̃u ijiro puno ti ñc̃uop̃u tia yuc̃sa pahsari.

¹² Waha, Siracusa wame tiri macap̃u esana, ihtia deco waro ti macare ijii usã. ¹³ Ti macare wijia, waha, Regio wame tiri macap̃u usã esañ. Ape decop̃u surp̃u wihnono ahta, usãre wẽdoqueori. P̃ua deco bato Puteoli wame tiri macap̃u esañ. ¹⁴ Top̃u Jesu yequina meheñequinagã usãre piti cari.

—Ihcã semana waro usã mehna tojoaya, nidi tiquina usãre.

Tiquina sa nigũ tũhona ihcã semana waro tiquina mehna tojoarĩ. Came mahapũ maja, Romapũ esapũ usã. ¹⁵ To cjẽna Jesu yequina pehe Romapũ usã esatire tũhoye, Apio wame tiropũ doeri cjẽne duaropũ usãre piti cari. Apequina Jesu yequina ihtia wũhũ wame tiropũ usãre piti cari. Tiquina sa piti cagũ ihñano Pablo bucueye mehna Cohãcjũre “Quehnoare”, ni, quehnoano jeri sãa wahari.

¹⁶ Romapũ usã esari bato peresu tiquina yeriquinare to cjũnore peresu cohteyequina pũhtoroire yahuri. Sa yahuepegũta Pablo pehere ihcãquirota cũri to cjẽna pũhtoa. Sa yero tiquirore ihcãquiro surara cohteri.

Pablo Romapũ buheahye

¹⁷ Ihtia deco bato Pablo judio masa pũhtoa mehna cahmecoano taro, tiquinare pijiri. Tiquina cahmecoari bato tiquiro tiquinare yahuri:

—Yũhũ acaye, mari acayere, mari ñecusũmũa panopũ cjẽna tiquina yee tirire, marine tiquina buheri gũhũre yũhdũdũcaera tii yũhũ. Yũhũ yũhdũdũcaerapegũta Jerusalẽpũ yũhũre ñehedi apequina judio masa. Tiquina sa yeri bato Roma cjẽnare yũhũre peresu ye dutiri tiquina. ¹⁸ Tiquina sa yegũ Roma cjẽna yũhũre sinitu, yũhũ ñano yerarigũ yũhũ ijigũ yũhũre “Buhiri tiriquiro ijire”, ni masiedari. “¿Ne yabe buhiri wejẽboagari mari tiquirore?” nidi yũhũre tiquina. Sa ye yũhũre sinituyequina pehe yũhũre wio duamedì. ¹⁹ Judio masa pehe yũhũre wio dutierari. Sa yegũ yũhũ

acayere judio masare yãhũre tiquina yerire yahu duerapegãta “Ijipihtiyequina pãhtorore yãhũ yerire poto yahu duaja yãhũ”, ni sinii yãhũ. Judio masa yãhũre tiquina wio dueragũ ihñagũ “Romapũ yahuro cahmene yãhũre”, nii yãhũ. ²⁰ Sa yegũ mãsare ahrire yahu duagũ pijii. Cristo marine yãhdũoatiqũiro judio masa tiquina cohteriqũiro yere yãhũ yahuri buhiri yãhũ peresupũ ijiaja. Sa yegũ tire mãsare yahugũ tãhũ pijii, nidi Pablo judio masa pãhtoare.

²¹ Tiquiro sa nigũ tãhoye tiquina pehe tiquirore yahuri:

—Judio masa mãhũre quti yahuye pũrine usãre ne ohoerari. Sa ye topũ ahtariquina gũhũ usã acaye usãre mãhũ sa waharire yahuera tiri. Tiquina “Tiquiro ñano yeriquiro ijire” ni mãhũre yahuerari. ²² Tiquina sa yahuerapegãta mãhũ ya curuare ijipihtiorũ masa ñano tiquina yahuducugũ usã masiaja. Sa masina mãhũ buheyere mãhũ yahugũ tãho duaja usã, nidi tiquina tiquirore.

²³ Sa ni tuhasa, “Ape decopũ ijiihna”, nidi tiquina. Ape decopũ Pablo mehna cahmecoa mãhtariquina yãhdũoro masa peyequina tiquiro ijiorũ wihiri. Ñami cjũnogã Cohãcjũ tiquiro pãhtoro ijiyere quehnoañe buheyere tiquiro buhe dũca, tee ñamipũ buhe duhuri. Cohãcjũ du-tiyere Moiserũre tiquiro cũrre, Cohãcjũ yere yahu mãhtariquina tiquina ojoari gũhũre buheri. Sa buhero, tiquinare Jesure masigũ ye duaro nimedi Pablo. ²⁴ Ihquẽquina tiquiro buherire cahmedi. Sa cahmepegãta apeqũina pehe tãho duerari. ²⁵ Sa

ye tiquina basi pua curua tu wa, wahaye tee nidi. Tiquina wahato pano Pablo Isaia tiquiro yahuducurire yahuri. Ohõ saha nidi tiquinare:

—Isaia Cohãcjũ yere yahu m̄htariquiro tiquiro yahuri ijirota ijire. Mari ñecusumua m̄na iji turi-ayequinare yahuro taro Espíritu Santo Isaiare ohõ saha ni yahu ojoa dutiahye:

²⁶⁻²⁷ Ahrire ahriquinare yahuḡu wahaya: “Dapu paca b̄tina ijire m̄sa. Sa yena yeere t̄ho duerare m̄sa. Cahmo coperi susueyequina yero saha t̄ho duerare m̄sa. Sa yena yeere t̄hoepenata t̄hosi m̄sa. M̄sa sa ijierana quehnoano t̄hoboaya m̄sa. Sa yena quehnoañe pehere comesaboaya m̄sa. Sa yeḡu m̄sare pecap̄u waha-borinare ȳhd̄uoboaya ȳh̄u”, nidi Cohãcjũ, ni ojoahye Isaia, nidi Pablo tiquinare.

²⁸ Tiquiro sa nidi bato Pablo yahu nemori:

—Ahrire masiña m̄sa. Cohãcjũ ye buheyere masare tiquiro quehnoano ȳhd̄uoyere judio masa ijieyequinare buhenatja usã. Tiquina pehe t̄hoeta, nidi Pablo judio masare.

²⁹ Tiquiro sa nigũ t̄hoye judio masa tire tiquina basi tutuaro cahme d̄use tini wia, wijiari.

³⁰ Pua c̄hma waro Pablo apequina wasori w̄h̄ap̄u, tiquiro ijiye wapa wapa yeati w̄h̄ap̄u ijiri. Top̄u ijiro, ijipihtiequina ti w̄h̄ap̄u wihiyequinare bucueye mehna piti cari tiquiro.

³¹ Sa yero tiquiro cuero marieno Cohãcjũ p̄htoro ijiyere, mari p̄htoro Jesucristo ye ḡh̄are buhee tiri. Tiquiro sa buheḡu ne apequina tiquirore “Buheracãhña”, nieda tiri.

Cohãcjũ Yere Yahuducuri Tju
New Testament in Piratapuyo (CO:pir:Piratapuyo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piratapuyo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piratapuyo [pir], Colombia

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piratapuyo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
ad83cef1-6eb5-5233-a8f3-356e47bbda0d